

ДОКЛАД

**ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА 2004 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

1	АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ВЪНШНАТА И ВЪТРЕШНАТА ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА.....	4
2	ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА.....	7
	Основни параметри на консолидираната фискална програма	8
3	АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ	17
	Държавен дълг.....	17
	Вътрешен дълг.....	20
	Външен дълг	22
	Държавни инвестиционни заеми /ДИЗ/	24
	Операции по активно управление на дълга.....	27
4	АНАЛИЗ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА С МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ.....	28
	Вземания от чужбина	28
	Международен валутен фонд	28
	Световна банка	28
	Дялово участие на Република България в Уставния капитал на Европейската банка за възстановяване и развитие /ЕБВР/	28
	Дялово участие на Република България в Уставния капитал на Черноморската банка за търговия и развитие (ЧБТР).....	29
5	ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ И МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	30
	Корпоративни данъци.....	30
	Данъци върху доходите на физическите лица	32
	Приходи от данък добавена стойност (Д Д С)	33
	Приходи от акцизи.....	35
	Приходи от мита	36
	Имуществени данъци	37
	Други данъци.....	37
	Неданъчни приходи	37
6	АНАЛИЗ НА БЮДЖЕТНОТО ФИНАНСИРАНЕ В РЕАЛНИЯ СЕКТОР	38
	Субсидии за реалния сектор	38
	Финансиране на социални дейности от централния бюджет	40
	Финансиране на програми в добивната промишленост и отстраняване на минали екологични щети.....	41
	Концесионна дейност	43
	Анализ на приходите и разходите от приватизация.....	45
	Анализ на приходите, разходите и политиката на Държавен фонд “Земеделие”	46
	Капиталови трансфери	47
7	АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СУБСИДИИТЕ ЗА ТЕКУЩА ДЕЙНОСТ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ	48
8	АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТИТЕ НА МИНИСТЕРСТВОТА И ВЕДОМСТВОТА ПО ФУНКЦИИ И ГРУПИ	50
	Функция ”Общи държавни служби”	51
	Функция “Отбрана и сигурност”	54
	Функция “Образование”.....	59
	Функция “Здравеопазване”	60
	Функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”	61
	Функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”.....	64

Функция "Почивно дело, култура, религиозни дейности"	66
Функция "Икономически дейности и услуги"	71
Функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции”	76
Други разходи	76
9 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	78
10 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР	79
11 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ	80
Изпълнение на бюджета на Учителския пенсионен фонд	81
12 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА	82
13 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ	83
14 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА	85
15 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	86
16 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО	87
17 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ	89
18 АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	91
19 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ И ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА ИМ С ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ	92
Просрочени задължения на общините към 31.12.2004 г.	94
Делегирани от държавата дейности	96
Местни дейности	100
20 НАЦИОНАЛЕН ФОНД КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ	106
Програма ФАР	106
Програма САПАРД	106
Програма ИСПА	107
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	108

1 АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ВЪНШНАТА И ВЪТРЕШНАТА ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА

Изпълнението на бюджета за 2004 г. премина в условията на висок икономически растеж и макроикономическа стабилност. Следваната политика на бюджетна дисциплина, намаляването на публичния дълг и увеличението на валутните резерви на страната допринесоха за подобряването на доверието на външните институции в българската икономика. През м. юни 2004 г. България получи инвестиционен рейтинг от S&P's, а по-късно агенцията подобри перспективата на страната на „положителна”. Moody's също повиши кредитния рейтинг на България от Ba2 със стабилна перспектива на Ba1¹ с положителна перспектива.

Международната конюнктура през 2004 г. беше по-скоро благоприятна за българската икономика. Пазарът на черни и цветни метали се характеризираше с ниско ниво на запасите, високо търсене и растящи цени, подкрепян от икономическия растеж в Китай и на САЩ. Това развитие беше причина металургията да има най-значим принос за промишлените продажби за износ, като е увеличила дела си в общия износ от 16.1 % до 19.5 %. Очакванията за 2005 г. са цените на основните метали да се повишат още малко вследствие на малките запаси и продължаващото превишение на търсенето над предлагането.

Поради преориентирането на външната ни търговия към Европейския съюз (ЕС), развитието на икономиката в този регион оказва влияние за растежа на brutния вътрешен продукт (БВП) в България. Докато през периода януари-юни 2004 г. имаше индикации за стабилно възстановяване на растежа в Евророната, през втората половина на годината се забелязва ново забавяне, породено от поскъпването на еврото спрямо долара и по-малкия износ на страните от Евророната. Като цяло растежът на БВП в този регион през 2004 г. беше 1.8 %. Поради слабото вътрешно търсене в Евророната, растежът на региона и през 2005 г. остава силно зависим от външнотърговските му партньори. Прогнозите на Европейската комисия за 2005 и 2006 г. са за съответно 1.6 и 2.1 % растеж в Евророната.

През 2004 г. България постигна **икономически растеж от 5.6%**, който е най-високият от началото на прехода. Основен фактор на растежа беше външното търсене. Приносът на износа за общия ръст на БВП е 7 процентни пункта. Въпреки че обемът на износа нараства за трета поредна година, той все още не може да компенсира динамичното развитие на вноса. Потреблението, което е с най-висок относителен дял в структурата на БВП по крайно използване, забави темпа си на увеличение от 6.6% през 2003 г. до 5% през миналата година, но неговият ръст остава висок. Факторите, които допринасят за това, са значителното увеличение на потребителските кредити, растежът на заетостта и на реалните доходи на населението.

През 2004 г. **брутообразуването в основен капитал** нарасна с 12 % спрямо 2003 г. и допринесе с 2.3 процентни пункта към общия растеж на БВП. За разлика от предходни години по-голяма част от инвестициите за 2004 г. се покрива от национални спестявания. Голямо значение за нарастващите национални спестявания имат текущите трансфери от чужбина. През последните няколко години се наблюдава значително увеличение на инвестициите в производството на енергия и вода, туризма, търговията, машиностроенето, съобщенията, транспорта и производството на транспортни средства.

От страна на предлагането всички икономически сектори имаха положителен принос за растежа на БВП. Най-много нараства секторът на услугите (6 %), следван от индустрията

¹ **Ba1** по скалата на Moody's е една степен под инвестиционен кредитен рейтинг, който включва най-ниско рисковите длъжници. Кредитен рейтинг **Ba** означава, че задълженията на страната все още имат спекулативен елемент и носят значителен кредитен риск. **Ba1** показва, че страната е оценена в най-ниско рисковата група в рамките на този рейтинг.

(5.3%). След спада от 2003 г., положителен темп на растеж от 2.2 % регистрира и селското стопанство.

Макар и частично компенсирано от ниския курс на долара към еврото, нарастването на цената на петрола оказва натиск върху потребителските цени в страната. Основни фактори за динамиката на индекса на потребителските цени (ИПЦ) през 2004 г. обаче бяха увеличенията на административно определяните цени и на хранителните стоки. В края на 2004 г. ръстът на потребителските цени спрямо края на предходната година е 4 %, докато **средногодишната инфлация** през 2004 г. е 6.1 %.

През последните три години общата средногодишна инфлация за България е над тази за ЕС15 средно с 2.8, а само за 2004 г. – с 4.1 процентни пункта. Реалното поскъпване на лева спрямо еврото, при дефлиране с ИПЦ, не се дължи на търгуемите стоки, които са обект на външна търговия, а на административните цени и на нетъргуемите стоки (услуги) и следователно не говори за загуба на конкурентоспособност.

Конкурентоспособността на българската продукция може да бъде изследвана и чрез директно сравнение между реалното увеличение на средната работна заплата в страната и производителността на труда. През 2004 г. реалната работна заплата се увеличи с по-бързи темпове (3.9 %) отколкото производителността на труда (3.1 %). Но в индустрията и в някои търгуеми услуги (като финансово посредничество, транспорт и съобщения) темпът на растеж на производителността на труда изпреварва темпа на растеж на реалната работна заплата.

За трета поредна година заетостта в България се увеличава. През 2004 г. *броят на заетите лица в икономиката е нараснал с 2.2 %*. Това се дължи в най-голяма степен на създаването на заетост в частния сектор, но също така и на активната политика на правителството. В резултат на подобрената ситуация на пазара на труда коефициентът на икономическа активност се повиши до 49.7 %, а средногодишното ниво на безработица спадна с 1.7 процентни пункта спрямо 2003 г., като за третото тримесечие неговата стойност този показател достигна 11 % от икономически активното население, което е *най-ниската му стойност за цялата история на провеждане на наблюденията на работната сила в България*.

Към края на 2004 г. **отношението държавен дълг (вкл. държавно гарантиран дълг)/БВП е 40.9 %**, което е със 7.4 процентни пункта по-ниско в сравнение с края на 2003 г. За това спомогнаха редица фактори като номиналният растеж на БВП, поевтиняването на долара спрямо еврото и реализирането на съществени бюджетни спестявания през годината. Последните бяха насочени към намаляване на външния дълг, като държавата използва опцията си за изкупуване на Брейди облигациите от типа DISC по номинал. Външният държавен дълг, измерен както в долари, така и в левове, намаля за периода съответно с 3.5 % и 10.5 %.

През 2004 г. **продължи тенденцията на висок ръст на паричното предлагане**. Широкият пари нараснаха с 23.1% в номинално изражение, което е индикатор за продължаваща ремонетизация на икономиката. В края на годината отношението на М3 (паричната маса) към БВП достигна 53.7%, при 48.1% в края на 2003 г. Основен принос за нарастването на паричното предлагане имаха нетните вътрешни активи на банковата система, които се увеличиха с 33.2 %. Вътрешният кредит, най-важният компонент на нетните вътрешни активи, се увеличи с 34.3 % за изминалата година, въпреки рекордния спад на вземанията от правителството. Независимо от предприетите мерки за ограничаването им, кредитите към частния сектор нараснаха с 48.7 % и достигнаха 37.1 % от БВП. Продължава да се наблюдава тенденцията за увеличаване на матуритета на кредитите.

Засилената кредитна активност на търговските банки и нарасналата инвестиционна активност в страната са основните фактори, определящи динамиката на показателите от платежния баланс на България. Според предварителните данни на БНБ **дефицитът на текущата сметка** през 2004 г. възлиза на 1447.1 млн. евро или 7.4 % от БВП. Основният

компонент, допринасящ за високия дефицит на текущата сметка, беше високият размер на търговско отрицателно салдо от -2718 млн. евро (14 % от БВП).

През 2004 г. се наблюдава чувствително увеличение на външния стокообмен на страната. Износът (FOB) се увеличи с 19.9 %, а вносът (FOB) – с 20.8 %. Високите цени на международните пазари и благоприятното външно търсене допринесоха за растежа на износа, но също така имаха и значително положително влияние върху вноса, задоволявайки нарасналото търсене на материали и суровини за експортно ориентираната промишленост.

Почти половината от търговския дефицит на страната през 2004 г. се компенсира с нетните приходи от услуги и текущи трансфери. Нетните приходи от услуги за годината възлизат на 723.5 млн. евро (или с 200.3 млн. евро повече от 2003 г.), като най-голям принос за тази положителна динамика отново имат приходите от туризъм, които са нараснали с 20%. Нетните текущи трансфери възлязоха на 888.1 млн. евро. През последните години те оказват все по-осезаем положителен ефект върху салдото на текущата сметка, основно поради големия ръст на частните трансфери.

Финансовите потоци към страната увеличиха обема си в сравнение с 2003 г. За 2004 г. **финансовата сметка има положително салдо в размер на 2707. 5 млн. евро и покрива изцяло дефицита по текущата сметка.** През изминалата година значителна част от паричните потоци, отразени във финансовата сметка, са свързани с нарастването на получените кредити за нефинансовия сектор от чужбина, както и с увеличаването на депозитите на нерезиденти в български търговски банки, обусловени от ниските външни лихви.

През 2004 г. в статията „Преки инвестиции” беше включена нова подстатия – „Сливания и придобивания”, в която е отразена сделката за “Мобилтел” АД. Като се изключи тази подстатия (-649.5 млн. евро), нетните преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в страната достигат 1939.5 млн. евро, като покриват един път и половина дефицита по текущата сметка. Общата сума, получена от приватизация през 2004 г., е 936.3 млн. евро, като това включва раздържавяването на „БТК” ЕАД и отчетените през декември постъпления от приватизацията на електроразпределителните дружества (които касово са постъпили през 2005 г.). Преките чуждестранни инвестиции, различни от приватизация, възлязоха на 1177.9 млн. евро.

2 ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА²

В условията на валутен борд фискалната политика представлява един от основните инструменти за постигане на икономическа стабилност в страната и осигуряване на необходимите предпоставки за устойчив икономически растеж. В тази връзка изключително важна роля изигра провежданата през последните четири години фискална политика, която осигури стабилност на публичните финанси. Според заложените цели, тя се характеризираше с поддържане на балансиран бюджет и постигане на първичен бюджетен излишък, осигуряващ фискална устойчивост, оптимално ниво на фискалния резерв, гарантиращ устойчивостта на валутния борд и обслужването на държавния дълг, спазването на твърди бюджетни ограничения спрямо държавния сектор, укрепване на данъчната система и фискалния мениджмънт, подобряване управлението на касовото изпълнение на бюджета и осигуряване на необходимите разходи за изграждането на инфраструктурни проекти и социалното подпомагане.

Основните параметри на касовото изпълнение на консолидираната фискална програма (КФП), отнесени към brutния вътрешен продукт (БВП) на страната за периода 2001-2004 г., са представени в следната таблица:

Консолидирана фискална програма (КФП) % от БВП	2001 ³	2002	2003	2004
Приходи и помощи	39,8%	38,7%	40,7%	41,7%
Данъчни приходи	30,9%	29,7%	32,2%	33,6%
Неданъчни приходи	7,7%	8,1%	7,7%	6,9%
Помощи	1,2%	0,9%	0,9%	1,2%
Разходи	40,4%	39,4%	40,7%	40,0%
Текущи нелихвени разходи	32,6%	33,4%	34,7%	34,0%
Капиталови разходи	4,2%	3,8%	3,9%	4,2%
Лихвени разходи	3,7%	2,2%	2,1%	1,8%
Дефицит (-)/Излишък (+)	-0,6%	-0,6%	0,0%	1,7%

Прегледът на нивото на бюджетния баланс показва широко балансиран бюджет за 2001 и 2002 г., балансиран бюджет за 2003 г. и реализиране на значителен бюджетен излишък за 2004 г. Добрите показатели на бюджетното изпълнение и постигането на положителен бюджетен баланс през 2004 г., преди всичко, са резултат от последователната и гъвкава фискална политика, обусловена от изменението в макроикономическите параметри спрямо планираните за годината, състоянието на текущата сметка на платежния баланс, целите на данъчната политика, параметрите на разходите в приоритетните области.

Политиката на правителството, насочена към повишаване събираемостта на държавните вземания, общото икономическо оживление, придружено от ръст на цените на горивата на международния пазар, и високият ръст в обема на вноса за 2004 г. доведоха до значително преизпълнение на бюджетните приходи. Поради продължилата тенденция към нарастване

² Обхваща републиканския бюджет и всички автономни бюджети – на общините, осигурителните фондове, ДВУУ, БАН, БНР, БНТ, Висшия съдебен съвет, както и извънбюджетни фондове и сметки на централно и местно ниво.

³ С оглед на съпоставимост на данните позицията "Възмездно финансиране и придобиване на дялове, акции и съучастия" за 2001 г. е прекласифицирана от частта на разходите в частта на финансирането.

обема на вноса през 2004 г., който от една страна увеличава приходите от косвените данъци, а от друга страна влошава дефицита по текущата сметка на платежния баланс, бяха наложени съответни компенсиращи мерки във фискалната политика, свързани със спестяването на част от реализираните по-високи приходи и промяна в целевото ниво на бюджетния баланс. В същото време, финансирането на разходите се осъществяваше при засилена бюджетна дисциплина и контрол при разходването на средствата, спазване на предвидените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2004 г. общи ограничители, в рамките на които се съблюдаваше приоритетността и периодичността на разходите. В резултат на изброените основни фактори, отчетните данни за периода показват формиране на едно високо ниво на касовия излишък по консолидирания държавен бюджет за 2004 г. Освен това, положените усилия от страна на правителството, насочени към разплащане на просрочените задължения и недопускане натрупването на нови такива, също допринесоха за подобряване на бюджетната дисциплина и за ограничаване натиска върху Бюджет 2005.

Постигането на бюджетен излишък в края на 2004 г. увеличава нивото на агрегираните спестявания в икономиката, което означава възможност за по-високи инвестиции, т.е. създава се база за увеличено производство през следващите години. Освен това, постигането на бюджетен излишък представлява силно позитивен сигнал за международната финансова общност, предоставя възможност за намаляването на някои данъци и за предсрочно погасяване на държавен дълг. Това повишава доверието в устойчивостта на икономиката ни с всички положителни последици, като повишаване на кредитния рейтинг, привличане на преки чуждестранни инвестиции, превръщане на страната ни в желан бизнес партньор и др.

През последните години започна провеждането на мащабна и успешна данъчна реформа, насочена към постигането на опростеност и устойчивост на данъчната система. Стратегията на правителството за стимулиране на бизнеса и частната инициатива намира израз в последователното ежегодно намаляване на основните преки данъци и трансформирането на данъчната тежест от преките към косвените данъци. В ход е реструктурирането на данъчната администрация и изграждането на Националната агенция по приходите, укрепването на капацитета на митническата администрация, както и провеждането на реформите, свързани с финансовата децентрализация на общините.

През разглеждания период бяха насочени усилия и към създаване на условия за стабилен икономически растеж - реализиране на инфраструктурни проекти, насърчаване на инвестициите в икономиката, осигуряване на ефективност при изразходване на публичните средства и предоставяне на определен кръг обществени услуги при необходимото качество, създаване на нужните резерви за разходи, свързани със структурни реформи, или за краткосрочно поемане на остри негативни шокове и т.н.

Добрите показатели на бюджетното изпълнение представляват една солидна основа за поддържане на макроикономическата стабилност и устойчивостта на валутния борд непосредствено преди присъединяването на България към ЕС.

Основни параметри на консолидираната фискална програма

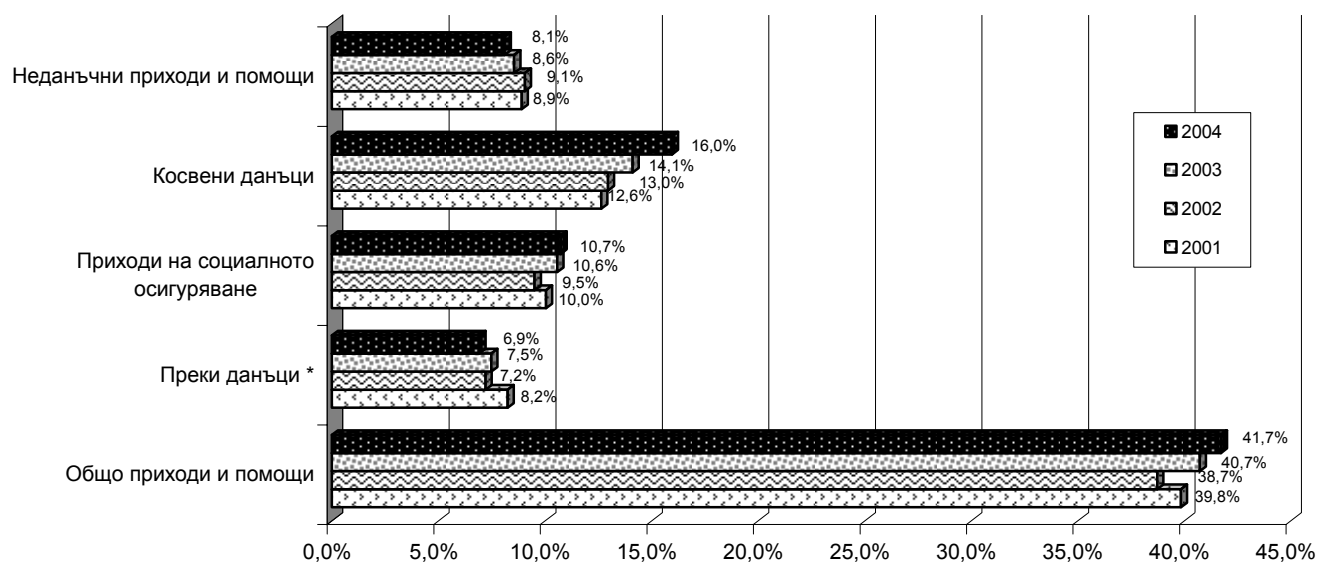
Отчетените резултати за изпълнението на консолидирания бюджет за 2004 г. представляват ясен индикатор за това, че на практика са постигнати набелязаните цели на фискалната политика за 2004 г.: поддържане на фискална устойчивост и макроикономическа стабилност и създаването на предпоставки за устойчив икономически растеж; съдействие за постигането на целите за членство в ЕС и подпомагане предприєдинителния процес; финансиране на приоритетните разходи, одобрени със закона за държавния бюджет; насочване на положителните ефекти от преизпълнение на приходите и реализирани икономии в някои разходи главно за предоставяне на финансов ресурс към редица приоритетни сфери от икономическия и социалния живот на страната.

В таблицата по долу е представено изпълнението на основните параметри на КФП за 2004 г., съпоставено с планираното в програмата за 2004 г. и отчетеното за предходната година.

Консолидирана фискална програма	Отчет 2003	Програма 2004	Отчет 2004	проценти	
				(к.3:к.1)	(к.3:к.2)
	1	2	3	4	5
Приходи и помощи	14 069,7	14 361,7	15 855,4	112,7%	110,4%
Данъчни приходи	11 114,1	11 532,8	12 778,5	115,0%	110,8%
Неданъчни приходи	2 644,3	2 363,5	2 622,2	99,2%	110,9%
Помощи	311,3	465,3	454,6	146,0%	97,7%
Разходи	14 068,8	14 645,9	15 198,9	108,0%	103,8%
Текущи нелихвени разходи	11 985,9	12 289,2	12 917,7	107,8%	105,1%
Капиталови разходи	1 359,0	1 568,5	1 583,8	116,5%	101,0%
Лихвени разходи	723,9	788,2	697,4	96,3%	88,5%
Дефицит (-)/Излишък (+)	0,9	-284,2	656,4		

Събраните приходи по консолидираната фискална програма (КФП) за 2004 г. представляват 41.7 % от БВП, което както е видно от графиката е резултат от продължаващата положителна тенденция през последните години за нарастване на постъпленията по КФП.

Приходи по консолидираната фискална програма за периода 2001-2004 г. като процент от БВП

* В позицията "Преки данъци" се включва и позицията "Други данъци"

Структурата на приходите и конкретно на данъчните приходи за 2004 г. отразява провежданата от правителството политика на намаляване на данъчната тежест и разширяване на данъчната основа в областта на преките данъци и на социалното осигуряване (в резултат и на предприетите административни мерки, насочени към повишаване на събираемостта), както и плавно преместване на относителната данъчна тежест от преки към косвени данъци.

Постъпилите приходи по КФП към 31.12.2004 г. са в общ размер 15 855.4 млн. лв., което представлява 110.4 % спрямо планираните в програмата за годината. Сравнени с приходите,

отчетени за 2003 г., се наблюдава ръст от 12.7 %. Това се дължи най-вече на нарасналите данъчни постъпления, които през 2004 г. са с 15 % по-високи от тези за предходната година. Общият им размер за отчетния период – 12 778.5 млн. лв., представлява 110.8 % изпълнение спрямо годишната програма.

Основният фактор, допринесъл за по-високите данъчни приходи, е отчетеният ръст в постъпленията от косвени данъци, в общ размер 6 068.6 млн. лв., или ръст от 24.5%. Причините за постигнатите резултати са главно ръстът в обема на вноса в страната, увеличението на цените на горивата на международните пазари, променените акцизни ставки за някои стоки, променената методика за облагането на внасяните в страната автомобили втора употреба и др.

Добро изпълнение на приходите се проявява и в групата на преките данъци, от които през 2004 г. година са постъпили 2 629.7 млн. лв. или 110.1 % спрямо програмата. Много добро изпълнение, сравнено с разчетите за годината, се отчита при приходите от данък върху доходите на физическите лица, данък върху дивидента и доходите и данък върху застрахователните и презастрахователни премии. Въпреки влязлото в сила през 2004 г. намаление на някои от данъчните ставки в групата на преките данъци (например при корпоративния данък), за годината се отчита преизпълнение на приходите спрямо годишните разчети по всички показатели от тази група, в резултат на разширяването на данъчната основа (вкл. и от засиления контрол от страна на съответните органи и легализирането на част от т.н. „сива“ икономика).

Отчетените приходи на общественото и здравното осигуряване също бележат ръст от 11.7 % спрямо 2003 г., като за отчетния период те са в размер на 4 080.2 млн. лв. или 105.8 % спрямо предвидените в разчетите за годината. Факторите, допринесли за доброто изпълнение, са следните: по-висок от планирания ръст на средния осигурителен доход; по-висок от планирания ръст в броя на заетите лица; изплащането на добавка към заплатите в края на 2004 г.; подобряване ефективността при събиране на дължимите вноски, вследствие на предприетите мерки за регистрация на трудовите договори и въвеждането на минималните осигурителни прагове по основни квалификационни групи и професии; повишаване контрола при събирането на вноските от минали години по ревизионни актове за начет и др.

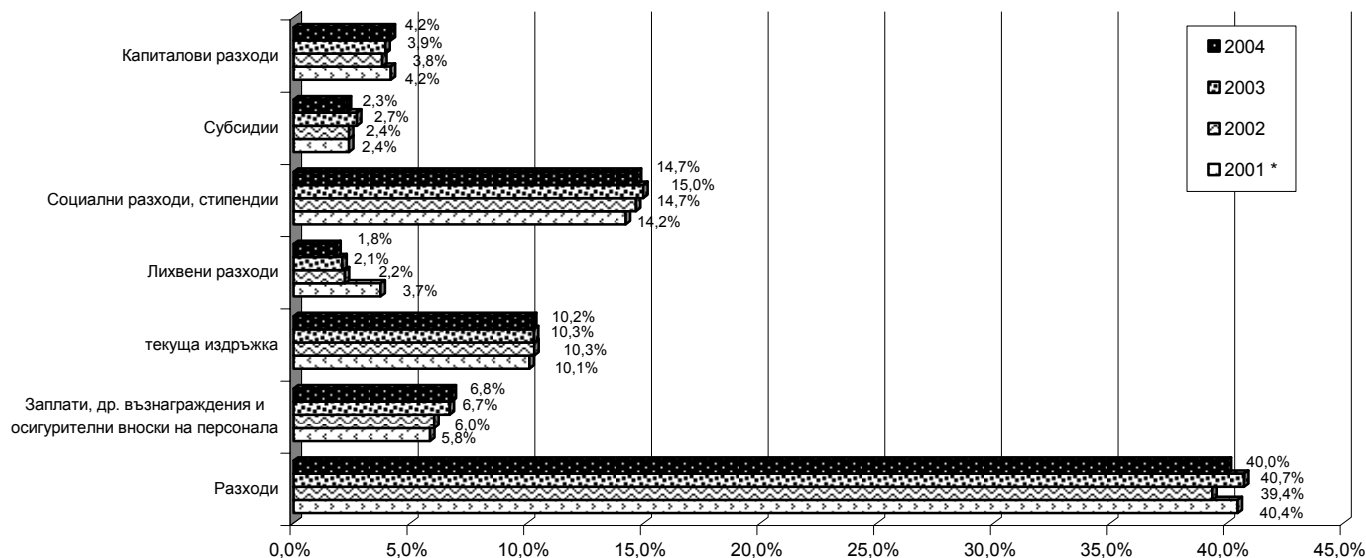
Отчетените неданъчни приходи и помощи по КФП са в размер на 3 076. 9 млн. лв. или 108. 8 % от планираните за 2004 г.

Разходите по консолидирания бюджет за 2004 г. представляват 40 % от БВП срещу 40.7% от БВП за 2003 г., или като относителен дял в БВП те са с 0.7 процентни пункта по-малко в сравнение с тези за 2003 г.

Положителната оценка, дадена от Международния валутен фонд (МВФ) относно постигнатите резултати от десетгодишното сътрудничество с правителството на Република България, както и подписването през м. август 2004 г. на ново двугодишно предпазно споразумение с МВФ, изиграха благоприятна роля със стабилизиращ и дисциплиниращ ефект за бюджетното изпълнение и оказаха благоприятно влияние върху инвестиционния климат в страната. Така фискалната политика през 2004 г. остана умерено рестриктивна и същевременно гъвкава по отношение на разходите и осигури спестяването на част от преизпълнението на приходите над планираните нива в бюджета, което от своя страна бе насочено към стесняване на фискалната позиция на страната.

Основните групи на бюджетните разходи за периода 2001 - 2004 г., представени като процент от БВП са, както следва:

Разходи по консолидираната фискална програма за периода 2001-2004 г. като процент от БВП

* С оглед на съпоставимост на данните позицията "Възмездно финансиране" за 2001 г. е прекласифицирана от частта на разходите в частта на финансирането

От графиката се вижда, че размерът на почти всички основни показатели на разходите по консолидираната фискална програма за 2004 г. намалява или остава непроменен спрямо същия за 2003 г. като процентно отношение спрямо БВП на страната (изключение правят само капиталовите разходи). Този факт потвърждава извода, че през 2004 г. бе прилагана балансирана и стегната фискална политика по отношение на публичните разходи, насочена към осъществяването на правителствените приоритети в краткосрочен и средносрочен план.

Извършените разходи по консолидираната фискална програма за 2004 г. са в размер 15 198.9 млн. лв. или 103.8 % спрямо предвидените в програмата за годината. Нелихвените разходи по КФП за 2004 г. са в размер на 14 501.5 млн. лв. или 104.6 % към програмата. Изпълнението спрямо годишната програма на основните разходни показатели от групата на текущите нелихвени разходи е, както следва: разходи за текуща издръжка – 104.8 %; разходи за заплати, осигурителни вноски и др. възнаграждения – 110.8 %; социалните разходи (вкл. стипендиите) – 100.3 % и субсидии – 127.1 %. В структурно отношение с най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи по КФП (43.3 %) са социално и здравно-осигурителни разходи, извършени преди всичко от социално-осигурителните фондове (НОИ, НЗОК и УПФ) и по бюджета на Министерството на труда и социалната политика, следвани от разходите за текуща издръжка (те включват освен разходите за горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт, медикаменти и др., също и разходите за отбрана и сигурност) – 30.1 %, разходите за заплати, социално-осигурителни вноски и др. възнаграждения за персонала – 19.9 % и субсидиите – 6.7 %. Средствата, изразходвани за капиталови разходи, прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция (представени обобщено на графиката в позиция "капиталови разходи"), са в размер на 1 583.8 млн. лв. или 101.0 % спрямо програмата⁴. В сравнение със същия период на миналата година се наблюдава увеличение с 16.5 %.

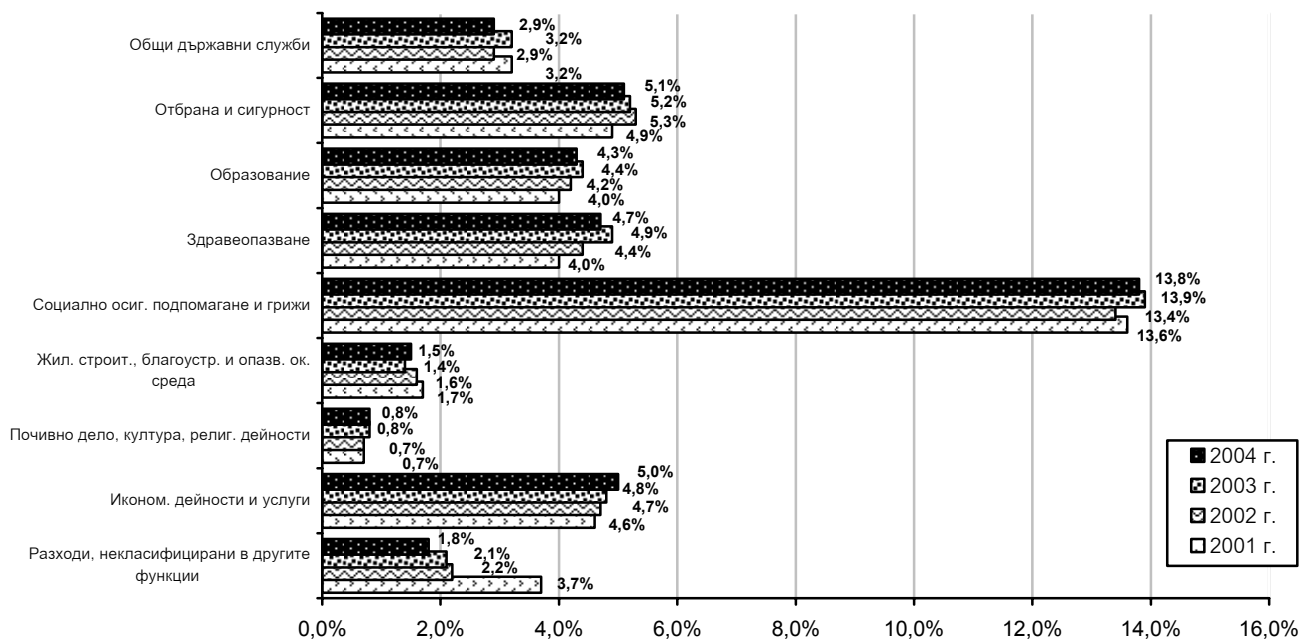
Доброто бюджетно изпълнение за 2004 г. даде възможност да се осигури необходимия финансов ресурс за обезпечаването на допълнителни разходи за редица приоритетни области и да се подобри бюджетният баланс. Основните приоритетни направления, за които бяха

⁴ За целите на анализа, годишният разчет на позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" е включен в позицията "Капиталови разходи, прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция".

насочени допълнително одобрените разходи, са в сферата на здравеопазването, образованието, земеделието, изграждане и поддържане на инфраструктурни обекти, изграждане на малки обекти с регионално значение и основен ремонт на общински училища. С оглед да се избегне натиск върху Бюджет 2005, бяха одобрени допълнителни средства за разплащане на просрочените задължения в някои бюджетни системи на републиканския бюджет и в общините. Допълнителни средства бяха осигурени и за финансиране на правителствени приоритетни разходи за компютъризация на училища, университети и изграждане на телецентрове и “горещи точки” за достъп до безжичен Интернет, основен ремонт и изграждане на пътната инфраструктура, подобряване на водоснабдяването, подобряване състоянието на граничните контролно-пропускателни пунктове, за реклама в областта на туризма, за културата, за изграждане на единната информационна система за противодействие на престъпността, субсидии за НК “Железопътна инфраструктура” и мини “Балкански басейн”- АД и др. В края на 2004 г. бе създадено еднолично акционерно дружество с държавно участие в капитала - „Публични инвестиционни проекти” ЕАД с капитал от 340 млн. лв. и предмет на дейност: изграждане, реконструкция и експлоатация на обекти по публични инвестиционни проекти с национално или местно значение.

Извършените *лихвени плащания* по КФП за цялата 2004 г. са в общ размер 697.4 млн. лв. или 88.5 % от предвидените в годишната програма средства. Сравнен с отчетените лихвени плащания за 2003 г., техният размер е намалял с близо 3.7 %, като в структурно отношение те заемат 4.6 % относителен дял в общите разходи при 5.1 % за 2003 г.

Разходи по функции (консолидирана фискална програма) за периода 2001 -2004 г., като процент от БВП

Бюджетните разходи, разгледани по функционален признак, отразяват основните направления в политиката на правителството в рамките на разполагаемия бюджетен ресурс за периода 2001 – 2004 г. В изпълнение на стратегията за свиване на публичните разходи, в почти всички функции се наблюдава леко намаление на разходите за 2004 г., изразени в процент от БВП и съпоставени с тези за 2003 г. Във функция “Икономически дейности и услуги” се отчита известно увеличение, свързано основно с финансирането на инфраструктурни обекти.

Видно от горната графика, с най-голям относителен дял в БВП са средствата за сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи, предопределени от икономическите и демографските фактори в страната, както и в съответствие със социалната насоченост на

бюджета за периода. Разходите по тази функция отразяват реализираните програми на Министерството на труда и социалната политика - “От социални помощи към заетост”, както и на редица мерки за социална защита, вкл. ръст в размера на пенсиите и обезщетенията на освободените кадрови военнослужещи. Най-голям ръст (0.7 процентни пункта) през 2004 г., в сравнение с 2001 г., е отчетен в сферата на здравеопазването и това е в резултат на основното реструктуриране на здравната система. Сред приоритетите на правителството, безспорно са и разходите за образование, които освен функционирането на системата, трябва да осигурят ускорено модернизиране и оптимизиране на структурите и методите на обучение в образователната система, с оглед повишаване на качеството на услугите и достигане на европейските образователни стандарти. Реформата в сферата на образованието трябва да продължи с бързи темпове, като се стимулира навлизането на частни структури, предоставящи качествени и разходно-оптимизирани услуги. Лекото намаление на нивото на разходите в приоритетните функции “Образование” и “Здравеопазване” отразява и заявените ангажименти на правителствената политика по отношение на: оптимизиране на училищната мрежа и на управлението на ресурсите в образователната система; осигуряване на нормално функциониране на системата на здравеопазването по време на реструктурирането на сектора и въвеждането на нов начин на заплащане на болничната помощ. От изключително значение за рационалното, икономичното и ефективното разпределение на ресурсите в двете системи е закриването на неефективните структури, с оглед пренасочване на средства за повишаване качеството на предоставяните услуги.

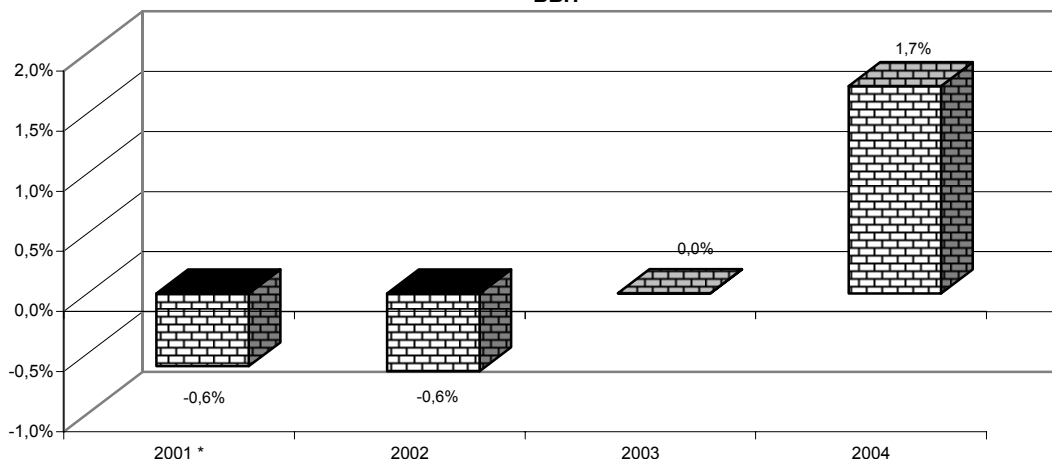
Предвид реформите, свързани с присъединяването на Република България към НАТО, както и съдебната реформа, насочена към изграждането на ефективно функционираща правораздавателна система, отговаряща на европейските изисквания и стандарти, се наблюдава ръст в разходите, извършени за отбрана и сигурност в посочения период. Средствата през 2004 г. включват финансирането на дейностите по Графика за реформи и задълженията, които произтичат от членството на Република България в НАТО. Бяха осигурени и средства за мерките по подобряване организацията на полицейското разследване и противодействие на т. н. „нови рискове за сигурността” – организирана престъпност, корупция, тероризъм, наркотрафик и др. Приоритетите в областта на отбраната и сигурността произтичат от общополитическите цели на правителството и се базират на реалностите на международната среда и обективните възможности на страната да отделя ресурси за тази цел.

Разходите по функция “Икономически дейности и услуги” отразяват взаимоотношенията на бюджета с реалния сектор и ангажимента на правителството по извършване на структурните реформи. Основен механизъм на тези взаимоотношения са програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли - транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, лов и риболов, минно дело, горива и енергия. Реализираният ръст спрямо 2003 г. на разходите, изразени в процент от БВП по функция “Икономически дейности и услуги” са в резултат на увеличените капиталови разходи, в значителна степен концентрирани в инвестиционни проекти, с национално и с международно значение за региона, и в такива, за чието изпълнение страната ни очаква значителна финансова подкрепа от предприєдинителните фондове на ЕС.

Разходите по функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции” обхващат извършените разходи общо за лихвени плащания по обслужване на държавния дълг. В тази функция се наблюдава значително намаление от 1.6 процентни пункта на разходите (отнесени към БВП) през 2004 г., спрямо 2001 г., което е в резултат от провежданата политика по активно управление на дълга и значителното намаление на лихвените плащания по външния дълг.

Излишъкът по консолидирания бюджет на касова основа за 2004 г. представлява 1.7 % от БВП или 656.4 млн. лв. Постигнатите нива на бюджетния баланс за периода 2001 – 2004 г. са показани на следната графика:

Дефицит/излишък по консолидираната фискална програма за периода 2001-2004 г. като процент от БВП

* С оглед на съпоставимост на данните позицията "Възмездно финансиране" за 2001 г. е прекласифицирана от частта на разходите в частта на финансирането

■ Дефицит/излишък по КФП

Фискалният резерв⁵ към 31.12.2004 г., по текущи валутни курсове е 4 714.5 млн. лв. Той е резултативна величина, влияеща се от бюджетното салдо (дефицит/излишък), приходите от приватизация, придобиването на дялове, акции и съучастия, възмездно финансиране, нетния ефект от операциите по управление на дълга. Постигнатото високо ниво на фискалния резерв осигурява стабилност за икономиката и защита срещу възникване на евентуални рискове за изпълнението на бюджета за текущата година. Изменението в размера на фискалния резерв, отчетен към 31 декември за периода 2001-2004 г., е представен на следната графика:

Реформата в бюджетния сектор, насочена към подобряване управлението на публичните средства и повишаване ефективността и ефикасността при тяхното разходване, продължи и през 2004 г.:

⁵ Фискалният резерв (ФР) обхваща:

- наличностите в лева и чуждестранна валута на всички бюджетни сметки и депозити в банковата система, в т.ч. централния бюджет, министерства и ведомства, НОИ, НЗОК и извънбюджетните фондове на централно ниво;
- други високоликвидни външни активи на централното правителство.

✓ С одобрената бюджетна прогноза 2004 г. – 2006 г. започна процесът на усъвършенстване на съставянето на бюджета, който в по-голяма степен е ориентиран към средно-срочното планиране. През 2004 г. за първи път при бюджетното планиране за периода 2005-2007 г. бюджетната процедура стъпва на одобрените с РМС № 580 от 2003 г. разходни тавани за периода 2004 - 2006 г. по постоянни цени. Този процес представлява една значителна крачка към установяването на стабилна и предсказуема средносрочна фискална рамка, с ясни институционални отговорности и строги процедури за актуализация на показателите. Всички участници в бюджетния процес следва да вземат решения от гледна точка на средносрочния ефект на дейностите си върху бюджета и на тяхната “устойчивост” във времето. Средносрочната перспектива има дисциплиниращ за системата ефект, като осигурява по-добра устойчивост на провежданите политики от ПРБК и успешното им изпълнение в рамките на одобрените им бюджети.

✓ В ход е поэтапното въвеждане на програмно и ориентирано към резултата бюджетниране, което внася и по-голяма яснота пред обществото относно целите и резултатите от извършените публични разходи. Новият подход на бюджетниране акцентира върху дългосрочната визия за постигане целите на правителството в отделните сектори. Основната функция на програмното бюджетниране е да подпомогне решаването на проблема с приоритетното насочване и разпределение на ресурсите, с оглед постигането на определена ефективност и ефикасност на разходите. Предимството на този подход в сравнение с традиционния е възможността политическите намерения на правителството да бъдат ясно отразени в структурата на бюджета. Друго голямо предимство на програмното бюджетниране е прозрачността, която се постига по отношение на въпроса “За какво се изразходват парите на данъкоплатците?”. След изпълнението и отчитането на първия пилотен програмен бюджет на Министерство на околната среда и водите през 2003 г., бяха разработени и изпълнени пилотните програмни бюджети за 2004 г. на Министерството на околната среда и водите, Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на труда и социалната политика.

✓ Във връзка с усилията за подобряване на финансовото управление и контрола и хармонизиране на процедурите с тези, прилагани в ЕС, през 2004 г. в Министерство на финансите бе създадено звено за изготвяне на методологията за изграждане и развитие на системите за финансово управление и контрол и управленската отчетност. Бяха проведени редица работни срещи и семинар с финансовите контролори на ПРБК, на които бяха представени насоките за по-нататъшно развитие на системите за финансовото управление и контрол в организациите от публичния сектор. Важен акцент през отчетната година бе и работата по разработването на проект на Концепция за по-нататъшно развитие на финансовото управление и контрола, като ключов елемент за изграждане на системите за финансово управление и контрол и повишаване на ролята на управленската отчетност в организациите от публичния сектор в Република България за периода 2005 - 2008 г. В тази връзка бяха проведени и редица дискусии и работни срещи с експерти на програмата СИГМА на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и Европейската комисия.

✓ С оглед подобряване ефективността на касовото управление на паричния ресурс, през 2004 г. продължи процесът на централизиране на бюджетните средства и рационализирането на платежния процес в системата на “Единната сметка” с включването в системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА) на бюджетните сметки в лева на автономните бюджети (НОИ, НЗОК, БНТ, БНР, БАН и ДВУ и др.). Освен това, както и в подкрепа на мерките по ограничаване ликвидността на търговските банки, насочени към намаляване ръста на банковите кредити, набирателните сметки в лева на митническата администрация бяха централизирани в Българска народна банка /БНБ/. Автоматизираното управление и контрол на иницираните плащания на разпоредителите с бюджетни кредити чрез СЕБРА и управлението в рамките на лимити за разходи на първостепенните разпоредители,

одобрени от МФ, осигурява надеждна информация за своевременно вземане на управленски решения при изпълнение на основните функции на държавата. Осъществяването на агрегиран контрол на плащанията чрез определянето на лимити спомага и за цялостно подобряване на фискалната дисциплина, повишаване на фискалната прозрачност и намаляване разходите по изпълнението на бюджета.

✓ Във връзка с привеждането на счетоводните процедури в съответствие с изискванията на ЕС и на международните финансови институции, продължи модернизирването на счетоводната отчетност за бюджетните предприятия. През 2004 г. Народното събрание прие законопроект за изменение и допълнение на Закона за счетоводството. Промените относно бюджетните предприятия са свързани с разширяване на базата, въз основа на която се разработват и актуализират основните актове, регламентиращи бюджетното счетоводство – сметкоплан, счетоводни стандарти и методически указания по тяхното прилагане и др. През отчетния период бяха разработени и конкретни указания за прилагането на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия.

✓ Осигуряването на хармонизирана и изчерпателна информация за държавната финансова статистика е от изключително важно значение с оглед осигуряването на съпоставимост на данните с тези на страните-членки в ЕС, както и за подготовката по прилагането на процедурите и регулациите след присъединяването в 2007 г. Съгласно поетите ангажименти от българското правителство, от 2001 г. ежегодно се предоставят на Европейската комисия /ЕК/ нотификационни таблици за дефицита и дълга на консолидираното правителство в съответствие с методологията на Европейската система за национални сметки (ESA 95) и Ръководството за дефицита и дълга. През 2004 г. за първи път в нотификационните таблици предоставените данни за данъчните приходи и лихвените разходи на обслужване за държавния дълг бяха посочени на начислена основа, в съответствие с изискванията на ESA 95.

✓ Съгласно изискванията на новото Ръководство за държавна финансова статистика на МФ (GFSM 2001), статистическите данни за държавните финанси се представят в новия GFSM 2001 формат. През 2003 г. за първи път в новия формат бяха изготвени данните за 2002 г., като през 2004 г. завърши и работата по прекласифицирането на данните за предходните години, с оглед осигуряването на съпоставимост на динамичния ред.

✓ С оглед присъединяването на Република България към Специалния стандарт за разпространение на данни на МФ (SDDS) от декември 2003 г., са поети ангажименти за спазване изискванията за надеждност, своевременност, периодичност, коректност и точност на предоставяната статистическа информация, както и за нейното разпространение чрез Интернет страницата на Министерство на финансите, придържайки се към строго регламентирани процедури и график. Публикуването и актуализирането на статистически данни за бюджета и методологически материали за отчетността на бюджетните предприятия е резултат от по-нататъшните усилия за осигуряване на прозрачност при планирането, изпълнението и отчитането на бюджета, както и на стремеж за съобразяване с изискванията на Кодекса на добри практики в областта на фискалната прозрачност на МФ.

3 АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ

Държавен дълг

Номиналният размер на държавния дълг в края на 2004 г. възлиза на 14 690 595.1 хил. лв., от които 12 009 978.4 хил. лв. - външен и 2 680 616.6 хил. лв. - вътрешен дълг. Намалението на дълга в абсолютна стойност спрямо 2003 г. е с 1 180 805.9 хил. лв., което се дължи както на редовните погашения на главници, така и на промяната в номиналната стойност на задълженията, в резултат на валутно-курсови разлики, а също и на предсрочното погасяване на брейди облигациите от вида DISC.

Размер на държавния и държавно гарантирания дълг

Структура	31.12.2003		31.12.2004	
	хил. лв.	% от дълга	хил. лв.	% от дълга
Вътрешен дълг	2 256 699,6	14,2%	2 680 616,6	18,2%
I. Държавен дълг	2 256 699,6		2 680 616,6	
1. ДЦК, емитирани за финансиране на бюджетния дефицит	1 719 496,0	10,8%	2 211 159,3	15,1%
2. ДЦК, емитирани за структурната реформа	537 203,7	3,4%	469 457,3	3,2%
Външен дълг	13 614 701,3	85,8%	12 009 978,4	81,8%
Държавен дълг	13 614 701,3		12 009 978,4	
I. Облигации	7 787 264,3	49,1%	6 224 185,7	42,4%
1. Брейди облигации	3 696 754,9	23,3%	2 276 829,2	15,5%
2. Други облигации	4 090 509,5	25,8%	3 947 356,5	26,9%
II. Кредити	5 827 437,0	36,7%	5 785 792,8	39,4%
1. Парижки клуб	428 062,8	2,7%	344 800,0	2,3%
2. Световна банка	1 701 587,0	10,7%	1 820 110,7	12,4%
в т. ч. JBIC (JEXIM)*	196 194,7	1,2%	171 614,2	1,2%
3. Г-24	82 069,2	0,5%	67 768,1	0,5%
4. Европейски съюз	684 540,5	4,3%	684 540,5	4,7%
5. МВФ	1 838 944,5	11,6%	1 699 117,9	11,6%
6. Други	244 963,8	1,5%	244 963,8	1,7%
7. Държавни инвестиционни заеми	749 079,8	4,7%	838 637,0	5,7%
8. Активирани държавни гаранции	98 189,5	0,6%	85 854,9	0,6%
Общо държавен дълг	15 871 401,0		14 690 595,1	
Вътрешни държавни гаранции	-	0,0%	-	0,0%
Външни държавни гаранции	772 399,9	4,6%	868 459,0	5,6%
Общо държавногарантиран дълг	772 399,9		868 459,0	
Общо държавно и държавногарантиран дълг	16 643 800,9		15 559 054,1	
Вътрешен дълг и вътрешни държавни гаранции /БВП	6,5		7,1	
Външен дълг и външни държавни гаранции/БВП	41,6		33,9	
Общо държавен и държавногарантиран дълг/БВП	48,2		40,9	

Забележки: Дългът е по номинал.

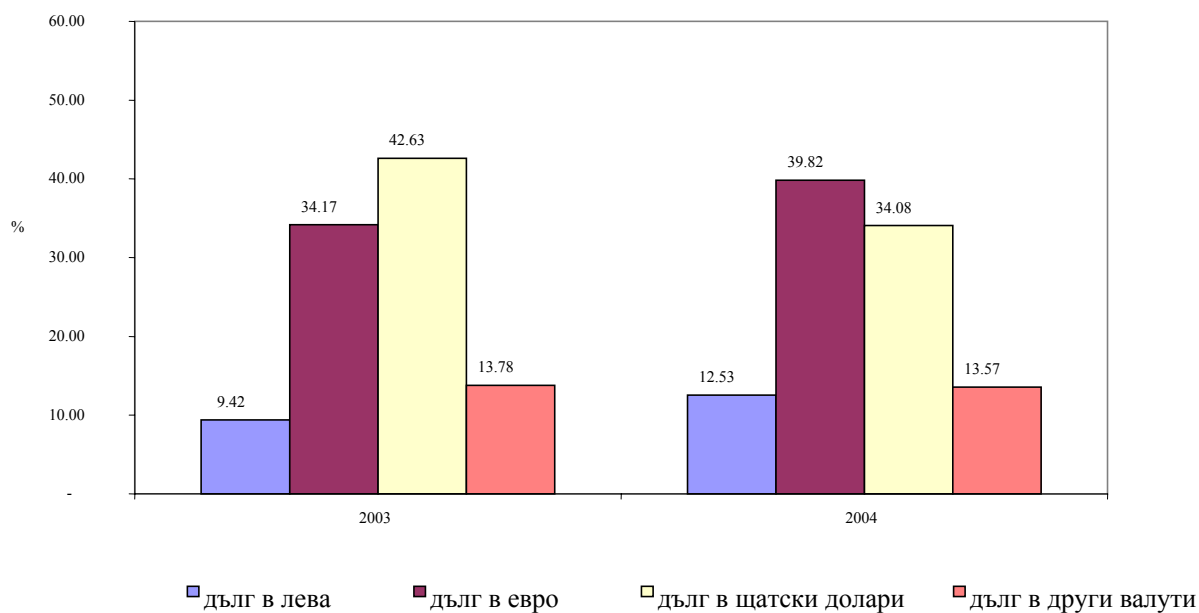
Вътрешният дълг нараства с около 423 917 хил. лева през изминалата година, във връзка с увеличените емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Отнесен спрямо общия размер на дълга, делът на вътрешния дълг регистрира увеличение с близо 4 процентни пункта за периода декември 2003 – декември 2004 година до 18.2 %.

Размерът на външния държавен дълг бележи намаление с 1 604 722.9 хил. лв. през годината, дължащо се на плащанията по главници и обезценката на щатския долар, както и на предсрочното погасяване на заем към правителството на Канада и на брейди облигациите от вида DISC.

Извършените през годината плащания по дълга (в т.ч. амортизация на главници и лихви) са в размер на 2 696 312.9 хил. лв. или с 598 245.5 хил. лв. повече от плащанията през предходната година, в т.ч. сумата на платените главници е 2 002 995.6 хил. лв., докато тази на лихвите е 693 317.3 хил. лв.

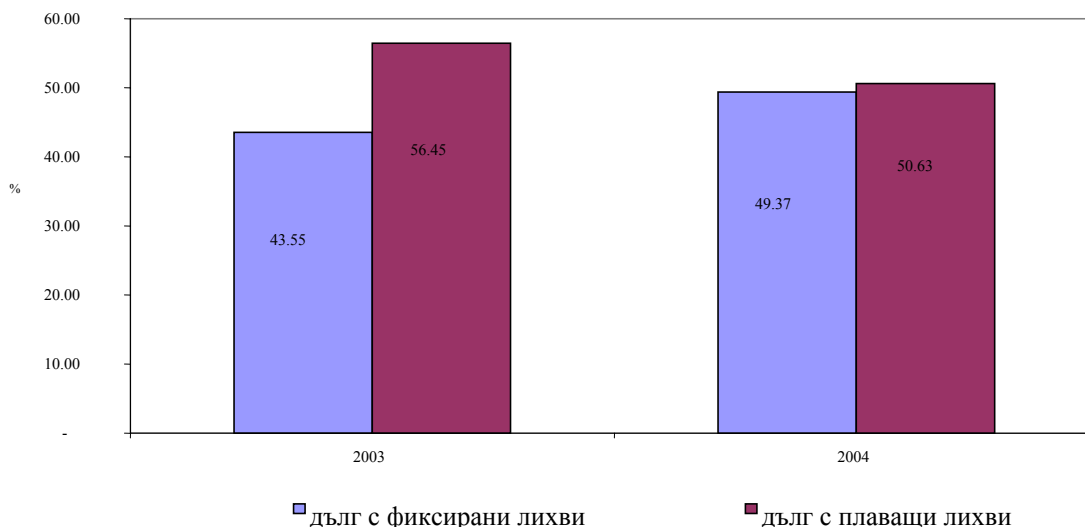
По отношение на **валутната структура на дълга** се наблюдава по-значително увеличение на инструментите, деноминирани в евро. Спрямо края на 2003 г. дългът в евро нараства от 34.2 % на 39.8 %. Това увеличение е за сметка основно на спада на задълженията в щатски долари от 42.6 % до 34.1 % в рамките на същия период. Отчетената промяна е в резултат на положителното нетно вътрешно финансиране в лева и в евро, извършените редовни погашения на доларов дълг, както и на проведените операции по активно управление на дълга, в т.ч. предплащането на брейди облигациите от вида DISC. Увеличеният обем ДЦК, емитирани на вътрешния пазар, води до известно покачване на дълга в лева от 9.4 % на 12.5 %. Без съществена промяна остава компонентът на дълга, деноминиран в други валути – 13.6 % в края на разглеждания период, при 13.8 % отчетени към 31.12.2003 г.

Валутна структура на държавния дълг

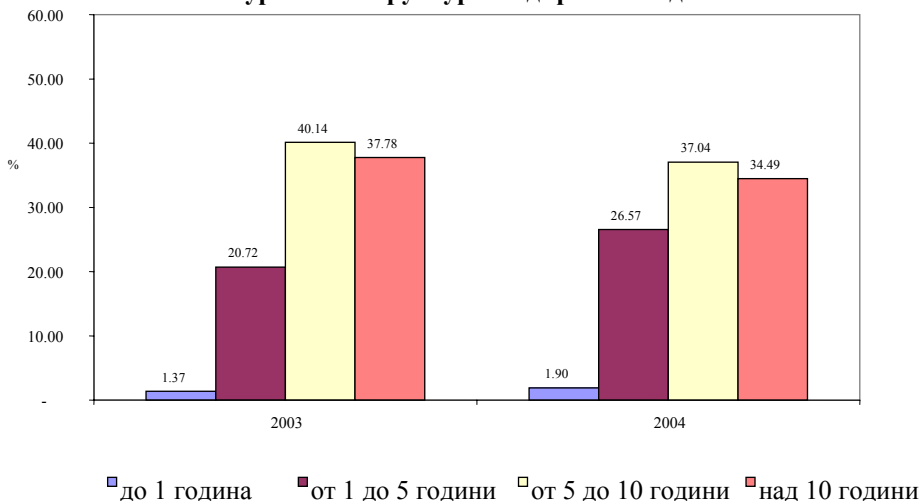
През 2004 г. бе регистрирано покачване на дълга с фиксирани лихви. В края на периода задълженията от този тип нарастват с 5.8 процентни пункта до 49.4 % от общия държавен дълг. Изменението се дължи на емитираните на вътрешния пазар ДЦК, изцяло с фиксирани лихвени купони, придържането в общия случай към усвояване на външни кредити с фиксирани лихви и извършените през годината погашения на вътрешен и външен дълг с плаващи лихвени проценти.

Лихвена структура на държавния дълг

Промените, настъпили през 2004 г. в **матуритетната структура на дълга**, са обусловени от погашенията на дългосрочни кредити по външния дълг и нарастването на обемите на дългосрочните ДЦК, реализирани на вътрешния пазар. За периода декември 2003 – декември 2004 г. по-съществени са намаленията на дълга, със срочност над 10 години- от 37.8% на 34.5 %, и на този, със срочност от пет до десет година – от 40.1 % на 37 %. В същото време значително нарастване отчитат задълженията, с матуритет от една до пет години, съответно от 20.7 % на 26.6 %.

Матуритетна структура на държавния дълг

В структурата на държавния дълг по видове кредитори с най-голям относителен дял към 31.12.2004 г. е категорията “Други облигации” (в т.ч. глобални и евро облигации) – 26.9 %, следван от вътрешния дълг (ДЦК) –18.2 %, брейди облигациите – 15.5 %, Световна банка /СБ/ – 12.4 % и МВФ – 11.6 %. По отношение на кредиторите по-съществени изменения през 2004 г. се наблюдават при дела на брейди облигациите, които са намалели с 7.8 процентни пункта, в резултат на предсрочно погасяване на брейди облигациите от вида DISC, вътрешният дълг, който се е увеличил с 4 процентни пункта и кредитите от Световната банка, които нарастват с 1.7 процентни пункта.

Гарантиран от държавата дълг

Гарантираният от държавата дълг в края на 2004 г. е в размер на 868 459 хил. лв. или 5.6% от общата сума на държавния и държавно-гарантиран дълг. Това е с 96 059.1 хил. лв. повече от размера на гаранциите в края на предходната година. Гарантираният от държавата дълг към 31.12.2004 г. е изцяло външен. Съотношението му към БВП е 2.3 %.

Плащанията по гарантиран от държавата дълг през годината са на стойност 168 351.9 хил. лв. (в т.ч. главници – 136 710.3 хил. лв. и лихви – 31 641.6 хил. лв.). Съпоставен с тези, извършени през 2003 г., размерът на плащанията по главници и лихви бележи увеличение със 51 178.9 хил. лв.

Индикаторът държавен и държавно-гарантиран дълг към БВП в края на 2004 г. е 40.9 %, съставен от 7.1 % вътрешен дълг/БВП и 33.9 % външен дълг/БВП. В края на предходната година нивото на този индикатор е било 48.2 %, съответно - 6.5 % вътрешен дълг/БВП и 41.6 % външен дълг/БВП. Редукцията в съотношението се дължи на реалния прираст на БВП през годината, извършените погашения на главници по държавния и държавно-гарантиран дълг и на продължителния спад на щатския долар спрямо основните валути на външните пазари.

• **Консолидиран държавен дълг**

Консолидираният държавен дълг в края на 2004 г. възлиза на 14 779 478 хил. лв., при 15 937 476 хил. лв., регистрирани в края на 2003 г. В състава на консолидирания държавен дълг, отчитан съгласно Закона за държавния дълг и икономическите критерии от Маастрихт, намаление през разглеждания период отбелязва дългът на централното правителство с 1 180 805.9 хил. лв., докато дългът на общините⁶ нараства от 66 075.0 хил. лв. на 88 882.9 хил. лв. Съотношението консолидиран държавен дълг/БВП намалява за периода 2003 – 2004 г. от 46.1 % до 38.9 %.

Размер на консолидирания държавен дълг

Структура	(хил.лв.)			
	31.12.2003		31.12.2004	
I. Консолидиран държавен дълг	15 937 476,0		14 779 478,0	
1. Дълг на централното правителство	15 871 401,0	99,6%	14 690 595,1	99,4%
2. Дълг на социалноосигурителните фондове	-	0,0%	-	0,0%
3. Дълг на общините	66 075,0	0,4%	88 882,9	0,6%
Консолидиран държавен дълг/БВП (%)	46,1		38,9	

Вътрешен дълг

• **Финансиране**

Нетното вътрешно финансиране към 31.12.2004 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 448 124.3 хил. лв., което представлява преизпълнение на този показател от 121.90 %. Същото е следствие от по-големия размер емитирани през годината ДЦК на вътрешния пазар, като емисиите възлизат на 688 568.5 хил. лв. и съответно определят преизпълнение от 112.96 %. Осъществените през годината погашения по ДЦК възлизат на 240 444.2 хил. лв., като реализираното изпълнение от 99.37 % се дължи основно на канселиран дълг по ЗУНК облигации, деноминирани в щатски долари и евро, използвани за погасяване на фирмени задължения към държавата, възникнали по реда на същия закон.

Отчетеното преизпълнение на показателите “нетно вътрешно финансиране” и “приходи от емисии на ДЦК” се дължи на продължаващото и през 2004 г. наличие на благоприятна

⁶През март 2003 за дирекция “Държавен дълг” за първи път публикува информация за общинския дълг в месечното издание “Държавен дълг”, въз основа на разпоредбите на Закона за държавния дълг.

пазарна среда за емитиране на вътрешен държавен дълг и засиления интерес на пазарните участници към всички видове ДЦК. Респективно, пазарната конюнктура е използвана в посока реализация на правителствената стратегия в областта на вътрешния дълг, изразяваща се в увеличаване на относителния му дял, приоритетно емитиране на средносрочни и дългосрочните ДЦК, предлагане на различни инструменти, предназначени за индивидуални инвеститори (местни и чуждестранни физически лица), удължаване на матуриретната крива и т.н.

Краткосрочните ДЦК, емитирани през отчетния период, възлизат на 181 810.7 хил. лв., което определя преизпълнение на показателя от 101.19 %, дължащо се на спада в доходността им, респ. увеличаване на постъпленията при тяхното емитиране. Краткосрочните ДЦК са представени от съкровищни бонове със срочност 3- и 12-месеца, като на база на доходността по 3-месечните ДЦК и през 2004 г. продължаваше да се определя основният лихвен процент.

Емитираните през годината облигации (без тези, предназначени за индивидуални инвеститори) са в размер на 484 150.5 хил. лв., което представлява преизпълнение на този показател от 116.13 %, дължащо се основно на емитираните в повече ДЦК, деноминирани в евро (резервната валута на паричния съвет). Средносрочните облигации са представени от 3- и 5-годишни ДЦК, а дългосрочните от 7-, 10- и 15-годишни, като последните са деноминирани в евро. Отчетеният по-висок размер на реализираните през 2004 г. облигации се обуславяше от наличието на благоприятна пазарна конюнктура, нарастващ интерес към инвестициите в ДЦК като високоликвиден, безрисков и доходен инструмент, трайното затвърждаване на сериозни институционални инвеститори в лицето на пенсионните и застрахователните дружества, нарастването на активите на банковата система и др. И през тази отчетна година обаче, въпреки удължаването на матуриретата на емисиите ДЦК (от 71 месеца в края на 2003 г. на 78 месеца в края на 2004 г.), е постигнато значително намаление на реализираната на аукционите доходност и увеличение на среднопретегленият коефициент на покритие (заявено количество ДЦК от страна на пазарните участници/предложено количество ДЦК от Министерство на финансите) от 2.85 през 2003 г. на 2.95 през 2004 г.

През годината продължи емитирането и на съкровищни облигации с целево предназначение за местни и чуждестранни инвеститори - физически лица. Съответно, пласираните целеви емисии са в размер на 22 607.3 хил. лв., което определя преизпълнение от 173.90 %. Реализираните целеви емисии представляват 3.28 % от общия обем на емитираните ДЦК през годината (688 568.49 хил. лв.), при законово определен обем до 10%. Същите са емитирани при стъпаловидно нарастващи фиксирани лихвени купони. Среднопретеглената годишна доходност за отчетния период на 3-годишните левови ДЦК възлиза на 5.69 %, а на 5-годишните, деноминирани в евро - на 4.90 %. Същите като цяло са емитирани при строго съблюдаване разпоредбите на § 14 от ПЗР на ЗДБРБ за 2004 г., като са спазени както ограниченията по отношение на обемите им, така и по отношение на доходността - до 2 пункта над доходността, формирана на редовните аукциони, въпреки отсъствието на абсолютни аналози, предвид обстоятелството, че през 2004 г. на аукционен принцип не са емитирани нито 3 годишни левови ДЦК с фиксирани купони (емитирани са само с плаващ купон – 3 м. SOFIBOR), нито 5 годишни ДЦК, деноминирани в евро (емитирани са само в лева).

През 2004 г. се получиха последните два транша, съгласно графика на двегодишното “Стенд-бай споразумение” с МВФ. В съответствие с чл. 45 от Закона за Българска народна банка, тези траншове бяха предоставени на правителството от централната банка при спазването на определени условия, регламентирани в договор между Министерството на финансите и БНБ от 1998 г. Финансирането от БНБ /МВФ/ в размер на 121 164.7 хил. лв. представлява 99.2 % изпълнение на разглеждания показател.

Дългът на Министерството на финансите към БНБ /МВФ/ продължи да се обслужва редовно през отчетния период съгласно договорените погасителни схеми. Общият размер на

извършените обратни покупки на специални права на тираж /погасителни вноски/ е 207 792.0 хил. лв. Изпълнението на този показател е 99.2 %, спрямо планирания.

Отчетеното нетно финансиране по дълга на правителството към БНБ към 31.12.2004 г. е отрицателно, в размер на 86 627.3 хил. лв., тъй като изплатените погасителни вноски значително превишиха стойността на получените трансове.

- **Разходи по вътрешния държавен дълг**

Общият размер на платените лихви по вътрешни заеми през 2004 г. по републиканския бюджет възлиза на 128 799.6 хил. лв., което представлява 88.1% от предвидените 146 191.8 хил. лв. От тях 116 694.5 хил. лв. (или 90.61 %) са лихви по съкровищни облигации, 2 620.1 хил. лв. (или 2.04%) са отстъпки по съкровищни бонове, 9 469.9 хил. лв. (или 7.35 %) са лихви по ДЦК, емитирани за структурната реформа, проведена в реалния и банковия сектор, и лихви по други заеми от страната – 15.1 хил. лв. Постигнатата икономия от 11.91% на разходите по вътрешни държавни заеми през 2004 г. се дължи преди всичко на разликата между използваните по закон прогнозни параметри и реалните стойности на лихвени проценти и валутни курсове на вътрешния и международните парични пазари.

Размерът на изплатените лихви по дълга на правителството към БНБ /МВФ/ е 49 011.7 хил. лв., което представлява 101.4% изпълнение на показателя. Причината за превишението на заложения по закон показател се дължи предимно на разликата между по-високия валутен курс на СПТ спрямо лева, отчетен към датите на съответните плащания, и предвидената стойност по закон. Едно от най-големите плащания през годината през месец август 2004 г. е извършено при курс 1СПТ=2.37 лв. при съотношение лев/СПТ от 2.35 по закон.

Външен дълг

- **Финансиране**

В ЗДБРБ за 2004 г. бяха предвидени постъпления по външни заеми от Световна банка (СБ) на обща стойност 270 000.0 хил. лв. През третото тримесечие на отчетния период беше получен втория “Програмен заем за реструктуриране” /PAL 2/ в размер на 201 609.9 хил. лв., който е включен в тригодишната “Стратегия за подпомагане на страната” от СБ. Поради забавяне изпълнението на условията, необходими за усвояването на третия транш по заема “Подкрепа на околната среда и приватизацията” /EPSAL/, предвидените за 2003 г. средства от транша в размер на 38 745.0 хил. лв. постъпиха в бюджета през м. януари 2004 г. Изпълнението на показателя към края на годината е 89.0%. Икономията в изпълнението се дължи на разликата в левовата равностойност на заложената сума по заема PAL 2 по закон (150 млн. щ. д. съгласно цитираната Стратегия от СБ) и получената сума в евро по същия заем (103.1 млн. евро).

През година бяха изплатени погашения по външни заеми в размер на 1 468 911.3 хил. лв., което представлява 345.9% изпълнение на предвидената стойност по закон. Причината за преизпълнението на показателя произтича от извършените операции по предварително изплащане на външен дълг, осъществени в съответствие с целите, заложи в Стратегията за управление на държавния дълг. През м. март 2004 г. беше предплатен заем от Канада, включен в групата на страните от Г-24, в размер на 12 167.2 хил. лв., а през месец юли 2004 г. изцяло се погаси дългът по брейди облигациите от вида DISC на стойност 1 207 224.2 хил. лв. Същевременно през разглеждания период продължиха регулярно да се погасяват и задълженията към официалните международни кредитори, в съответствие с договорените амортизационни схеми. Средствата, изразходени за погасяване на дълга към Световната банка, са съответно в размер на 86 434.0 хил. лв., а погашенията към официалните кредитори от Парижките клубове – 84 056.7 хил. лв. През 2004 г. бяха използвани и предвидените в закона средства за изплащане на главници по външни заеми, включени на ред “Плащания по

активирани гаранции и поръчителства от чужбина (нето)”. Сумата, в размер на 9 423.5 хил. лв., представлява общият размер на извършените погашения по заемите: “Преструктуриране и модернизиране на водните фирми” и “Инвестиции в частния сектор и финансиране на износа” от СБ, “Заем за земеделието” от Корпорацията за стокови кредити – САЩ и Глобален заем “АРЕХ” от ЕИБ. Значителна икономия на бюджетни средства беше реализирана от неизползувания резерв за покриване на риска от очаквани за активирани държавни гаранции, предвиден на ред “Други погашения”, в размер на 9 412.8 хил. лв., тъй като през отчетния период не се активираха нови държавни гаранции.

Нетното външно финансиране на централния бюджет към 31.12.2004 г. е отрицателно и възлиза на 750 524.0 хил. лв.

• Разходи по външния дълг

Въпреки значителното подобрене, постигнато през последните години по отношение на лихвената структура на външния дълг, и към 31.12.2004 г. преобладава делът на задълженията с плаващи лихвени купони /58.8 %/. Поради това размерът на разходите по външния дълг през 2004 г. отново е силно повлиян от движението на лихвените проценти на капиталовите пазари. В абсолютна стойност бюджетните средства, изразходени за лихви по външни заеми, са с 60 480.5 хил. лв. по – малко спрямо заложените по закон. От тях около половината /33 981.4 хил. лв./ са спестявания във връзка с плащанията на лихви, отчетени на ред “Облигации, емитирани и търгувани на международните пазари”. Една от причините за този резултат е разликата между реалните стойности на 6 м. LIBOR за щатски долар и евро, приложени към датите на съответните плащания и използваните параметри по закон. Осреднената стойност на 6м. LIBOR за евро през отчетния период е 2.15 %, докато заложената по закон е 2.35 %, а едно от най – големите лихвени плащания по брейди книжата през месец юли 2004 г. е извършено при 6м. LIBOR за щатски долар в размер на 1.17 %, при прогноза по закон от 1.38 %.

Друга съществена причина, която влияе пряко върху сумата на изплатените лихви по външния дълг и съответно върху размера на изразходените бюджетни средства, е промяната на щатския долар спрямо еврото и останалите валути на международните пазари. Най-големите плащания в щатски долари са реализирани по брейди и глобалните доларови облигации, съответно през месец януари по курс 1 щ.д.=1.56 лв. /по брейди книжата/ и 1 щ.д.=1.53 лв. /по глобалните облигации/ и през месец юли по курс 1 щ.д.=1.61 лв. /по брейди книжата/ и 1 щ.д.=1.58 лв. /по глобалните облигации/. Приложената стойност по закон е 1 щ.д.= 1.76 лв.

Съществени бюджетни средства са изразходени и за лихви по заеми от международни организации и институции – 64 758.9 хил. лв. /в т.ч. Световна банка, вкл. JBIC и Европейски съюз/, следвани от лихви по заеми от други държави – 16 340.1 хил. лв. /в т.ч. Парижки клуб, Г-24 и Полска национална банка/, като плащанията се извършваха регулярно, в съответствие с предвидените в заемните споразумения условия. Причината за постигнатата икономия на отчетните показатели при тези задължения се дължи на по–ниските фактически стойности на лихвените проценти и на валутните курсове, приложени към датите на съответните плащания през годината, спрямо приложените параметри по закон.

Значителна икономия на средства беше реализирана по отношение на показателя “Други лихви”, който включва резерв за покриване на риска от активирани на държавни гаранции и лихви по активирани държавни гаранции. Изпълнението на разглеждания показател е 49.3 %, тъй като предвиденият по закон резерв, в размер на 9 239.8 хил. лв., не беше използван през годината. Общата сума на изплатените лихви по външни заеми през 2004 г. по централния бюджет е 483 493.4 хил. лв., което представлява 88.9 % изпълнение на разглеждания показател.

Държавни инвестиционни заеми /ДИЗ/

Към 31.12.2004 г. номиналният размер на дълга по ДИЗ е 838 637.0 хил. лв., в т.ч. 556 951.9 хил. лв. по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, и 281 685.1 хил. лв. по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество. В течение на цялата 2004 г. дългът по инвестиционните заеми расте, като към края на отчетния период неговата абсолютна стойност е с 89 557.2 хил. лв. по-висока в сравнение с края на предходната година. Тази тенденция на нарастване ще продължи и в бъдеще, тъй като от една страна е необходимо да приключат усвояванията по вече договорените заеми, а от друга страна - всяка година министерствата сключват нови споразумения за външни държавни заеми или държавни гаранции по инвестиционни проекти, одобрени от Министерския съвет. С оглед преодоляване на риска от нарастване на държавния дълг, през 2003 г. беше приета Наредба за условията, на които трябва да отговарят инвестиционните проекти, финансирани с държавни заеми, и проектите, кандидатстващи за финансиране с държавна гаранция, и за реда за тяхното разглеждане и Стратегия за управление на държавния дълг, които поставиха редица ограничения, свързани с разглеждането и одобряването на нови проекти, финансирани с външен дълг. Същевременно в Закона за държавния дълг, приет в края на 2002 г., се постави изискването за ежегодно определяне на лимити по дълга, които се определят със закона за държавния бюджет за съответната година, с което се засили рестриктивният подход, прилаган по отношение на новите инвестиционни проекти.

• Финансиране

От началото на 2004 г. се постави разграничение в начина на планиране и касово отчитане на разчетите по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, и на параметрите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество.

ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата

Нетното външно финансиране по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, е положително и е в размер на 80 990.9 хил. лв. В ЗДБРБ за 2004 г. е заложено ново външно финансиране по ДИЗ в размер на 282 271.4 хил. лв. През годината бяха извършени усвоявания по 13 заема на обща стойност 115 353.9 хил. лв., което представлява 40.9% изпълнение на показателя. Основната причина за слабата усвояемост на средства по ДИЗ произтича от ниската степен на готовност за реализация на проектите преди тяхното стартиране и в процеса на последващото им изпълнение. Това води до плащания на допълнителни такси-ангажимент върху неусвоената част от заема, което оскъпява цената на финансиране.

Най-голям брой инвестиционни проекти се реализират от Министерство на регионалното развитие и благоустройството /МРРБ/. Заемите, финансиращи тези проекти са 12 на брой, от които 7 са на Изпълнителна агенция “Пътища” /ИАП/. Четири от кредитите на ИАП са напълно усвоени и към момента продължава тяхното обслужване. С най-високо процентно изпълнение на показателя се отличава финансирането по проектите “Гранични преходи по транс-европейската пътна мрежа” от ЕИБ /100 % изпълнение/ и “Пречистване на отпадъчни води в басейна на река Марица” от ЕИБ /93.1 % изпълнение/. Не са извършени усвоявания по проект “Транзитни пътища IV” от ЕИБ, поради технически причини, свързани със стартирането на проекта. Отчетеното външно финансиране по заемите на МРРБ е 50.4 % спрямо заложеното по закон. Тази стойност е с 37.2 процентни пункта по-ниска в сравнение с изпълнението на показателя в края на 2003 г.

Министерство на труда и социалната политика /МТСП/ се отличава с превишение на заложеното външно финансиране по закон. Министерството управлява 3 заема, като единият от тях е усвоен напълно. Останалите 2 са кредити от Световната банка, при които е реализирано

изпълнение съответно от 117.9 %, съответно по проект “Реформа за подпомагане на децата” и 114.3 % по проект “Социални инвестиции и насърчаване на заетостта”.

Проектът “Модернизация в образованието”, реализиран от Министерство на образованието и науката /МОН/, беше прекратен през 2004 г., в резултат на което остатъкът от заема от СБ бе канцелиран. Изпълнението на показателя е 31.5 % спрямо предвидения по закон.

По бюджета на Министерство на здравеопазването /МЗ/ за 2004 г. са администрирани 4 кредита, един от които се изпълнява съвместно с НЗОК. Поради многократното отлагане подписването на допълнителни споразумения за нови доставки на медицинска техника по Рамков договор със Сименс АД и липсата на реални усвоявания по заема “Доставка на медицинска техника” през 2004 г., както и поради слабото изпълнение на външното финансиране по заема по проект “Реформа в сектора на здравеопазването”, изпълнението на показателя за министерството е само 22.4 % спрямо предвидения по закон. Съпоставено с края на 2003 г. тази стойност намалява с 32.6 процентни пункта.

Подобно на МЗ и МОН, и Министерство на финансите не успя да усвои предвидените по закон средства по външни заеми в бюджета си, като общото изпълнение на показателя за министерството е 33.8 %. С по-високо изпълнение на външното финансиране се отличава заема от СБ по проект “Улесняване на търговията и транспорта в Югоизточна Европа” /87.6 %/, като следва да се отбележи, че крайния срок за усвояване на средствата, предвиден в заемното споразумение беше удължен за втори път, съответно до 31.12.2004 г. Заемът по проект “Реформа в администрация на приходите” продължи да се усвоява бавно и през разглеждания период достигна едва 18.5 % изпълнение на разчетите по закон.

За трета поредна година Министерство на транспорта и съобщенията не стартира усвояванията по заемите, администрирани в неговия бюджет и поради това отчете нулево изпълнение на външното финансиране към края на 2004 г. Усилията на министерството през разглеждания период бяха насочени към изменения на подписани кредитни споразумения по заеми с краен бенефициент търговско дружество и действия, свързани с последващи процедури по ратификацията им.

В ЗДБРБ за 2004 г. са заложили погашения по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, на обща стойност 42 036.7 хил. лв. съобразно договорените в споразуменията амортизационни схеми. Изплатените средства за погашения са в размер на 34 363.0 хил. лв., което представлява 81.8 % изпълнение на предвидения в закона показател. Разликата между параметрите по отчет и закон се дължи основно на по - ниския реален курс на щатския долар, при който са извършени съответните плащания, в сравнение с използвания курс при изготвяне на разчетите в ЗДБ за 2004 г. Влияние върху реализираната икономия при този показател оказва и неосъществената доставка на медицинска техника от Сименс АД по заем “Доставка на медицинска техника – Сименс АД, Берлин и Мюнхен”, за която се дължи 15 % от нейната стойност при получаване на апаратурата.

ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество

С приемането на Закона за държавния дълг и в зависимост от спецификата на сключените допълнителни договори към основното заемно споразумение, от началото на 2003 г. ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество бяха отделени от останалите инвестиционни заеми. Същевременно касовото отчитане на параметрите по тях намери отражение в бюджетите на министерствата от 01.01.2004 г. През отчетния период активно се усвояват средства по 5 инвестиционни заема с краен бенефициент, а се обслужват 11 кредита, съгласно договорените условия. Само 4 министерства са получатели на ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество. С най-голям брой кредити от този вид е МТС, в чиито бюджет е заложило външно финансиране по 5 заема, като по 2 от тях усвояванията са приключили. Поради изменения на клаузи в заемното споразумение по проект “Развитие на летище София” от КФАИР и забавяне,

касаещо последващата му ратификация, както и в следствие отражението на редица проблеми, свързани с проект “Разширение на пристанище Бургас”, изпълнението на външното финансиране за министерството е само 25.7 %, спрямо предвиденото по закон. МЕЕР стартира усвояванията си по проект “Рехабилитация в електроенергетиката – Енергия 2” от ЕИБ през 2004 г., като усвои един транш от 19 558.3 хил. лв., но размера на отчетеното външно финансиране достигна едва 37.0 % от предвиденото по закон.

Общото изпълнение на външното финансиране за 2004 г. по инвестиционни заеми с краен бенефициент, реализирано от всички министерства е изключително ниско и е в размер на 28.0 %, което трябва да бъде отчетено при бъдещото планиране на средства по този вид заеми.

Погашенията по ДИЗ с краен бенефициент са значителни предвид високия размер на ползуваните кредити и в следствие на факта, че при повечето от заемите гратисния период за плащане на главници е приключил. Предвидените по закон средства за погашения са 44 427.2 хил. лв., а реално изплатените суми са 42 061.6 хил. лв., което представлява изпълнение от 94.7%. Специфично при ДИЗ с краен бенефициент е обстоятелството, че този вид кредити се обслужват изцяло със собствени средства на крайните бенефициенти. При ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, средствата за обслужването им се осигуряват чрез целева субсидия от централния бюджет. Нетното външно финансиране по ДИЗ с краен бенефициент за 2004 г. е положително, в размер на 60 943.3 хил. лв., тъй като общия размер на усвоените средства надвишава сумата на извършените погашения.

- **Лихви**

Средствата за лихви по всички ДИЗ, заложи в ЗДБРБ за 2004 г., се прогнозира в съответствие с договорените в заемните споразумения лихвени условия и съгласно валутния курс на щатския долар спрямо лева, заложен в бюджетната макрорамка за съответната година.

През 2004 г. са изплатени 21 934.8 хил. лв. лихви по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, и 10 092.9 хил.лв. лихви по ДИЗ, с краен бенефициент търговско дружество, което представлява съответно 65.7 % и 66.0 % от предвиденото. Тъй като значителна част от инвестиционните заеми са обвързани с плаващ лихвен процент /6м. либор за евро или за щат. долар/, изменението на тези лихви на капиталовите пазари оказва съществено влияние върху размера на реализираните лихвени плащания и съответно върху сумата на изразходените бюджетни средства. Поради това основната причина за неизпълнението на показателя е резултат от по-ниските нива на реалните лихвени проценти, приложени към датите на съответните плащания през годината, в сравнение с използваните прогнозни параметри в закона. Съществено влияние върху този резултат оказва и слабото реално усвояване на средства от заемите през годината, в съпоставка с предвидените по закон разчети.

Най-високо процентно изпълнение на показателя се наблюдава при заемите, които са усвоени напълно и се обслужват при фиксиран лихвен процент. Подобни са кредитите, получени от ЕИБ и в по-голямата си част от БРСЕ. В тази връзка с най-високо отчетено изпълнение в общия размер на лихвите по заемите, администрирани по бюджетите на министерствата, са МРРБ, в т.ч. и заемите на ИА “Пътища” – 72.3 %, и МЗ, вкл. и проекта “Подкрепа на здравната реформа”, изпълняван от МЗ и НЗОК – 71.9 %. По отношение на кредитите с краен бенефициент търговско дружество, 100 % е изпълнението на показателя за Министерство на финансите и 99.3 % е изпълнението на лихвите по проект “Рехабилитация в електроенергетиката – Енергия 2” от ЕИБ, отчетено в бюджета на МЕЕР.

Операции по активно управление на дълга

• Операции на вътрешния пазар

През годината са проведени четири подписки за замяна на ЗУНК-облигации, деноминирани в долари, със ЗУНК-облигации, деноминирани в евро. Проведените замени са на основание § 13 от ПЗР на ЗДБРБ за 2004 г. и са осъществявани регулярно - на тримесечна база. Замените (провеждани от 1999 г.) са част от мерките, предприемани в областта на управлението на вътрешния държавен дълг, една от целите на които е плавно намаляване на доларовия компонент за сметка на левовия и евровия. В резултат на проведените трансакции през годината ЗУНК-облигации, деноминирани в щатски долари на обща номинална стойност от 701.0 хил. щ.д. са заменени със ЗУНК-облигации, деноминирани в евро на обща номинална стойност от 571.0 хил. евро.

• Операции с външни кредитори

В съответствие с мерките, заложи в Стратегията за управление на държавния дълг, през 2004 г. бяха проведени операции, свързани с предплащане на външен дълг, като продължение на провежданата през последните години активна политика по дълга. Основните резултати от трансакциите намериха отражение в намаляване на абсолютния и относителния размер на външния дълг в общия размер на дълга и като съотношение спрямо БВП, в подобряване на валутната и лихвена структура на дълга, както и в постигането на съществени дългосрочни цели в областта на дълга, като повишаване на кредитния рейтинг и стесняване на рисковата премия за финансиране на българското правителство. По-конкретно през м. март 2004 г. беше предплатен дългът към Канада, включен в групата на страните от Г-24, в размер на 12 167.2 хил. лв., а през м. юли беше използвана опцията за предплащане на брейди облигациите от вида DISC по номинал, на стойност 1 092 385.3 хил. лв. *Преките ползи* от предплащането на емисията DISC се изразяват в ефекта от *увеличаване на фискалния резерв*, чрез освобождаване на обезпечение върху главницата, лихвените плащания и парични средства в размер на около 314 млн. щ. д., *в ограничаване на риска от плащане на допълнителни лихви* по тези облигации при нарастване на БВП, *в намаляване на номиналния размер на външния дълг* с 1 092 385.3 хил. лв. след извършването на трансакцията. Едновременно с това бе постигнато съществено подобрене на дълговия профил. В следствие на извършената операция, както и в резултат на други доларови погашения, непропорционално високият дял на задълженията в щатски долари беше редуциран до 42.6 % към края на м. юли 2004 г., а към края на годината достигна 39.4 % в общата структура на външния дълг. Положителна промяна беше отчетена и в съотношението плаващи/фиксиращи лихви. Поради обвързаността на лихвените плащания по брейди книгата с плаващия 6м. либор за щ. д., осъществената трансакция доведе до ребалансиране на лихвената структура на външния дълг в полза на фиксираните за сметка на намаляване на дълга с плаващи лихви. В цифрово изражение промяната се изразява в спадане на относителния дял на плаващите купони с 3.4 процентни пункта до 58.8 % към 31.12.2004 г.

Провеждането на активни операции по отношение на външния дълг отразява и стремежа за преодоляване на съществуващия дисбаланс между вътрешния и външния дълг в общия размер на дълга и целта за постоянно подобряване на съотношението дълг/БВП. В този смисъл като положителен резултат от предплащането на брейди емисията DISC и на заема към Канада, следва да се отчете редуцирането на външния дълг в общия размер на дълга с 3.6 процентни пункта към края на 2004 г., спрямо предходната година. Същевременно съотношението външен дълг/БВП достигна 33.8 %, а съотношението дълг/БВП е в размер на 40.9 % към 31.12.2004 г., което се разглежда като изключително постижение, постигнато в областта на дълга.

4 АНАЛИЗ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА С МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Вземания от чужбина

При предвидени в бюджета за 2004 г. – 3.6 млн. лв., като погашения по предоставени правителствени кредити по сметки на бюджета в Булбанк и БНБ през годината бяха получени валутни постъпления равностойни на 19.7 млн. лв. от Танзания, Йемен, Никарагуа и Ангола. Превишението над планираното се дължи на финализиране на споразуменията относно дълговете на Танзания и Йемен през м.януари и февруари 2004 г. и на започване на изпълнение на споразумение по Ангола през последното тримесечие на 2004 г.

През годината по сметки в Булбанк и БНБ са реализирани и валутни постъпления, равностойни на 11.254 млн. лв. за погасяване на лихви от предоставени кредити в чужбина, отново от горепосочените страни – Танзания, Йемен, Никарагуа, Ангола, както и от Алжир.

Нетният резултат по “Пасивни салда” през 2004 г., отчетен във финансирането на бюджетния дефицит възлезе на + 27.5 хил. лева и се формира в резултат на превод в полза на бюджета, извършен от Министерството на икономиката, с цел откупуване на салдо в индийски рупии за издръжка на СТИВ – Делхи, както и на плащане от българска страна, извършено в съответствие със Споразумението по танзанийския дълг към Република България.

През изминалата година бяха реализирани и приходи от събрани глоби и санкции във валута в системата на други ведомства с левова равностойност от 15. 3 хил. лв.

Международен валутен фонд

Във връзка с годишното уточняване на разчетите с МВФ по сметки в лева при БНБ, извършвано ежегодно към 30 април, на 31.05.2004 г. е получен приход в бюджета в размер на 88.9 хил. лв.

За административни разходи по линия на МВФ през 2004 г. са изразходвани 180.0 хил. лв. от държавния бюджет, от които 50.0 хил. лв. с вальор 29.07.2004 г., 50.0 хил. лв. с вальор 31.08.2004 г., 30.0 хил. лв. с вальор 20.12.2004 г. и 50.0 хил. лв. с вальор 31.12.2004 г.

Световна банка

По левови полици за дялово участие по линия на Световна банка през 2004 г. е направен разход от бюджета в размер на общо 2 550 хил. лв., свързан с покриване на административни разходи на Световната банка в местна валута (лева). Плащанията са извършени на две вноски по 1 275 хил. лв. всяка, съответно на 27.05.2004 г. и на 26.11.2004 г.

Дялово участие на Република България в Уставния капитал на Европейската банка за възстановяване и развитие /ЕБВР/

В съответствие с Резолюция № 59 на Европейската банка за възстановяване и развитие /ЕБВР/ плащането на седмата дялова вноска на Република България за увеличението на уставния капитал на банката се извърши чрез:

1. Плащане на 40 % от дялова вноска в размер на 889 000.00 евро чрез банков превод с вальор 15.04.2004 г.

2. Плащане на 60 % чрез инкасиране с вальор 07.06.2004 г. на издадени от Република България записи на заповед на обща стойност 1 333 500 евро по следния график:

- петата пета от полицата, издадена на 15.04.2000 г.
- четвъртата пета от полицата издаде на 15.04.2001 г.
- третата пета на полицата издадена на 15.04.2002 г.
- втората пета на полицата издадена на 15.04.2003 г.
- първата пета на полицата издадена на 15.04.2004 г.

Дялово участие на Република България в Уставния капитал на Черноморската банка за търговия и развитие (ЧБТР)

В изпълнение на чл.5, ал.2 (б) и чл.6, ал. 3 от Учредителния договор на ЧБТР от 23.12.1994 г., 20 % от акционерния капитал на Република България се записва чрез издаване от нейна страна на записи на заповед (promissory notes), деноминирани в СПТ, които се осребряват в 8 последователни годишни вноски, всяка от които в размер на 3 375 000 СПТ за периода 1998 – 2005 г. , платими към 24-то число на м.януари съответната година.

Седмата вноска за 2004 г. бе изплатена с вальор 22.01.2004 г. - 3,375,000 СПТ по курс от 22.01.2004 г. в размер на 5,052,408.750 щ.дол. (7,838,205.890 лв.)

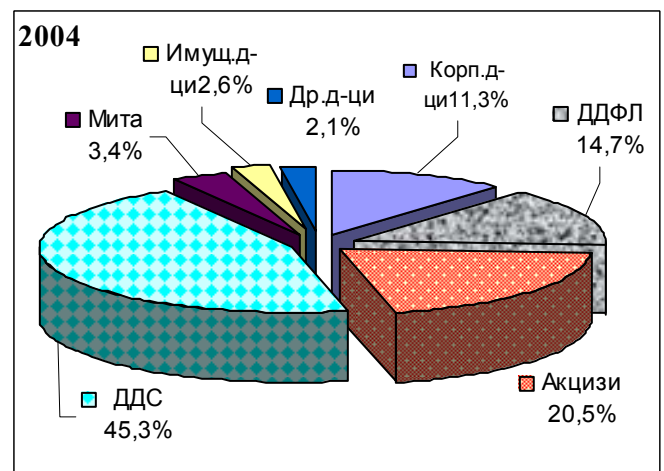
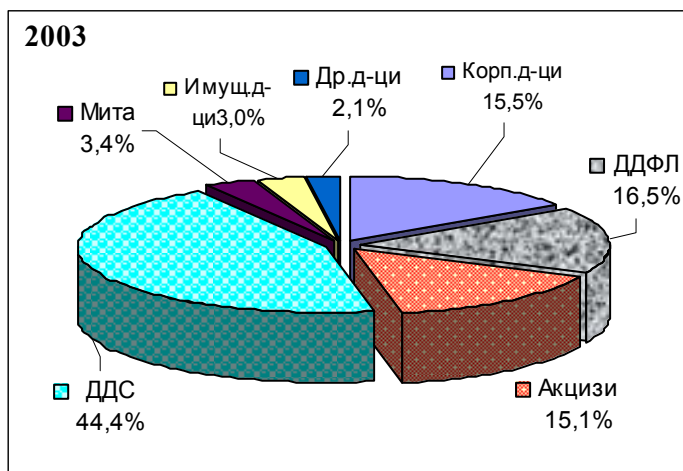
5 ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ И МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ

Приходите към 31.12.2004 г., постъпили общо в централния и местните бюджети, са 9 721.9 млн. лв., 112.4 % от годишния разчет, при 8 133.5 млн. лв. за 2003 г.

Данъчните приходи са 8 502.5 млн.лв. (113.2 % от годишния разчет) срещу 6 897.1 млн. лв. към 31.12.2003 г.

Неданъчните постъпления са в размер на 1 211.6 млн.лв., 107 % към годишния разчет при 1 236.4 млн. лв. за 2003 г. Най-голям принос за преизпълнението на разчета за неданъчните приходи имат таксите, които са с 50 млн. лв. повече от м. г., а изпълнението им е 116.5 %. Помощите са 7.8 млн.лв.

В централния бюджет са внесени 8 900.4 млн. лв. (111.6 % от годишния разчет) при 7 438.6 млн. лв. за 2003 г. От тях данъчните са 8 277.8 млн. лв. (113 %) при 6 687.8 млн. лв. за м.г. Неданъчните приходи са 621.9 млн. лв., 95.2 % към разчета (през м.г. – 741.6 млн. лв.). Помощите са 0.6 млн. лв.

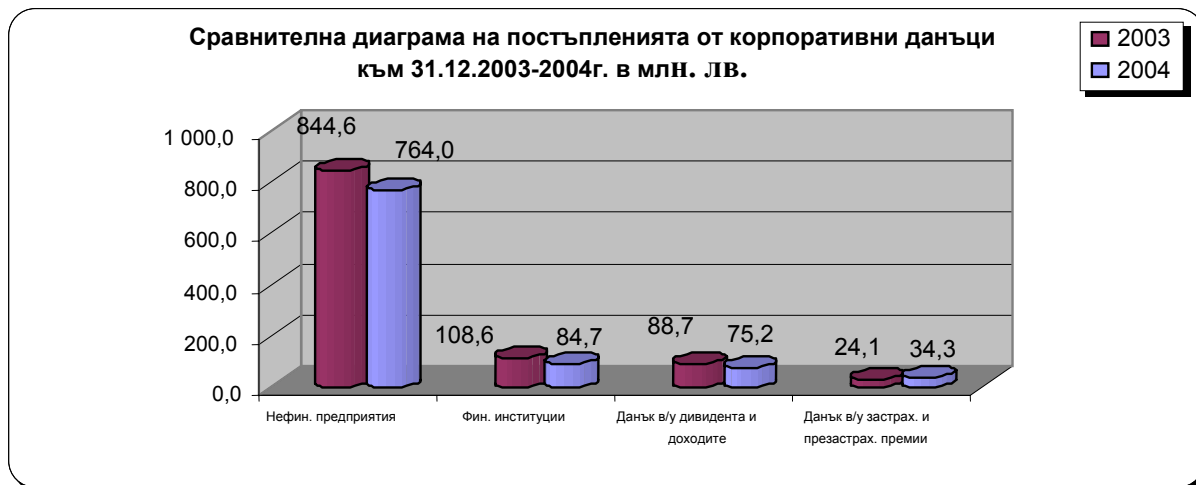

Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци към 31.12.2004 г. са в размер на 958.3 млн. лв. (за миналата година – 1 065.8 млн. лв.), представляващи 103.4 % от годишния разчет.

Съпоставяйки отчетните данни със заложените разчет за годината, се отчита преизпълнение в размер на 31.8 млн. лв. То се дължи на значителните постъпления през м. март, основно, от внесени данъци по годишни данъчни декларации от компаниите за 2003 г.

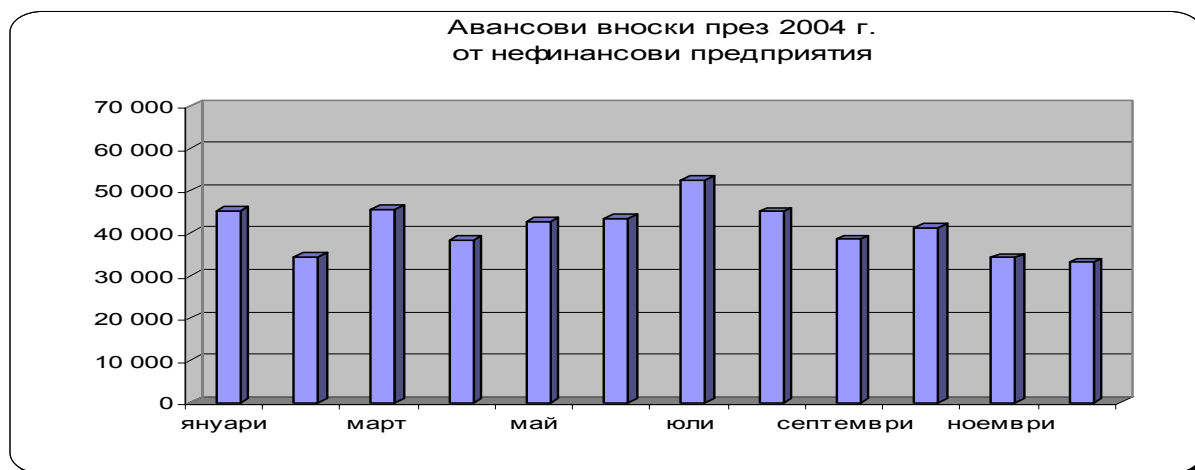
Причината за отчетените по-ниски приходи, в сравнение с предходната година, е намалената данъчна ставка от 23.5 % на 19.5 %, както и по-високите постъпления през 2003 г. от данъчно-ревизионни актове.

- Корпоративен данък от нефинансови предприятия**

Постъпленията от корпоративен данък от нефинансови предприятия към 31.12.2004 г. са 757.4 млн. лв. или 102.7 % изпълнение спрямо годишния разчет.

Наблюдава се преизпълнение с 19.9 млн. лв. или 2.7 % спрямо заложения разчет за годината. Основната причина за преизпълнението са високите постъпления от годишното приключване на финансовата 2003 г. като резултат от ръста на облагаемата печалбата за 2003 г. при големите компании, спрямо тази от 2002 г.

- Данък върху дивидента и доходите**

Постъпленията от данък върху дивидента и доходите към 31.12.2004 г. са в размер на 75.3 млн. лв., което е 124.2 % от годишния разчет. Сравнявайки постъпленията за годината с разчета за 2004 г., се отчита преизпълнение в размер на 14.7 млн. лв.

Преизпълнението се дължи основно на внесен данък върху доходите на чуждестранни лица, както и на по-високия размер на данъка върху дивидента, внесен от големите компании: Космо България Мобайл ЕАД, Сименс Информейшън, Сомат АД, Амилум България ЕАД и др.

- Корпоративен данък от финансови институции**

Постъпленията от корпоративен данък от финансовите институции към 31.12.2004 г. са в размер на 84.7 млн. лв., 87.6 % от разчета за годината. Неизпълнението спрямо разчета е с

12 млн. лв., тъй като някои от банките подадоха декларация за намаляване на авансовата си вноска още през м. април, друга част през м. октомври, а трета част от банките не направиха авансови вноски - основната причина е надвнесен данък през 2003 г.

- **Данък върху застрахователни и презастрахователни премии**

Постъпленията от данък върху застрахователни и презастрахователни премии за 2004г. са в размер на 34.3 млн. лв. или 137 % от годишния разчет. Заложеният разчет за годината се преизпълнява с 9.3 млн. лв., като основен фактор за това е увеличението от 30.9 % на минималната застрахователна сума за задължителната застраховка "Гражданска отговорност", както и ръстът в премиения приход от общо застраховане и животозастраховане спрямо 2003 г.

Данъци върху доходите на физическите лица

Постъпленията от данъците върху доходите на физическите лица за 2004 г. са 1245.9 млн. лв. (112.5 % към годишния разчет) срещу 1 139 млн. лв. за 2003 г. Спрямо прогнозираните приходи в размер на 1 107.6 млн. лв., фактически постъпилите са със 138.3 млн. лв. повече.

По трудови правоотношения приходите от данъка са 1 000.8 млн. лв., което спрямо годишния разчет е изпълнение от 111.9 % или със 106.5 млн. лв. в повече. За сравнение, приходите за миналата година са били 928.9 млн. лв.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 31.12.2004 г. са 193.4 млн. лв. при 154.5 млн. лв. за 2003 г. Спрямо годишния разчет постъпленията са в размер на 121.1 % или с 33.6 млн. лв. в повече.

Основната причина за ръста на тези постъпления спрямо миналата година е, че през 2002 г. авансовият данък за тези данъкоплатци беше в размер на 20 % и по-голямата част от данъка беше внесен през същата година; съответно, при определянето и внасянето на общото годишно данъчно задължение през 2003 г. беше дължим по-малък обем данък. През 2003 г. авансовият данък беше намален на 15 %, колкото е и през 2004 г.

По окончателния годишен (патентен) данък – приходите от патентния данък към 31.12.2004 г. са 51.7 млн. лв., при 55.6 млн. лв. за 2003 г. Спрямо прогнозираните приходи за 2004 г. размерът на тези постъпления е 96.7%, или е по-малък с 1.8 млн. лв. Броят на подадените патентни декларации за 2004 г. е 228.3 хил. бр. при 257.7 хил. бр. за същия период на миналата година или има *намаление* с около 29.4 хил. бр. подадени декларации.

Извършените промени в ЗОДФЛ за 2004 г., като отпадането на някои дейности от облагането с патент (например: за лица, осъществяващи производствена дейност) и намалението на размера на патента при други, както и по-малкият брой подадени патентни декларации, определят неизпълнението на приходите от патентните дейности.

Факторите, определящи преизпълнението от 138.3 млн. лв. на данъците по ЗДФЛ, могат да се обобщят така: по-голям ръст на заетите спрямо прогнозите (над 50 хил. заети в повече спрямо прогнозния им брой) - ефектът е в размер на 20 млн. лв.; постъпленията от минали години както от данък върху трудови, така и от данък по извънтрудови правоотношения - ефектът за бюджета е приходи в повече в размер на 35 млн. лв. (вкл. по данъчно ревизионни актове -18 млн. лв.); по-малък размер на възстановения/прихванат данък (с под 6 млн. лв.) спрямо 2003 г.; изплатените през м. януари 2004 г. доплащания за служителите в общинските администрации за 2003 г. (поради липса на технологично време през 2003 г., тези суми съгласно ПМС № 30/2004 г. са изплатени през 2004 г.) - ефектът за бюджета са приходи в размер на 5 млн. лв.; по-голям размер на приходите от извънтрудови правоотношения спрямо разчетите - 33.6 млн. лв., което е в следствие и на по-добрите резултати на едноличните търговци (само от годишното деклариране на доходите за 2003 г. има внесени около 12 млн. лв.

в повече от разчета); *изплащането на 13-та заплата* (в размер ½ от брутното трудово възнаграждение на заетите в бюджетната сфера) и коледни добавки в частния и обществен сектор – в размер на около 45 млн. лв.

Приходи от данък добавена стойност (ДДС)

В централния бюджет към 31.12.2004 г. са постъпили 3 852.3 млн. лв., 116.3 % към годишния разчет като 91.2 % от постъпленията са ДДС от внос и 8.8 % от сделки в страната. Съотношението между двата приходоизточника за 2003 г. е 91.4 % и 8.6 %, т.е. наблюдава се засилване на тежестта на приходите от страната в общия обем. Сравнени с 2003 г., постъпленията са значително по-високи – отчетен е ръст не само на абсолютната стойност (25.7%), но и на относителния дял в БВП от 9.0 % на 10.2 %. *Преизпълнението е 540 млн. лв.* (16.3 %) и се дължи, изключително, на по-високите приходи от митниците.

МЛН. ЛВ.						
Приходи от ДДС	Отчет 2003	Разчет 2004	Разчет 2004/2003	Отчет 2004	% на изпълнение	Отчет 2004/2003
1. ДДС централен бюджет, в т.ч.	3 064,4	3 312,3	108,1%	3 852,3	116,3%	125,7%
-от сделки в страната	265,1	350,3	132,0%	339,4	97,0%	128,0%
-от митници	2 799,3	2 962,0	105,8%	3 512,9	118,6%	125,5%
2. От м-ва и ведомства	36,4	24,1	66,2%	39,0	160,2%	106,0%
ДДС- консолидиран бюджет	3 100,8	3 336,4	107,6%	3 891,3	116,6%	125,5%

• Приходи от ДДС от сделки в страната

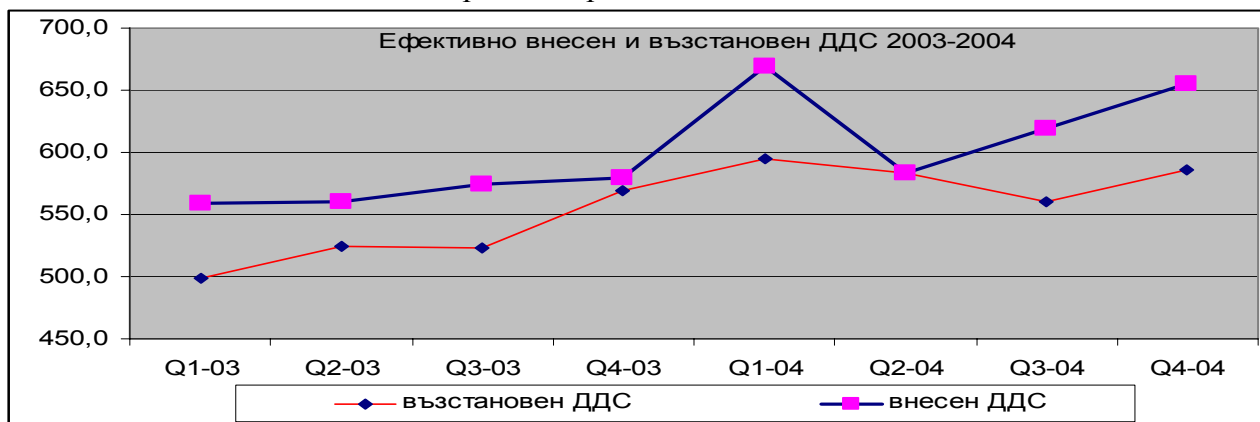
Приходите от ДДС от сделки в страната са функция от ефективно внесения данък и възстановения данъчен кредит. Декларираният *ДДС за внасяне* зависи от брутната добавена стойност (БДС) за даден период, като за 2004 г. съотношението между данъка и БДС е 10.3 %, при 9.8 % за 2003 г. Ефективно внесения данък би трябвало да е равен на разликата между декларирания данък за внасяне и приспаднатия от самите данъкоплатци. Отклонението представлява дължим, но невнесен (просрочен) данък. За 2004 г. то е 30 млн. лв. и е с 3.6 млн. лв. по-малко от предходната година.

МЛН. ЛВ.

ПРИХОДИ ОТ ДДС ОТ СТРАНАТА	2003 отчет	2004 разчет	2004 отчет	Ръст 2004/2003	Разлика
1. Деклариран ДДС за внасяне	2 968,2	3 430,0	3 436,7	15,8 %	468,5
2. Приспадна ДДС от ДЗЛ	488,6	540,0	578,1	18,3 %	89,5
3. Ефективно Внесен ДДС	2 446,0	2 855,0	2 828,6	15,6%	382,6
Отклонение (ред1-ред2-ред3)	33,6	35,0	30,0		-3,6
Загуба на данък	1,1%	1,0%	0,9%		
4. Деклариран ДДС за възстановяване	2 749,9	3 300,0	3 367,4	22,5%	617,5
5. Ефективно Възстановен ДК	2 255,0	2 600,6	2 586,0	14,7%	331,0
6. Внесени суми по ДДС от ДРА	110,0	120,0	134,5	22,3%	24,5
7. Отчисления за ДМС	35,9	24,1	37,7	0,5%	1,8
КАСОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ (р3- р5 + р6- р7)	265,1	350,3	339,4	28,1%	74,3

Декларираният ДДС за възстановяване зависи от износа и извършените инвестиции. При увеличение на износа с 18 % за 2004 г. ефективно възстановеният ДДС на износители е нараснал едва с 5 % (70 млн. лв.) в сравнение с м. г. и представлява 9.4 % от размера на износа при 10.9 % за 2003 г. Данъчната администрация е извършила прихващане за други данъчни задължения и е възстановила ефективно 2 586 млн. лв. за 2004 г., което представлява 77 % от декларирания данъчен кредит за възстановяване (за 2003 г.- 82%). Остатъкът за възстановяване след края на периода е 226 млн. лв. (заради текущи проверки и неприключили ревизии), което показва защо ефективно възстановените суми растат по-слабо от декларираните за връщане.

Салдото за неизплатения данъчен кредит от държавата от 340 млн. лв. в началото на годината намалява с 4 млн. лв. в края на периода.

Касовото изпълнение на ДДС от сделки в страната към 31.12.2004 г. е 339.4 млн. лв. при разчет - 350.3 млн. лв. или има неизпълнение от 3 %, което се дължи на: *намаление* на постъпленията от "Булгаргаз" (едва 10 % от приходите за 2003 г.), НЕК (с 20 млн. лв. по-малко), "Метро кеш енд Кери", "Булбанк" и др.; *увеличение* на възстановените суми с над 10 млн. лв., в сравнение с 2003 г., за някои данъкоплатци като НЕК, "София мед", "Братя Василеви", "Търговска лига" и др. Най-голям дял в касовите постъпления имат фирмите, регистрирани в ТДД "Големи данъкоплатци"- 453 данъчно-задължени лица внасят 375 млн. лв., като най-големи вносители са Лукойл Нефтохим Бургас АД, "БТК" ЕООД, "Мобилтел" ЕАД и тютюневите комбинати в Благоевград, София и Ст. Загора. Редица данъчни дирекции в страната като Пловдив, Русе, Ловеч, Благоевград и др. са с отрицателно салдо, поради което на национално ниво крайните приходи са с 36 млн. лв. по-малко и разчетът за ДДС от сделки в страната е изпълнен 97%.

• Приходи от ДДС от внос

Най-голямо влияние върху размера на тези приходи оказват обемът на вноса и валутния курс, който за 2004 г. е 1.57 лв. за долар при 1.73 лв. за 2003 г.

МЛН. ЛВ.

ПРИХОДИ ОТ ДДС ОТ ВНОС	2003 отчет	2004 разчет	2004 отчет	Ръст 2004/2003	Разлика
ВНОС - в млн.лева (CIF)	18 640,6	20 500,0	22 584,1	121,2%	2 084,1
В т.ч. за вътрешно потребление	13 896,0	14 740,3	17 500,3	125,9%	2 760,0
Относит. дял на вноса за вътрешно потребление към общия внос	74,5%	72,0%	77,5%		
ДДС от ВНОС – бруто	2 802,5	2 968,0	3 516,8	125,5%	714,3
% на приходите от ДДС- към вноса	15,0%	14,5 %	15,6%		
- към вноса за вътр.потребление	20,2%	20,1%	20,1%		
Възстановен ДДС от внос по § 11	3,2	6,0	3,8		0,6
ДДС от внос – нето	2 799,3	2 962,0	3 513,0	125,5%	713,7

Отчетните данни в таблицата показват, че вносът за 2004 г. се е увеличил спрямо 2003 г. с 21 % при заложен при изготвяне на разчета ръст на вноса от 9.6 %. Това е една от причините за голямото преизпълнение на приходите от внос. С ДДС се облага само вносът за вътрешно потребление, а неговият темп е 125.9 %, в сравнение с 2003 г. В зависимост от дела на внесените стоки за вътрешно потребление в общия внос през различните месеци на годината, приходите от ДДС от митниците варират между 14 % и 16 % от вноса. Спрямо 2003 г. приходите от ДДС от внос са се увеличили със 714 млн. лв. или с 25.5 %. Относителният дял на тези приходи към стойността на вноса (при обем на вноса по CIF цени) е 15.6 % при 15 % за 2003 г. Ръстът е резултат на по-големия ръст на вноса за вътрешно потребление.

Общата сума на ДДС за 2004 г. е формирана като сбор от постъпленията от сделки в страната и от внос – 3 852.4 млн. лв. Към тази сума се прибавя около 38 млн. лв. ДДС от министерства и ведомства. Така към 31.12.2004г. в консолидирания бюджет от ДДС са постъпили 3 891 млн. лв., което представлява изпълнение на разчета от 116.6 %.

Приходи от акцизи

Приходите от акцизи в централния бюджет към 31.12.2004 г. са 1748. 5 млн. лв., като изпълнението спрямо годишния разчет е 108.2 % (през 2003 г., вкл.пътните и еко-такси, съответно – 1412.7 млн. лв.). Водещ фактор за по-високите приходи през настоящата година са увеличените акцизни ставки върху течните горива и тютюневите изделия.

Наблюдава се *преизпълнение* на акцизите спрямо разчета за годината със *132. 2 млн. лв.*, което се дължи на по-високите постъпления на акцизи от внос (вкл. от български бандероли за вносни стоки) с 32.8 млн. лв. или 12.1 % над предвиденото. От акцизите от сделки в страната са постъпили с 99.4 млн. лв. (7.4 %) над предвиденото. *Основната причина за преизпълнението* на акцизите от сделки в страната със 7.4 % над предварителните разчети, реализирано, главно, през м.декември, е предстоящото тогава увеличение от 1.01.2005 г. на акцизните ставки на пивото и на спиртните напитки. Това доведе до усилено производство в края на 2004 г. на тези две групи стоки, доколкото в нормативната уредба не е предвидено доплащане за закупените предварително бандероли за спиртните напитки, когато стоките са вече в търговската мрежа. Същият фактор повлия и за увеличения внос на посочените стоки през м.декември. Той допълни действието на другите фактори за преизпълнение на акцизите от внос – по-висок внос на горива и тютюневи изделия, по-високи цени на нефта, по-висока събираемост в резултат на подобрената работа на митническата администрация.

• Възстановен акциз

До 31.12.2004 г. възстановеният акциз за стоки от местно производство е в размер на 1058.6 млн. лв. (при 503.9 млн. лв. към 31.12.2003 г.), като най-големите възстановени суми са при сделки за износ на горива, при продажба на горива в търговски обекти за безмитна търговия и за зареждане на въздухоплавателни средства.

Възстановеният акциз от внос е 183. 6 млн. лв. или с 64.5 млн. лв. повече спрямо миналата година.

Постъпленията от акциз от български бандероли за вносни стоки са 9.5 млн. лв.

Приходите от акцизи се формират от течни горива, тютюневи изделия и други стоки, като основната част от постъпленията са от фирми-големи данъкоплатци.

• Акцизи от горива

Към 31.12.2004 г. нетните приходи от акцизи от горива са 807.3 млн. лв. от местно производство (ръст спрямо м. г. 12 %) и 236. 4 млн. лв. от внос (ръст 15.9 %).

Постъпленията от “Лукойл Нефтохим” АД към 31.12.2004 г. достигат 1 826.2 млн. лв. (вкл. 50 млн. лв. стари задължения) при 1193. 0 млн. лв. за същия период на м. г. (вкл. пътните и еко-таксите), или се отбелязва ръст от 53 %.

Основен износител на горива е “Литаско България” ЕООД. Извършеното възстановяване на акциз срещу износ към 31.12.2004 г. е в размер на 1 036.1 млн. лв. при 485. 4 млн. лв. за 2003 г. (ръст 113.4 %), в т.ч. на „Литаско България” ЕООД са възстановени 915.2 млн. лв. Делът на възстановения акциз е 58 % от вноса, а за същия период на 2003 г. той е бил 54 %.

Анализът на отчетните данни показва, че е формирана разлика в размер на около 170 млн. лв. между начисления и вноса акциз. Това се дължи на изменението на чл.7 от Закона за акцизите относно сроковете за внасяне на акциза, който дава право на дружествата да внасят акциза до 14 число на месеца, следващ отчетния, а не както през миналата година - до 28 число на текущия месец за сделки, извършени през първата половина на месеца и до 14 число на следващия месец – за сделки, осъществени през втората половина на предходния месец. Т.е. налице е една вноска по-малко, поради което е трудно да се прави съпоставка на постъпленията за един и същ период на настоящата и миналата година.

Наблюдава се ръст на акцизите от горива от внос – от една страна, съществено е увеличен обемът на вноса количества горива (с 6 %), от друга страна – прилагат се новите, по-високи акцизни ставки.

- **Акцизи от тютюневи изделия**

Към 31.12.2004 г. постъпленията от акцизи от тютюневи изделия са 605.1 млн. лв. от местно производство и 182.2 млн. лв. от внос (ръст 56.4 %). За м. г. постъпленията са, съответно, 448 млн. лв. и 116.5 млн. лв. От направения анализ се констатира ръст от 41 % на количествата тютюневи изделия от внос (в сравнение м.г.) и липсата на очакваното 5 %-но свиване на потреблението като резултат на по-високите продажни цени. Възстановеният акциз по §10 „Възстановен акциз от внос” (183 млн.лв.) е почти изцяло за тютюневи изделия, реализирани в обекти за безмитна търговия.

Отчисленията за фонд “Тютюн” за 2004 г. са 135. 6 млн. лв. и са с 5. 1 млн. лв. повече от тези към 30.12.2003 г.

- **Акцизи от други стоки**

Приходите *от други акцизни стоки* - пиво, спиртни напитки, пътнически автомобили, хазартни игри, алкохолосъдържащи суровини, кафе и др. до 31.12.2004 г. са 168. 9 млн. лв. от местно производство и 58. 1 млн. лв. от внос, съответно 134. 6 млн. лв. и 48.6 млн. лв. за 2003 г.

Приходи от мита

Събраните мита към 31.12.2004 г. са в размер на 292.4 млн. лв. и представляват 143.4 % от годишния разчет. Сравнени с 2003 г., събраните мита са с 61. 2 млн. лв. повече или с 26.5 %.

Като се има предвид тенденцията на плавно намаляване на тарифните ставки през последните години, свързани с предстоящото разширяване на ЕС и бъдещото членство на България (неблагоприятен фактор за приходите от мита), от една страна, и изпреварващият ръст на митата (26.5 %) над ръста на вноса (21.2 %), от друга, може да се направи изводът, че *събираемостта на митата е значително повишена* в резултат на непрекъснатите усилия на митническата администрация за завишаване на митническата стойност на декларираните стоки и за намаляване на митническите измами.

Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай, възлизат на 65 млн. лв., формират 23.1 % от общия обем на митата през периода 2004 година и са с 53.9 % повече от

предходната година. На второ място са приходите от мита на стоки с произход от Бразилия (22.6 млн.лв.) – 8.0 % дял, като има увеличение на събраните мита с 65.9 %. Следват Украйна – 8.0 %, Турция – 6.7 %, и др.

В *стоковата структура*, вносът от групата на “Меса и карантии, годни за консумация” има водеща позиция по приходи от мита с размер от 23.7 млн. лв. и 8.4 % относителен дял. На второ място в приходите от мита е групата на “Електрически машини и апарати” със 7.8% относителен дял и 19.0 млн. лв. приходи от мита, като спрямо същия период на 2003 г. има увеличение от 36 %. Следващата стокова група, която дава 7.8 % от всичките мита, е групата на автомобилите – 22.1 млн. лв. събрани мита и увеличение от 45 % в сравнение с 2003 г.

Имуществени данъци

От имуществени данъци в местните бюджети са постъпили общо 224.8 млн. лв., 117.8 % към годишния разчет при 209.2 млн. лв. за 2003 г. Данъкът върху недвижимите имоти е внесен в размер на 57.8 млн. лв. (120 %), при 51.6 млн. лв. за м. г. Данъкът при придобиване на имущество е в размер на 84 млн. лв. (185 %) - с 20.2 млн. лв. повече от м. г. Приходите от данъка върху МПС са 50.4 млн. лв. (при 49.6 млн. лв. за м.г.), като процентът на изпълнение е 94.4%. От пътен данък са постъпили 32 млн. лв. при 43.7 млн. лв. за м. г.; изпълнението е 73.9%.

Други данъци

Другите данъци, вкл. алтернативните данъци по ЗКПО, са постъпили в размер на 177.2 млн. лв. (118.1 % към годишния разчет) при 143.6 млн. лв. за м.г., като изцяло това са приходи по ЗКПО в централния бюджет. Преизпълнение от 5 млн. лв. (5.7 %) се констатира при данъка върху социалните разходи (97.5 млн. лв. постъпления) и 11.6 млн. лв. (62.7%) при окончателния данък върху залозите за хазарта (30.1 млн. лв.).

Неданъчни приходи

Неданъчните приходи (вкл. помощи) са 1 219.4 млн.лв., (със 79.8 млн. лв. или със 7.4 % над годишния разчет), в т.ч. в централния бюджет - 622.5 млн. лв. Най-високо е преизпълнението при общинските такси (преди всичко – таксата за битови отпадъци), приходите от продажби на държавно и общинско имущество и вноската от БНБ.

Най-голям принос за по-високите приходи имат общинските такси (320 млн. лв., 116.5 % изпълнение) – с 50 млн. лв. повече, отколкото за 2003 г. Това е ръст с 18 %. Държавни такси в централния бюджет от 2004 г. не се внасят, но са отчетени постъпления от 0.9 млн. лв.

По-ниски са приходите от дивиденди – 220.7 млн. лв. (214.4 млн. лв. - в ЦБ), при 263.3 млн. лв. за м.г.; вноските от “Булгаргаз”АД – 32.7 млн. лв. (43.6 %) срещу 82.7 млн. лв. за м.г.; приходите от глоби и административни наказания – 141.8 млн. лв. срещу 173.2 млн. лв. за м.г.

По-високи са приходите от превишението на приходите над разходите на БНБ – 170.9 млн.лв., приходите от концесии – 23.1 млн.лв., почти двойно повече от м.г., както и приходите от продажби на държавно и общинско имущество – 112.2 млн.лв. (132.8 %) – с 25 млн. лв. повече от 2003 г. Помощите са 7.8 млн. лв., в т.ч. в централния бюджет – 0.6 млн. лв.

6 АНАЛИЗ НА БЮДЖЕТНОТО ФИНАНСИРАНЕ В РЕАЛНИЯ СЕКТОР

Държавата участва и през 2004 г. в провеждането и финализирането на структурните реформи в икономиката и най-вече в енергийния сектор, железопътния и автомобилния транспорт, техническата ликвидация и саниране на околната среда на обекти от въгледобива, рудодобива и уранодобива, както и за възстановяване на минали екологични щети от една страна чрез предоставяните държавни помощи, а от друга страна чрез използването на различни форми на финансово подпомагане в изпълнение на нормативно определените ангажименти и договорености. Субсидирането на посочените по-горе дейности е част от пакета от мерки, с които се цели постигане на общата макроикономическа стабилизация, привеждане на дейностите от материалната сфера в съответствие с изискванията на пазара и постепенното намаляване на дела на бюджетните разходи в тази сфера.

В приложението към анализа е дадено изпълнението на утвърдените със ЗДБРБ за 2004 г. и ПМС № 30/2004 г. за неговото изпълнение средства за финансово подпомагане – субсидии, компенсация, средства за финансиране на програми за реструктуриране и ликвидация на неефективни производствени мощности в добивната промишленост и за отстраняване на минали екологични щети.

Субсидии за реалния сектор

• Енергетика

През 2004 г. размерът на определената в държавния бюджет субсидия е 24 310 хил. лв. и същата е предоставена изцяло на Министерство на енергетиката и енергийните ресурси (МЕЕР). Цената за предоставяната топлинна енергия на битовите потребители беше увеличена от 01.07.2004 г. с 10 %, с което правителството изпълни поетите ангажименти пред Международните финансови институции за увеличение на цената на топлоенергията за периода 2002-2004 г. с не по-малко от 30 % спрямо 2001 г.

Средства за субсидии са предоставяни през 2004 г. на топлофикационните дружества, в изпълнение на разпоредбата на § 24 от ПЗР на Закона за енергетиката, като Министерският съвет по предложение на министъра на енергетиката и енергийните ресурси, определя за топлофикационните дружества горни граници на цените за продажба на топлинната енергия на битовите потребители. Това законово изискване налага предоставяне на средства за покриване на разликата между приходите, получени от дружествата от тази дейност по фиксирани цени и приходите, които същите биха получили при продажбата на топлинната енергия по утвърдените от Държавната комисия за енергийно регулиране цени, при спазване изискванията на Решение № 62 от 25.03.2004 г. на Комисията за защита на конкуренцията.

През отчетната година продължи изпълнението на двата проекта за рехабилитацията на топлопреносните системи на София и Перник, като половината от финансирането е осигурено от международни финансови институции. Заемите на дружествата, съответно за “Топлофикация София” АД - 56 млн. евро и на “Топлофикация Перник” - 7 млн. щ. долара, са държавно гарантирани. Двете дружества продължават да изпълняват утвърдените Програми за финансово оздравяване за периода 2003 - 2006 г., в които са включени за изпълнение основните параметри по заемите и е отразен максималния размер на средствата, които могат да се осигурят от държавния бюджет, поради фиксирането на цените, вкл. и чрез системата на социалното подпомагане.

За 2004 г. са разчетени в държавния бюджет субсидии за подпомагане на въгледобива в размер на 5 млн. лв., които са предоставени изцяло на Министерство на енергетиката и енергийните ресурси. Средствата са предоставени на четири от въгледобивните дружества “Мини Бобов дол” ЕАД – 2.6 млн. лв., “Мини Открит въгледобив” ЕАД – 1.6 млн. лв., “Мина

Пирин” ЕАД - 0.7 млн. лв. и “Мина Балкан 2000” ЕАД с 0.1 млн. лв., като следва да посочим, че и четирите дружества добиват въглищата по подземен начин.

- **Транспорт и съобщения**

Железопътен транспорт

Предоставените на “Български държавни железници” ЕАД през 2004 г. субсидии за текуща дейност са 70 млн. лв., в т.ч. 60 млн. лв. по ПМС № 30/2004 г. и 10 млн. лв. допълнително отпуснати в съответствие с разпоредбите на ПМС № 185/2004 г. През отчетния период, въпреки по-малко предоставените субсидии спрямо 2003 г. с 10 млн. лв., е налице подобряване на финансово-икономическите параметри на дружеството, като реализираната годишна загуба е намалена от 33 778 хил. лв. за 2003 г. на 11 856 хил. лв. или близо 3 пъти, което е в резултат както на по-ефективното използване на предоставените бюджетни средства, така и на предприетите действия и мерки от страна на ръководството на “БДЖ” ЕАД за стабилизиране на фирмата като цяло и съответно постигане на намаление на различните видове разходи, свързани с осъществяването на обичайната дейност на дружеството и по конкретно при изпълнението на пътническата превозна дейност.

Автомобилен транспорт

През 2004 г. за подпомагане превозната дейност на СКГТ “Автотранспорт” ЕАД, СКГТ “София” ЕООД и СКГТ “Столичен електротранспорт” ЕАД са предоставени 4 млн. лв., като формираната обща загуба от трите дружества от превозната дейност е в размер на 273 хил. лв., въпреки отпуснатата държавна помощ. Средствата, отпуснати от централния бюджет за осъществяваната превозната дейност от Столичната община чрез нейните дружества през 2004 г., са намалени с около 43 % спрямо тези за 2003 г. С ПМС № 30/2004 г. бяха определени средства за подпомагане дейността на вътрешноградския транспорт и междуселищните превози в слабораселените планински и гранични райони в страната в размер на 6 080 хил. лв., от които са издължени 6 035.8 хил. лв. Предвидените със ЗДБРБ за 2004 г. субсидии за пътническа превозна дейност са намалени спрямо 2003 г. с 39.2 %, като се запазва трайната тенденция на намаляване на прякото финансиране от бюджета на реалния сектор в икономиката. Очертава се тези субсидии да покрият едва 22.7 % от прогнозната загуба от дейността.

Предвид факта, че общественият транспорт в страната е почти изцяло частен, с изключение на няколко общински фирми, недостигът на средства за субсидии ще доведе до отлив на превозвачи от извършване на пътнически превози, основно по субсидираните релации. Намирането на превозвачи е основен проблем за преобладаващата част от общините, разположени в слабораселени, планински и гранични райони, поради ниските приходи, слабия пътникопоток, и неплатежоспособността на населението и само наличието на приемливи като размер субсидии, при поносимо ниво на загубата от дейността, ще даде възможност да се поддържа функционирането на пътническите превози в тези райони.

Пощенски услуги

През 2004 г. на “Български пощи” ЕАД са предоставени субсидии за текуща дейност от централния бюджет в размер на 1 млн. лв., с които се компенсират доказаните и утвърдени от Комисията за регулиране на съобщенията дефицит от изпълнението на универсалната пощенска услуга. Дефицитът се формира от търговското дружество, тъй като тази услуга се извършва при икономически неизгодни условия, но е свързана с осигуряването от държавата на приемлив достъп до нея за всеки потребител на територията на страната. През 2005 г. е запазен същият размер от средства за покриване на дефицита от универсалната услуга в размер на 1 млн. лв.

Финансиране на социални дейности от централния бюджет

• **Компенсации за безплатни и по намалени цени пътувания**

През 2004 г. са предоставени средства за компенсиране на безплатните и по намалени цени пътувания, в размер на 53 616.8 хил. лв., при определени с ПМС № 30/2004 г. - 55 100 хил.лв., от които 15 400 хил. лв. за пътувания с железопътния транспорт и 39 700 хил. лв. за пътуванията с автомобилния транспорт. Средствата са разходвани както следва:

- За финансиране безплатните пътувания на ученици до 16 г. /по общини/ Общо за 2004 г. са предоставени на общините 9 470 хил. лв. при разчетени в бюджета 10 млн. лв., като по този начин е осигурено в пълен размер финансирането на безплатните превози на учениците до 16 г. до средишните училища в общините;

- За компенсиране на безплатните и по намалени цени пътувания по автомобилния транспорт за ветерани от войните и военноинвалиди от мирно време, учащи се и възрастни граждани. Определените за 2004 г. средства са 29 700 хил. лв. и представляват 73 % от предвидените за 2003 г. - 40 500 хил. лв. Намалението е предвид на обстоятелството, че от 2004 г. са отнети правата на безплатни пътувания на служителите на МВР и данъчните органи и са ограничени ценовите облекчения за учащите се и възрастните граждани. По обобщени в МФ данни от общините /без Столична община/ предоставените за годината суми покриват 84 % от дължимите към превозвачите средства по условията на Наредба № 4 от 2004 г. за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване по автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, т.е. налице е необвръзка от 16 %;

- Средства за компенсиране на безплатните и по намалени цени пътувания по железопътния транспорт. С ПМС № 30/2004 г. е определена сума за компенсиране на пътувания с ценови отстъпки по ж.п.транспорта за 2004 г., в размер на 15 400 хил. лв., от която за фактически издадените превозни документи с ценови облекчения са предоставени на "БДЖ" ЕАД средства в размер на 14 823 хил. лв. или 96.25 % от предвидените в бюджета средства.

• **Средства за покриване на транспортни разходи за доставка на хляб и стоки от първа необходимост в планинските и малки селища**

В изпълнение на социалните функции на държавата, от 1993 г. до момента ежегодно от държавния бюджет се предоставят средства за покриване на транспортните разходи по снабдяването на населението в планинските и малките селища с население до 500 жители с хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки. По статистически данни в страната има около 3900 селища, отговарящи на горните критерии. По-голяма част от тези селища са съставни махали, в които живеят по няколко човека – предимно хора от третата възраст, които са в групата население с най-ниски доходи. Снабдяването на тези населени места е свързано с по-високи транспортни разходи, обуславящи финансовата неизгода от тази дейност, осъществявана основно от потребителните кооперации на ЦКС и само малка част от други стопански субекти. Отчитайки социалната значимост на търговското обслужване на населението от посочените селища и за да се създадат условия за уеднаквяване на цените на доставяните стоки в тях с тези в останалите населени места, както и да се стимулират физическите и юридическите лица да извършват тази дейност, през 2004 г. на основание чл.29 от ПМС № 30/2004 г. от републиканския бюджет се предоставиха на ЦКС 2 600 хил. лв., които бяха усвоени напълно и същите са предназначени съответно за хляб и хлебни изделия - 1 200 хил. лв. и за хранителни стоки от първа необходимост - 1 400 хил. лв.

Финансиране на програми в добивната промишленост и отстраняване на минали екологични щети

• Преструктуриране и ликвидация на неефективни производствени мощности в добивната промишленост

През 2004 г. продължи преструктурирането на въгледобивния подотрасъл чрез приватизиране и ликвидация на неефективни въгледобивни мощности. С предвидените в централния бюджет средства по реда на ПМС № 195/2000 г. за техническа ликвидация, консервация и преодоляване на вредните последици при прекратяване или ограничаване на производствената дейност във въгледобива са финансирани дейности по техническа ликвидация на 12 въгледобивни дружества, въз основа на приети от Междуведомствен експертен съвет към МЕЕР проекти. От тях, 3 минни дружества изпълняват частична техническа ликвидация на обособени неефективни обекти и едновременно с това извършват добив на въглища, а останалите 9 са обявени в ликвидация по реда на Търговския закон. От централния бюджет се извършва финансирането на изпълнените видове работи по техническа ликвидация, като през 2004 г. предоставените средства са 8 199. 4 хил. лв., при предвидени за тази цел - 11 114 хил. лв.

Най-голям обем изпълнени работи и съответно най-голям размер от финансирането - около 77 % (6 287. 5 хил. лв.) от общия размер на средствата са преведени в 5 въгледобивни дружества, както следва: *Мини "Маришки басейн" ЕООД в ликвидация* - преведените средства са 1 793.1 хил. лв. В дружеството през годината са финансирани дейности по надземна техническа ликвидация на прилежащите сгради и съоръжения и депониране на строителните отпадъци в следните обекти на дружеството: у-к "Хр. Смирненски", у-к "Г. Господинова", р-к "Миньор" и "Комунално битово стопанство и нови рудници". Дейностите са изпълнявани основно по ЗОП, а една малка част по изпълнение на минни работи при затваряне устията на галериите и шахтите на рудниците на повърхността - по стопански начин от дружеството; *Мина "Перник" ЕАД в ликвидация* - преведени са средства в размер на 1 520.9 хил. лв. В мината са изпълнявани ликвидационни работи по стопански начин, въз основа на два проекта за ликвидация на подземни рудници - "Бельово" и "Св.Анна". И в двата рудника се извършва ликвидация чрез запълване на част от минните изработки, разположени под ж.п.линията Перник - Волюяк и някои квартали на града; *Мина "Ив. Русев" ЕАД в ликвидация* - през годината на дружеството са преведени бюджетни средства в размер на 1 499.9 хил. лв. Изпълнявани са дейности по техническа ликвидация в 3 обекта, като основно е работено за ликвидиране на общите изработки на рудника, в т.ч.изграждането на водопронепускливи прегради, с оглед в бъдеще да не се създават опасности за рудниците на Мина "Бобов дол", намиращи се в общ миннодобивен басейн. Всички обекти, в които се извършва ликвидация са подземни - трети и седми участъци и общите минни изработки на рудника, свързани с окончателното му затваряне. Подземните обекти се извършват по стопански начин, а за част от общите изработки, за които дружеството не разполага с необходимото оборудване - чрез възлагане по Закона за обществените поръчки; *Мина "Здравец" ЕАД в ликвидация*, за която са преведени 864.4 хил. лв. В мината е приключена техническа ликвидация в двата подземни рудника - "Здравец" и "Миньор", в които през цялата година са финансирани дейности по техническа ликвидация на подземните изработки и затварянето на устията на изработките на повърхността. Дейностите са изпълнявани по стопански начин. През втората половина на 2004 г. е приет проект за техническата ликвидация на рудник "Здравец" - надземен комплекс; *Мина "Пирин" ЕАД* - осигурено е финансиране за изпълнение на проекти по ликвидацията на два добивни подземни участъка от рудник "Пирин". Финансирането е 609.2 хил. лв., а изпълнението на дейностите е по стопански начин. През м. декември 2004 г. е приет проект за техническа ликвидация на подземния комплекс на рудник "Пирин", с който ще се извърши окончателното затваряне на рудника. В края на 2004 г. рудник "Ораново" от състава на мината е приватизиран.

През изминалата година приключи изпълнението на проекта по календарен график за “Обезопасяване на минни изработки на повърхността” в Мина “Антрацит”ЕООД /л/, с което се финализира финансирането на дейностите по техническа ликвидация на мината. Преведените средства са в размер на 66.6 хил. лв. Приключило е финансирането на техническата ликвидация на участък “Надежда” от Мина “Балкан 2000”ЕАД, която през същата година е приватизирана. Финансирането с бюджетни средства възлиза на 241.5 хил.лв. Размерът на финансираните средства в двете мини е 3.75 % от общия размер на преведените за въгледобива средства.

С останалата част от предвидените за въгледобива бюджетни средства - 1 603.8 хил. лв., представляваща около 19 % от предвидената сума, са финансирани дейности по техническа ликвидация на подземни и надземни обекти в следните минни дружества: Мина “Бобов дол” ЕАД, Мина “Балкан”ЕООД /л/, Мина “Антра”ЕАД /л/, Мина “Балкан 2000” ЕАД и Мина “Колош БД”ЕООД /л/. В съответствие с действащата нормативна уредба са проведени приемателни комисии за редица обекти, за които са изпълнени предвидените видове работи по проекти и е приключено тяхното финансиране, а именно: “Мина Антра”ЕАД/л/, Мина “Антрацит”ЕООД/л/, Мина “Ив.Русев”ЕООД/л/, Мина “Перник”ЕАД/л/, Мина “Пирин”ЕАД и Мина “Балкански басейн”ЕООД /л/.

С чл.61, ал.1 от ПМС № 30/2004 г. са утвърдени средствата в размер на 11 млн. лв. за преструктуриране на рудодобива и поетапно ликвидиране на неефективни производствени мощности по реда на ПМС № 140/1992 г. за преструктуриране на рудодобива и поетапно закриване на неефективни производствени мощности. Разпределението на средствата по дружества и приоритетни обекти е направено от Министерството на икономиката. Предвидените в работните проекти мероприятия през годината в общи линии са изпълнявани съгласно приетите графици, като са усвоени 10 326.8 хил. лв. С изключение на “Еко Елшица” ЕООД и “Елисейна” ЕАД (н) останалите дружества са допуснали незначителни закъснения от календарните графици и съответно не са усвоили в пълен размер разчетените средства.

За ликвидиране на последствията от добива и преработката на уранова суровина по реда на ПМС № 74/1998 г. и на основание чл.61, ал.1 от ПМС № 30/2004 г. са утвърдени средствата в размер на 3 млн. лв. През годината бяха изпълнявани проектите за непрекъсваемите процеси за очистка на замърсени с радионуклеиди води; техническа ликвидация на завод “Звезда-II етап” и рекултивация на обектите: участък “Искра”, рудник “Смоляновци”, участък “Чора”. В тази връзка с ПМС 347/2004 г. за изменение на нормативни актове на Министерски съвет бяха преструктурирани средствата, предвидени в чл.61 от ПМС № 30/2004 г. за изпълнение на програмите за техническа ликвидация и консервация на обекти от миннодобивния отрасъл, като средствата за въгледобивните дружества бяха намалени, а се увеличиха средствата за уранодобивните дружества. Допълнително бяха разчетени за ликвидиране на последствията от уранодобивната дейност средства в размер на 860 хил. лв., от които бяха усвоени 676.4 хил. лв.

• **Отстраняване на минали екологични щети**

През 2004 г. продължи изпълнението на Програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия до приватизацията им. Предвидените средства за тази цел по ЗДБРБ за 2004 г. бяха в размер на 10 млн. лв. Във връзка с ускореното изпълнение на Програмите за минали екологични щети, преди всичко на “Неохим”АД, гр.Димитровград и “Агрополихим”-АД, гр.Девня, се наложи да бъдат завишени с 4 млн. лв. средствата за това направление. Завишаването на средствата за изпълнение на Програми за отстраняване на минали екологични щети е направено с § 3 от ПМС № 306/2004 г. за изменение на ПМС № 30 от 2004 г.

Общият размер на преведените средства за всички изпълнявани през 2004 г. Програми за отстраняване на минали екологични щети година е 12 428 хил. лв. Най-много средства бяха насочени за изпълнение на Програмите на “Неохим”АД, гр.Димитровград и “Агрополихим”АД,

гр. Девня, като за разплащане на изпълнените видове и количества работи по проектите им бяха предоставени 9 876 хил. лв. или около 80 % от средствата за всички програми за 2004 г. В двете дружества се изпълняваха работи на новите депа за отпадъци и се разрушиха производствените и спомагателните сгради на цеховете за производство на сярна киселина и останалите части от производствените площадки, включени, предвидени за разрушаване. В резултат на ускореното изпълнение през 2004 г. се очаква Програмите на тези две дружества да приключат до края на 2005 г. Останалите средства в размер на 2 292 хил. лв. бяха насочени за изпълнението на Програмите на “Асарел Медет” АД, “Софарма” АД, “Провадсол” АД, Провадия и “Лукойл Нефтохим” АД, Бургас. В резултат на изпълнението през 2004 г., се създадоха възможности Програмите на “Провадсол” АД и “Софарма” АД да бъдат изпълнени до края на 2005 г. През 2004 г. по Програмата на “Асарел Медет” АД бяха усвоени 1 104 хил. лв. за строителството на обект “Рекултивация на Източно насипище” и обект “Отвеждане на водите от Източно насипище”. Изпълнението на тези обекти ще приключи през 2005 г.

През 2004 г. основната част от средствата -12 168 хил. лв. или около 98 % бяха насочени към изпълнение на Програмите на дружествата, наблюдавани по условията на заема EPSAL. Усвоените средства за тези дружества за периода 2000 - 2004 г. са в размер на 53 200 хил. лв.

Общият размер на усвоените средства по Програмите за отстраняване на минали екологични щети за периода 2000-2004 г. възлиза на 57 448 хил. лв. Усвоените средства общо за Програмите, съпоставени с утвърдените сметни стойности на обектите, включени в тях, представляват едва около 22 %. Във връзка с това и предвид обстоятелството, че продължават да се приемат нови Програми за отстраняване на минали екологични щети, може да се направи извода, че размерът на необходимите средства за изпълнение задълженията на държавата, произтичащи от § 9 от ПЗР на Закона за опазване на околната среда в следващите години ще нараства.

Концесионна дейност

Изпълнение на приходите от дейността, въз основа на отчетните данни от всички оторизирани концеденти /министерства и общини/, чиито размер съответно е: в консолидирания бюджет – 27 110 хил. лв., при планирани 28 709 хил. лв., или 94.4 %; в централния бюджет - 21 026 хил. лв. при планирани 19 750 хил. лв., като изпълнението е 106.4 %; министерства и ведомства (по бюджета на Министерство на финансите) - 3 705.5 хил. лв. при планирани 3 000 хил. лв. или изпълнението е 123.5%; приходи от общините – 2 379 хил. лв., при планирани 5 960 хил. лв. или само 39.9 % от планираните за годината. Въпреки изпълнението на планираните приходи в централния бюджет и тези по министерства и ведомства, в консолидирания бюджет има неизпълнение със 0.6 %. Това се дължи основно на високото неизпълнение на приходите от общинските концесии със 60.1 %.

Изпълнение на приходите от дейността, в рамките на законоустановените 15%, постъпващи по бюджета на МФ съгласно чл. 25, ал. 1 от Закона за концесиите.

През 2004 г. финансирането на дейността се осъществяваше чрез План-сметка на приходите и разходите по концесионната дейност, утвърдена от министъра на финансите. При планирани приходи в размер на 3 млн. лв., 50 % от разходите (1.5 млн. лв.) бяха оставени в резерв под разпореждане на министъра на финансите. Планираните приходи за 2004 г. по бюджета на МФ за покриване на разходите по концесионната дейност възлизат на 3 000 хил. лв. Реалното изпълнение на приходната част за изминалата година е в размер на 3 706 хил. лв., което е 123.5 % изпълнение на заложените приходи.

Министерство на земеделието и горите (МЗГ) – за концесионната дейност на бяха планирани приходи от 10 хил. лв. и отчетени 25 хил. лв. от задържана гаранцията по нереализирана концесия за изграждане на язовир “Раков дол”. Реализираните приходи от

концесионна дейност в размер на 25 хил. лв. са разпределени, както следва: 21.3 хил. лв. – за централния бюджет и 3.7 хил. лв. – за бюджета Министерство на финансите.

Министерство на околната среда и водите (МОСВ) - реализирани приходи от концесионна дейност са 187.3 хил. лв., при планирани 240 хил. лв. за 2004 г., което е 77.92 %. В общ план неизпълнението на приходната част се дължи на прекратяване на 14 бр. концесионни договори, поради трайно неизпълнение на основни финансови задължения по договорите, както и неоткриване на банкова гаранция за някои договори, което не поражда последици за влизане в сила на сключени договори за концесия. Поради тези обективни причини МОСВ е отчело неизпълнение в размер на 53 хил. лв. приходи от концесионна дейност за 2004 г.

Министерство на икономиката (МИ) – планираните приходи в размер на 1 300 хил. лв. се изпълняват - 122.5%. Това се дължи на повишаването на цените на металите на Лондонската стокова борса (тя е елемент от концесионното възнаграждение) и завишения контрол от страна на министерството-концедент по изпълнението на концесионните договори. През 2004 г. са събрани почти всички дължими концесионни възнаграждения, дори и за предходни години, по сключените договори, вкл. лихвите и неустойките по тях.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) – планираните приходи са 800 хил. лв., а реално отчетеното изпълнение е 920 хил. лв. или изпълнение с 15 %, което се дължи основно на засиления контрол по изпълнението на концесионните договори, сключени от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Министерство на транспорта и съобщенията (МТС) – планираните приходи за 2004 г. са 150 хил. лв., без реализирани постъпления. Основната причина за неизпълнението на разчетените приходи се дължи на забавеното стартиране на процедурата за отдаване на концесия на “Летище Бургас “ ЕАД и “Летище Варна “ ЕАД. Същата стартира едва в края на 2004 г., поради което се очаква след сключване на концесионен договор приходите от еднократното заплащане на концесионното възнаграждение да постъпят през 2005 г. Подготвени бяха и концесионни анализи за стартиране на концесионна процедура за три от пристанищните терминали /съответно Сомовит, Леспорт от пристанище за обществен транспорт с национално значение Варна и ро-ро терминал и пътнически терминал Русе/.

Министерство на енергетиката и енергийните ресурси (МЕЕР)– при планирани 500 хил. лв., постъпленията са 1 002 хил. лв. или 200.4 % изпълнение. Това в голяма степен се дължи на платения бонус от “Петреко” в размер на 5 млн. лв. за стартирания добив на природен газ от находище “Галата”, който постъпи като приход от концесионната дейност през 2004 г.

Анализ на извършените разходи за дейността:

През 2003 г. бе променен начина на финансиране и отчитане на целево предоставените средства от бюджета на Министерство на финансите за покриване на разходите по концесиите на министерствата-концеденти, чрез извършване на трансфери. Тази промяна улесни министерствата при изготвянето на отчетите за дейността и същевременно даде възможност за вярно и коректно представяне на фискалния ефект от дейността през настоящата година. Заявените разходи за концесионната дейност в рамките на исканията на министерствата за 2004 г. са 1 423 хил. лв. Министерството на финансите е изпълнявало срочно всяка заявка за извършване на разходи от съответните ведомства, като в определени случаи е изисквало допълнително по-подробна информация за заявените разходи от някои министерства. Реално разходваните средства за концесионна дейност през 2004 г. са 1 295 хил. лв. Разликата от неусвоените трансфери е възстановена в края на годината по сметка на централния бюджет.

През годината бяха извършени корекции по предварително планираните разходи на МЕЕР и МТС, съответно с 80 хил. лв. и 600 хил. лв., средствата за които бяха взети от резерва, планиран с план-сметката за 2004 г. Разходването на планираните средства по отделни министерства се изпълнява, както следва: МЗГ – от планираните разходи в размер на 100 хил.

лв. министерството е усвоило 47.4 % или 47.4 хил. лв. Следва да се отбележи, че през 2004 г. дейността по предоставяне на концесии в министерството се активизира, макар и с бавен темп. Предстои изготвянето на анализи за отдаване на концесия на два язовира. МОСВ – от планираните разходи в размер на 240 хил. лв. са усвоени 89.2 % или 214 хил. лв. Отчитайки броя на сключените договори през 2004 г. и изпълнението на приходната част, може да се приеме, че извършените разходи са били достатъчни за дейността. МИ – планирани 300 хил. лв., разходвани 66 хил. лв. - 22 % от планираните. Това се дължи на факта, че МИ е ползвало средства от бюджета си за покриване на разходи по концесионната дейност. МРРБ – планирани 300 хил. лв., разходвани 192 хил. лв. или 64 % от планираните. МТС – през година планираните 300 хил. лв. бяха завишени в размер на 900 хил. лв., предвид на стартирането на процедурата по отдаване на концесия на двете граждански летища Бургас и Варна. Усвоените средства в размер на 616 хил. лв. (68 %) са основно за концесионни анализи и консултантски услуги. МЕЕР – от планираните 200 хил. лв. са усвоени 134 хил. лв. Основно средствата са разходвани за заплащане на хонорари на контролните комисии и външни услуги за концесионни анализи на предстоящи концесии. Министерски съвет – от планираните 70 хил. лв. са изразходвани 12 хил. лв., което е 21 % от планираните средства за покриване на разходите. Като се има предвид, че функциите на МС са предимно по координация и методическа помощ по осъществяване на концесионната дейност, може да се приеме, че разходваните средства са били в рамките на необходимите за дейността. В тази връзка, част от средствата са разходвани за провеждане на семинар по проблемите на концесионирането, с представители на всички министерства, извършващи концесионна дейност. Министерство на финансите - от планираните 70 хил. лв. са изразходвани 15 хил. лв., което е 21 % от планираните средства за покриване на разходите. Средствата са изразходвани за закупуване на нова техника, необходима за подобряване работата на дирекцията във връзка с планирането и отчитането на концесионната дейност.

Общата оценка на изпълнението на приходите и разходите, свързани с концесионната дейност по отделните министерства-концеденти показва, че от финансова гледна точка, дейността по покриване на разходите по концесиите е в съответствие с принципите на финансиране, установени в глава Осма от Правилника за прилагане на Закона за концесиите. Изпълнението на тези принципи фактически позволи 2004 г. година да приключи с 376 хил. лв. преизпълнение на планираните приходи от концесионната дейност, по бюджета на МФ. По отношение на направените разходи отчета показва, че наличността в края на 2004 г. по бюджета на Министерство на финансите е 885 хил. лв., неразходвани средства от тази дейност.

Анализ на приходите и разходите от приватизация

• Приходи от приватизация

Общият размер на постъпилите приходи по централният бюджет са в размер на 1 130 180.5 хил. лв., в т.ч. средствата от банковата приватизация са в размер на 586 962 хил. лв., което представлява значително преизпълнение на заложените в държавния бюджет за 2004 г. приходи от приватизация в размер 500 млн. лв. Размерът на договорените плащания от Агенцията за приватизация /АП/ по осъществените от нея продажби през 2004 г. надхвърлят общия размер на договорените плащания по сделките през последните шест години. За отчетения висок размер на договорените плащания, както и реализираните реални приходи от приватизацията през годината определящо значение имат финализирането на сделката за продажба на “БТК” ЕАД, приватизационните сделки за седемте електроразпределителни дружества, както и редица други сделки за продажба на акции и дялове от дружества и обособени части.

През 2004 г. от разпределените съгласно изискванията на чл.8, ал.1, т.1 и т.2 от Закона за приватизация и следприватизационния контрол са предоставени средства за попълване на Фонда за покриване на разходите за приватизацията към АП – 10 % от приходите в размер на

55 481.3 хил. лв., като в тази сума се включени 1 158 хил. лв. преводи за реализирани приходи през четвъртото тримесечие на 2003 г. и трансферите на средствата за Агенцията за следприватизационния контрол. През периода са възстановени на Агенцията за приватизация за надвнесени суми или неправилно изчислени вноски от купувачите, средства в размер на 12.5 хил. лв. Приходите от банковата приватизация в размер на 586 962 хил. лв. не подлежат на разпределение и те остават изцяло в приход на държавния бюджет за финансиране на бюджетния дефицит и операции по реструктуриране и управление на дълга в съответствие с чл.1, ал. 4 и § 6 от ЗДБРБ за 2004 г.

В заключение 2004 г. може да се счита за най-успешната година за целия период на приватизацията, от нейното стартиране през 1990 г. до момента, като реализираните приходи от приключилите приватизационни сделки са в размер на 1 130 180 хил. лв., при разчетени в бюджета приходи от приватизация в размер на 500 млн. лв. През отчетната година бяха сключени и приватизационни сделки, свързани с продажбата на електроразпределителните дружества, като очакваните приходи от тези сделки през 2005 г. само от тях ще бъдат в размер на 693 200 000 евро или над един млрд. лв.

- **Приходи и разходи във Фонда за покриване на разходите за приватизация на държавните предприятия към Агенцията за приватизация (ФПРП към АП)**

През отчетния период приходите на ФПРП към АП възлизат на 824.5 хил. лв. и превишават значително разчетените в консолидирания държавен бюджет за 2004 г. приходи в размер на 180 хил. лв. За същия период разходите на ФПРП към АП са в размер на 12 823.2 хил. лв. и представляват 61.4 % от разчетените по фонда 20 875.3 хил. лв. и е осъществен целеви трансфер на средства в размер на 1 200 хил. лв. към Агенцията за следприватизационен контрол. Основната част от разходите заемат разходите за външни услуги в размер на 10 953.9 хил.лв., които са свързани с ползваните консултантски услуги, за правен анализ, публикации и реклама, заплащане на посредници и възнаграждения на персонала в размер на 1 428.2 млн. лв.

Анализ на приходите, разходите и политиката на Държавен фонд "Земеделие"

Предназначението на ДФ "Земеделие" е да подпомага финансово земеделските производители за инвестиции в земеделието, производство на земеделска продукция за пазара, създаване на животновъдни ферми и др. Набирането и разходването на средства по фонда се извършва съгласно приходно-разходна сметка, която ежегодно се утвърждава от Министерския съвет. План-сметката на ДФ "Земеделие" за 2004 г. е приета с Решение № 172/2004 г. на МС с последващи корекции за промяна в разходната част, одобрени от министъра на финансите.

Общата събираемост на приходите през отчетния период е в размер на 8 739.4 хил. лв., което е 124.85 % от предвидените 7 млн. лв. за 2004 г. и бележи ръст в сравнение с предходната година, като се отчита голям размер на постъпленията от лихви по предоставени заеми в страната. Това се дължи на достигната висока събираемост на кредитите, заедно с начислените лихви, вкл. и лихви по изискуеми вземания на Фонда, както и редовно погасяване на лихвите по предоставени инвестиционни кредити.

Размерът на отчетените разходи е 73 184.2 хил. лв. или 95.40 % от планираните за 2004 г. Усвояването на средствата по разходните параграфи на план-сметката на ДФ "Земеделие" за 2004 г. е в рамките на лимитите и съобразено с разпоредбите на законовата уредба в страната.

Разходите за субсидии, предвидени за земеделските стопани за подпомагане на тяхната дейност, предвидени по план-сметката за 2004 г. са в размер на 63 240 хил. лв., като предоставените са 97.63 % или 61 741.4 хил. лв. Под формата на капиталови трансфери за нефинансови предприятия са изплатени 2 206.5 хил. лв.

За 2004 г. усвоените средства за инвестиционни кредити са в размер на 125 715 хил. лв. или 69.84 % от планираните за 2004 г. 180 млн. лв. Възвращаемостта на ресурса чрез погасяване на главници по предоставени лихвени заеми по инвестиционни програми на ДФ “Земеделие” е 93.47 % - при заложен по план-сметката 80 млн. лв. са събрани 74 776 хил. лв.

Отпуснатите краткосрочни кредити са в размер на 12 389 хил. лв. или 99.11 % от разчетения в началото на годината ресурс. По отчетни данни погашенията по краткосрочните целеви кредити са в размер на 15 392 хил. лв., при предвидени в началото на година 12 500 хил. лв. Постигнатият нетен размер е 3 002.7 хил. лв. превишение на приходите от погашения спрямо предоставените средства. Към 31.12.2004 г. от държавния бюджет на ДФ “Земеделие” е преведен трансфер в размер на 150 000 хил. лв. при предвидени 160 000 хил. лв.

Капиталови трансфери

• Капиталови трансфери към НК “Железопътна инфраструктура”

В държавния бюджет на Република България за 2004 г. за финансиране на дейностите по изграждането, поддържането и експлоатацията на железопътната инфраструктура за Национална компания “Железопътна инфраструктура” са определени капиталови трансфери в размер на 30 млн. лв. С ПМС № 279/2004 г. и № 306/2004 г. средствата за капиталовите трансфери към компанията се увеличиха с 20.2 млн. лв., от които 10 млн. лв. от преизпълнение на приходите по бюджета и 12.2 млн. лв. при реструктуриране на средствата за капиталови вложения. Видно от отчетните документи, представени от НК “ЖИ”, предвидените средства по инвестиционната програма са усвоени напълно и са извършени разплащания на следните приоритетни обекти: проект № 14 “Механизирано подновяване на железния път и съоръженията” (414 км.) - 29 762 хил. лв.; проекти “Основен ремонт на железния път и съоръженията, извън оздравителен проект”, “Подновяване и оздравяване на участъци от ж.п. линията Видин-София-Кулата” и “Подновяване на контактна мрежа и съоръжения” - общо 5 829 хил. лв.; проект “Ремонт, сгради перони и др.” – 4 538 хил. лв.; проект “Рехабилитация на гара Русе - пътническа” – 3 117 хил. лв.; други проекти със стойности под 500 хил. лв.

Предвидените в бюджета средства са усвоени в пълен размер, като същевременно са ползвани собствени средства за придобиване на ДМА в размер на 3 711 хил. лв. и кредити (с държавна гаранция) – 4 425 хил. лв. Поради ограничения размер на капиталовите трансфери предоставяни в предходните периоди се запазват установените проблемни места на ж.п. мрежата, свързани със забавяне подновяването и средния ремонт на железния път, извършване на ремонтни работи по ж.п. мрежата от международните транспортни коридори /линии 1,5,7,8/, в които реалната скорост е по-ниска от проектната с около 25 %.

• Капиталови трансфери към “Летище София”

С чл. 10, т. 4 на ПМС № 30/2004 г. бяха определени средства в размер на 24 500 хил. лв., но в края на годината с ПМС № 306/2004 г., средствата за финансиране на обект “Реконструкция, развитие и разширение на “Летище София” ЕАД бяха намалени и определени в размер на 9 952 хил. лв. Извършената корекция е компенсирана със Закона за държавния бюджет за 2005 г. и постановлението за неговото изпълнение, като капиталовите трансфери за НК “Железопътна инфраструктура са намалени с 12 200 хил. лв. за сметка на увеличението на капиталовите трансфери на “Летище София” ЕАД.

Търговското дружество “Летище София” ЕАД усвои 5 379.5 хил. лв. през 2004 г., като причина за непълното усвояване на средствата е в неизпълнение на предвидените за 2004 г. видовете и количества работа за обект “Реконструкция, развитие и разширение на Летище София”. Съгласно отчетните документи, представени от “Летище София” ЕАД, са извършени плащания в размер на 5 532.2 хил. лв.

7 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СУБСИДИИТЕ ЗА ТЕКУЩА ДЕЙНОСТ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Общият размер на утвърдената с чл.8 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2004 г. субсидия за юридически лица с нестопанска цел възлиза на 3 752. 0 хил. лв. От тях през годината са усвоени 3 751. 9 хил. лв.

Българският Червен кръст (БЧК) получава субсидия от републиканския бюджет на основание чл.6 от Закона за Българският Червен кръст. Получената през 2004 г. субсидия е в размер на 1 267. 4 хил. лв. и 550. 0 хил. лв. капиталов трансфер. Средствата са изразходвани за: предотвратяване и оказване на помощ при нещастни случаи в планинските и водни площи; провеждане на социално-помощна дейност, събиране и разпределение на хуманитарни помощи, повишаване на здравната култура на населението, обучение на населението за оказване на първа помощ, подпомагане и утвърждаване на безвъзмездното кръводаряване; оказване на помощ на пострадали при въоръжени конфликти и природни бедствия, повишаване готовността на населението за действия при бедствия, подготвяне на формирования за първа помощ; провеждане на социално-помощна дейност сред деца и младежи; подготовка и квалификация на кадрите за осъществяване на червенокръстките дейности и за постигане целите на организацията; изграждане, окомплектоване и поддържане на складови наличности, обслужващи червенокръстката дейност.

Общият размер на утвърдената с чл.8 от ЗДБРБ за 2004 г. субсидия за организациите на и за хора с увреждания е в размер на 1 828.9 хил. лв. и тя е усвоена 100 %. Субсидията е разходвана за социално подпомагане и социални услуги на хората с увреждания, за здравни и социални помощи на членовете на организациите, за подпомагане чрез поддръжка и разширяване на стопанската дейност, за социална интеграция и рехабилитация, за специални помощни средства и специфични приспособления за облекчаване комуникацията и придвижването на хората с увреждания и др.

Средствата от републиканския бюджет, като ангажимент на държавата за подпомагане дейността на Български туристически съюз за 2004 г. по отчет са в размер на 42. 2 хил. лв. Субсидията е целева и е изразходвана за финансиране на дейности, като поставяне и поддържане на хиляди километри туристическа маркировка между туристическите хижи, спални и заслони, осигуряване на радиовръзки, финансиране на целеви програми по републикански и международен спортен календар. Проведени са мероприятия свързани с честване на годишнината от освобождаването на България и годишнина от създаването на организиран туризъм в България. В изпълнение на републиканския спортен календар са организирани ежегодните традиционни национални походи - "По стъпките на Апостола", "Алекова седмица", "По стъпките на Ботевата чета", "Опознай България" и др. За осъществяване на своята дейност БТС използва предимно други източници на финансиране.

За 2004 г. на Съюза на българските автомобилисти (СБА) е определена субсидия в размер на 93. 4 хил. лв., а на Българският туристически съюз (БТС) - в размер на 42. 2 хил. лв.

Средствата от републиканския бюджет, като ангажимент на държавата за подпомагане дейността "Пътна помощ" към СБА за 2004 г., по отчет са в размер на 93. 4 хил. лв. Тези средства са разходвани за подпомагане на дейността на "Пътна помощ" към СБА, като поддържане на автомобилите на пътна помощ, горива и материали за тях, подмяна на указателни табели, радио връзки и др. свързани с дейността на пътна помощ. СБА, като организация с нестопанска цел, изпълнява държавни функции на основание на подписани международни споразумения по обезпечаване авто-туристическия поток с пътно-техническа помощ по всички главни и международни пътища в страната.

На Съюза на тракийските дружества в България за 2004 г. е определена субсидия в размер на 15.6 хил. лв., която е изразходвана за провеждане на общонационални възпоменателни събори, за честване на видни тракийски войводи и събития, за изследователска и събирателска дейност на тракийското минало и наследство.

За 2004 г. на Съюза на народните читалища е определена субсидия в размер на 21.7 хил. лв. С така изразходваните средства са подпомогнати читалищата, организирани са курсове за квалификация на читалищните дейци, за съвместни национални срещи, и други инициативи, свързани с дейността на Съюза на народните читалища.

Със ЗДБРБ за 2004 г. е определена субсидия на “Рилска Света обител – Рилски манастир” в размер на 426 хил. лв., като средствата са използвани за издръжка дейността на музея, за текущо поддържане и извършване на разходи с инвестиционно предназначение.

Общият размер на определената с т. 23 от Приложение № 2 към чл. 8, ал. 2 от ЗДБРБ за 2004 г. субсидия за представителните сдружения на потребителите в България е 56.2 хил. лв. и е по-голяма от определената за 2003 г. с 2.1 хил. лв. или със 103.88 %. В изпълнение разпоредбата на чл. 15, т. 5 от ПМС № 30/2004 г. министърът на икономиката е разпределил горепосочената субсидия на представителните сдружения на потребителите в България - за подпомагане на дейността им, и на регионални съюзи на потребителите - за издръжка.

Субсидия получават: Българска национална асоциация на потребителите; Потребителски център за информация и изследвания - гр. Пловдив; Регионален съюз на потребителите - гр. Пловдив; Федерация на потребителите в България; Регионален съюз на потребителите – 98 гр. Видин; Независим съюз на потребителите в България; Национално сдружение “Съюз на застрахованите в България”; Национално сдружение за потребителска информация и съвети на гражданите; Национално сдружение “Българска академия на потребителите” Национална лига – потребители на услуги; Сдружение “Активни потребители”.

За първи път през 2004 г. получи субсидия Национална лига – потребителски услуги и Сдружение “Активни потребители”.

През 2004 г. субсидирането на организациите на потребителите, в размер на 56.2 хил. лв., е изпълнено на 100 %. Предоставената през 2004 г. субсидия е по-голяма от тази за 2003 г. с 16.1 хил. лв. или със 140.31 %. Това от една страна се дължи на факта, че през 2004 г. получавалите субсидия организации на потребителите са повече /11 на брой/ отколкото през 2003 г. /9 на брой/, а от друга, че през 2003 г. министърът на икономиката е разпределил 40.1 хил. лв., вместо определените с годишния закон за държавния бюджет 54.1 хил. лв., т.е. по-малко с 14.0 хил. лв. или с 25.88 %.

8 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТИТЕ НА МИНИСТЕРСТВОТА И ВЕДОМСТВОТА ПО ФУНКЦИИ И ГРУПИ

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2004 г. в бюджетите на министерствата, ведомствата и другите бюджетни организации в раздела за приходите са включени собствените приходи от дейността им.

Приходи:

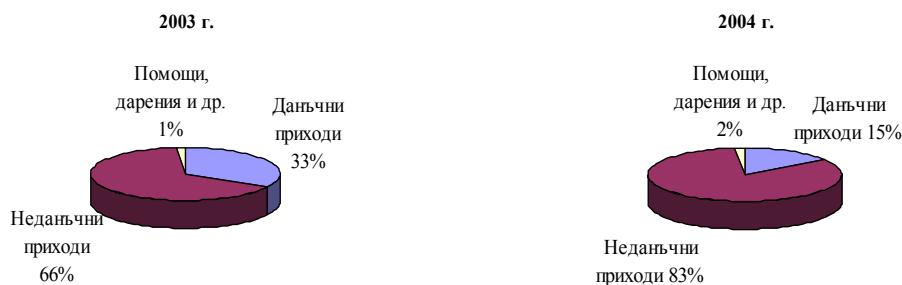
1. Общо приходи по ЗДБ за 2004 г.	1 074 230.0 хил. лв.
2. Уточнен план за 2004 г.	1 265 946.3 хил. лв.
3. Отчет на приходите към 31.12.2004 г.	1 283 716.7 хил. лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	119.5 %
5. Процент на изпълнение спрямо УП	101.4 %

По закона за бюджета е предвидено по приходната част да постъпят собствени приходи в размер на 1 074 230.0 хил. лв. По отчет за 2004 г. приходите са 1 283 716.7 хил. лв. (в т.ч. помощи – 19 757.6 хил. лв.), което представлява изпълнение 119.5 % спрямо закона и 101.4 % спрямо уточнения план. Сравнявайки процентното изпълнение спрямо закона с процентното изпълнение през 2003 г. (126.20%) се отчита подобрене от 6.69 % пункта. Този положителен резултат е следствие на изготвените от Министерството на финансите указания за прогнозиране размера на приходите в държавните органи, министерствата и ведомствата.

Основната част от приходите на министерствата и ведомствата по отчет са неданъчните приходи, които са в размер на 1 068 347.5 хил. лв. (83% от общите приходи). Основните неданъчни приходи са приходите от държавни такси – 487 545.7 хил. лв. и приходи и доходи от собственост – 422 353.9 хил. лв.

Данъчните приходи на министерствата и ведомствата възлизат на 195 611.5 хил. лв. (15.24 % от общите приходи), като основна част от тях са приходи от акцизи и такси върху течните горива 136 335.0 хил. лв. (69.71 % от данъчните приходи).

Графика за относителните дялове на приходите на министерствата и ведомствата за 2003г. и за 2004 г.

Разходи:

1. ЗДБ за 2004 г.	4 875 677.9 хил. лв.
в т.ч. капиталови разходи	592 309.1 хил. лв.
2. Уточнен план за 2004 г.	5 650 537.3 хил. лв.
в т.ч. капиталови разходи	902 598.4 хил. лв.
3. Отчет към 31.12.2004 г.	5 368 781.6 хил. лв.
в т.ч. капиталови разходи	725 453.2 хил. лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	110.1 %

В посочените разходи са включени текущите, капиталовите и прираста на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция. Отчетените разходи през 2004 г. са по-високи спрямо разходите по отчет към 31.12.2003 г. (4 938 856. 3 хил. лв.) с 8.7 %.

Разходите по всички параграфи са нарастнали в различна степен с изключение на Прираст на държавния резерв. С най-високо нарастване са “разходите за издръжка” и “капиталовите разходи”.

Функция “Общи държавни служби”

• Група “Изпълнителни и законодателни органи”

Със ЗДБРБ за 2004 г. по тази група са утвърдени средства в размер на 464 699.2 хил. лв., предоставени за ресурсното осигуряване дейността на централните администрации на министерствата, държавните и изпълнителните агенции, търговските служби, посолствата и консулствата в чужбина. Одобрените средства са за реализиране на следните стратегически цели и приоритетни политики на правителството: Защита и реализация на националните интереси на Република България чрез активно и адекватно участие в международните отношения; Ускорена хармонизация на българското законодателство с това на Европейския съюз, изграждане на професионална и неутрална държавна администрация, която е способна да работи ефективно в рамките на ЕС; Процесът на интегриране на страната в НАТО и ЕС; Програма за изпълнение на стратегията за реформа на българската съдебна система; Създаване и функциониране на устойчива система за събиране на публичните вземания; Осъществяване на стратегията за усъвършенстване на данъчната система, осигуряваща повишаване на събираемостта на данъците; Провеждане на държавната митническа политика и координиране на връзките с международни организации по проблемите на митата и митническия контрол; Председателство на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа /ОССЕ/

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	520 962.6	464 699.2	599 205.9	128.94 %
<i>Текущи</i>	431 082.0	359 013.9	497 911.1	138.69 %
<i>Капиталови</i>	89 880.6	87 503.0	101 294.8	115.76 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. по групата са одобрени 464 699.2 хил. лв. В хода на текущото изпълнение на бюджета, министерствата и ведомствата с месечното си разпределение на бюджета са пренасочили от други дейности по тази група още разходи за 17 817.7 хил. лв. и по този начин общия размер на средствата възлиза на 482 516.9 хил. лв.

На основание чл. 34, ал.1 и 2 и чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ по тази група са осигурени допълнителни средства в общ размер на 149 034.5 хил.лв., от тях: 24 922.1 хил. лв. по бюджета на Министерския съвет в изпълнение на Постановления № 185 и № 279 на Министерски съвет от 2004 г.; 15 000.0 хил. лв. по бюджета на Министерството на външните работи за осигуряване председателството на Република България на ОССЕ; 2 000.0 хил. лв. по бюджета на Министерството на външните работи във връзка с поети ангажименти към доставчици на оборудване за охрана на дипломатическите и консулските представителства на Република България на основание ПМС 62/2004г.; 5 000.0 хил. лв. по организация и координация на подготовката на страната за присъединяване към ЕС и провеждането на преговорите по присъединяване; 8 000.0 хил. лв. по бюджета на Министерския съвет за разплащания по договора с “Майкрософт”; 6 909.8 хил. лв. по бюджета на Министерството на околната среда и водите за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването, финансиране на планове за дейности в защитените територии и басейновите дирекции, граждански договори с лица за работа по проекти, текущи и капиталови разходи; 1 319.1 хил. лв. по бюджета на Агенцията за ядрено регулиране за извършване на проучвания, изследвания и експертизи по безопасното използване на атомната енергия; 12 740.0 хил. лв. по бюджета на Министерство на земеделието и горите за преброяване на земеделските стопанства, напояване на земеделските стопанства, за ремонт и строителство на хидромелиоративни обекти; 3 000.0 хил.лв. по бюджета на Министерство на правосъдието за доизграждане на Единната информационна система за противодействие на престъпността в изпълнение на ПМС № 279/2004 г.

С изразходените средства през 2004 г. са постигнати следните резултати: поставянето на основите на изграждане на Националната агенция за приходите. Чрез този проект се реализира един от основните приоритети на Правителството, а именно създаването и функционирането на устойчива система за събиране на публичните вземания, посредством създаване на икономически ефективна система, която да подпомага развитието на частния сектор и да отговоря на изискванията за присъединяване към Европейския съюз; подобряване на митническия контрол, борбата срещу митническите и валутните нарушения, контрабандата и незаконния трафик на наркотици, участието на Българската митническа администрация в програмата на Европейската общност “Митници 2007”; подобрена събираемост и администриране на държавните приходи; популяризиране на процеса на подготовка за членство в ЕС чрез Работната програма на Комуникационната стратегия за подготовка на членството на Република България към ЕС за 2004 г.; изграждане на Единната информационна система за противодействие на престъпността в Министерството на правосъдието; реализиране на дейности свързани със създаването на благоприятни условия за устойчиво балансирано регионално развитие и дейности за създаването на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването; осигуряване на необходим финансов ресурс за работни заплати, социални осигуровки и средства за издръжка за нормалното функциониране на държавната администрация.

За 2004 г. са отчетени общо разходи в размер на 599 205.9 хил. лв., които са разпределени по следните основни направления: издръжка – 271 004.5 хил. лв., които представляват 45.2 % от общите разходи. През 2004 г. за изпълнение на поставените цели тези разходи са нараснали с 19.2 % спрямо разходите за издръжка през 2003 г., когато за издръжка са отчетени 227 377.8 хил. лв.; разходи за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 226 906.7 хил. лв., които представляват 37.9 % от общите разходи. Увеличението на разходите спрямо отчетените за 2003 г. /203 704.3 хил. лв./ е с 11.4 %. Ръстът се дължи на индексацията на заплатите и структурните промени в системата на министерствата

и ведомствата; *капиталови разходи* – 101 294.8 хил. лв., или 16.9 % от общите разходи. При отчетени за 2003 г. 89 880.6 хил. лв. за капиталови разходи е налице ръст от 12.7 %

Утвърдената със ЗДБРБ за 2004 г. численост на персонала по групата е 28 795 щ. бр., по уточнен план – 29 209 щ. бр. Отчетът към 31.12.2004 г. показва, че са заети 27 020 щ. бр.

- **Група “ Общи служби “**

Със ЗДБРБ за 2004 г. за групата са утвърдени средства в размер на 54 594.3 хил. лв. за реализиране на приоритетни политики и програми в области като: статистика, опазването и разпространението на културното и историческо наследство, привличане на инвестиции и приоритетни инвестиционни проекти в Република България и поддържане на информационна система за чуждестранни инвестиции, изготвяне на краткосрочни и дългосрочни прогнози за икономическото развитие, уреждане на колективни и трудови спорове, провеждане на търговска политика на българските износители и маркетингова и рекламна дейност на българските стоки в Русия, натрупване, съхранение и използване на държавните резерви и военновременни запаси на страната в съответствие с изискванията на националната сигурност и др.

ХИЛ. ЛВ.

Ф-я „Общи държавни служби” Група „Общи служби”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	153 879.1	54 594.3	66 681.8	122.1 %
Текущи разходи	34 985.8	37 694.3	37 600.7	99.7 %
Капиталови разходи	1 117.1	2 400.0	1 756.4	73.2 %
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	117 776.3	14 500.0	27 324.7	188.4 %

През 2004 г. с извършените текущи корекции са увеличени разходите с 12 378.9 хил. лв., като ръстът от 122.1 % е основно от увеличаване на разходите на ДА “Държавен резерв и военновременни запаси “ във връзка със специфичната ѝ дейност в изпълнение на Закона за държавните резерви и военновременни запаси, Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти и действащите нормативи за съхранение на резервите.

Отчетените средства през 2004 г. в размер на 66 681.8 хил.лв. са изразходвани за осъществяване на дейностите на: Националния статистически институт, Държавната агенция за българите в чужбина, Държавната агенция за бежанците, Изпълнителната агенция за икономически анализи и прогнози, Централен регистър на особените залози, Агенцията за чуждестранна помощ, Националния институт по арбитраж и помирение, Център на промишлеността на Република България в Москва, Българската агенция за инвестиции и ДА “Държавен резерв и военновременни запаси “ и дейността по ликвидация на ИА “ Академика “.

В дейностите от група “ Общи служби “ са ангажирани 2 866 щатни бройки.

- **Група „Наука”**

Групата включва разходите за финансиране на науката и научните изследвания. С финансирането на тези дейности държавата има за цел развитието на българската наука в съответствие на националните интереси и общочовешките ценности.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група „Наука”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	45 551.6	42 380.6	47 668.2	112.4 %
<i>Текущи</i>	44 484.5	42 250.6	46 660.1	110.4 %
<i>Капиталови</i>	1 067.0	130.0	1 008.1	775.5 %

Предвидените със ЗДБРБ за 2004 г. по група „Наука” разходи са в размер на 42 380. 6 хил. лв. В края на годината са отчетени 47 668. 2 хил. лв. Основна част от разликата в размер на 3 780. 3 хил. лв. се дължи на извършените разходи за покриване на натрупани просрочени задължения на Националния център по аграрни науки (разходите са за сметка на собствените приходи на Министерство на земеделието и горите).

С отчетените средства са осигурени следните дейности: научни изследвания, информационно обслужване, приложни и спомагателни дейности в областта на земеделието, животновъдството и хранително-вкусовата промишленост (Национален център за аграрни науки и Национална служба за съвети в земеделието към Министерството на земеделието и горите); изследване на общественото мнение и нагласи за събитията и за процесите с национална важност (Национален център за изучаване на общественото мнение и нагласи към Народното събрание); конкурсно-проектно финансиране на научните изследвания (Фонд „Научни изследвания” към МОН; информационни, аналитични и научно-приложни дейности в областта на медицината и здравеопазването (Национален център по здравна информация и Национален център по обществено здравеопазване към МЗ); събиране, обработка и съхранение на научно-техническа информация и документация (Национален център по информация и документация - преминал в системата на Министерството на образованието и науката от Министерството на икономиката (ПМС № 113/28.05.2004 г.); научно-изследователски и информационни дейности в областта на винарството и лозарството (Национален институт за изследване на виното и спиртните напитки към Министерството на икономиката); професионална квалификация и компетентност на дипломатическите служби (Дипломатически институт към Министерството на външните работи).

Функция “Отбрана и сигурност”

В тази функция се включват разходите за отбрана, полиция, вътрешен ред и сигурност и за издръжка на съдебната власт и администрацията на затворите. Със ЗДБРБ за 2004 г. по функцията на консолидирана основа са одобрени разходи в размер на 1 871. 9 хил. лв. Най-висок относителен дял имат разходите за отбрана, следван от разходите за полиция, вътрешен ред и сигурност.

• Група “Отбрана”

Със ЗДБРБ за 2004 г. по група “Отбрана” на консолидирана основа са одобрени разходи в размер на 876 897.3 хил. лв. Към 31.12.2004 г. по КФП са отчетени разходи в размер на 875 282.5 хил. лв., от които 862 044.6 хил. лв. по РБ, 13 082.9 хил. лв. по бюджетите на общините и 155.0 хил. лв. по самостоятелните бюджети (ДОО, БАН, БНР и БНТ).

Функция/група	Отчет2003	Закон2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи, в т.ч.:	825 570.9	876 897.3	875 282.5	99.8 %
<i>Текущи</i>	694 870.1	816 718.4	696 442.7	85.3 %
<i>Капиталови</i>	130 700.8	60 179.0	178 839.8	297.2 %

Най-висок относителен дял на разходите по републиканския бюджет имат средствата, отчетени по бюджета на Министерството на отбраната (852 402.7 хил. лв.). Конкретно със ЗДБРБ за 2004 г. по бюджета на МО са утвърдени общо разходи в размер на 782 909. 6 хил. лв., в т. ч. за текуща издръжка – 722 909. 6 хил. лв. и за капиталови разходи – 60 000. 0 хил. лв.

На основание извършени корекции през периода, общо разходите на МО по функция “Отбрана” за 2004 г. по уточнен план възлизат на 852 305. 9 хил. лв., като е постигнато абсолютно увеличение от 69 396. 3 хил. лв. спрямо одобрените със закона. Средствата са осигурени чрез прехвърляне по бюджета на МО на одобрените със закона средства за финансиране на дейностите му по интеграцията ни към НАТО.

От общо отчетените разходи за *текуща* издръжка (678 654. 6 хил. лв.) 58. 5% са изразходвани за изплащане на заплати, осигурителни вноски и други възнаграждения и плащания за персонала, а останалите 41.5% - за материалната издръжка. Отчетените капиталови разходи (173 748.1 хил. лв.) представляват 20. 4% от общо разходите. Най-голям относителен дял имат разходите за придобиване на дълготрайни материални активи – 92. 2%.

През 2004 г. в съответствие с РМС № 580 от 2003 г. относно приетата правителствена програма за разработване на програмни бюджети МО продължи процеса на изпълнение на бюджета си на програмна основа. Средствата по бюджета на МО за 2004 г. са разпределени в 13 основни програми. Програмният подход при управление на ресурсите за отбрана способства за рационално планиране и ефективно изразходване на финансовите средства по приоритетни области и програми. Отчетените разходи за отбрана на консолидирана основа (разходите по група “Отбрана” и тези по др. функции, но отчетени по бюджетите на МО и на ДВВУ) са в размер на 2,6 % от БВП, с което се спазва съгласувания с НАТО график за реформите в сектора отбрана, според който годишните разходи за отбрана не трябва да са по-малко от този процент.

Реформата в отбранителната система е един от ключовите елементи на провежданата политика за сигурност на България и през 2004 г. *усилията бяха насочени в следните области:* изграждане на интегриран гражданско-военен модел за управление на отбраната; продължаване на реорганизацията на основните компоненти от отбранителната система и създаване на ресурсно обоснована армия; удовлетворяване на изискванията на основните критерии за членство в НАТО, създаване на необходимите условия за функционално интегриране на страната в политическите и командни структури на Алианса и постигане на оперативна съвместимост с въоръжените сили на страните членки; развитие системата за материално-техническо, медицинско и финансово осигуряване; приоритетно използване на освобождаваните в хода на реструктурирането ресурси за подобряване условията на живот, бойната подготовка, повишаване на оперативната съвместимост и модернизиране на ВС.

Динамиката на стратегическата среда и поетите от правителството международни ангажименти, очертахта следните *изпълнени задачи* от развитието на българската отбрана:

- Република България е приета за пълноправен член на Алианса през пролетта на 2004 г. Планирането на отбраната на страната се хармонизира с военното планиране на НАТО;

- личният състав на въоръжените сили се редуцира в съответствие с “План за

организационно изграждане и развитие на Въоръжените сили на Р България до края на 2004 г.”;

- започна процеса на модернизация за пълно изпълнение на мисиите и задачите, които са поставени пред тях и повишаване на бойните способности, в съответствие с поетите ангажименти в процеса на присъединяването към НАТО.

• **Група ”Полиция, вътрешен ред и сигурност”**

Група “Полиция, вътрешен ред и сигурност”	(ХИЛ.ЛВ.)			
Министерства и ведомства	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет 2004/ Закон 2004
<i>Министерство на вътрешните работи</i>	687 198.2	693 937.5	734 435.3	105.8 %
в т.ч.: Текущи разходи	663 549.6	681 937.5	710 735.2	
Капиталови разходи	23 648.6	12 000.0	23 700.1	
<i>Национална служба за охрана</i>	15 990.1	16 968.3	17 437.5	102.8 %
в т.ч.: Текущи разходи	15 390.1	16 468.3	15 876.3	
Капиталови разходи	600.0	500.0	1 561.2	
<i>Национална разузнавателна служба</i>	10 309.0	12 037.5	12 609.0	104.7 %
в т.ч.: Текущи разходи	8 824.3	11 537.5	11 550.9	
Капиталови разходи	1 484.7	500.0	1 058.1	
Всичко	713 497.3	722 943.3	764 481.8	105.7 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. по групата са утвърдени разходи в размер на 722 943.3 хил. лв., в т.ч. на МВР – 693 937.5 хил. лв. /от тях 681 937.5 хил. лв. текущи разходи и 12 000.0 хил. лв. капиталови разходи/, на НСО – 16 968.3 хил. лв. /от тях 16 468.3 хил. лв. текущи разходи и 500.0 хил. лв. капиталови разходи/ и на НРС – 12 037.5 хил. лв. /от тях 11 537.5 хил. лв. текущи разходи и 500.0 хил. лв. капиталови разходи/.

Годишният отчет на разходите по група “Полиция, вътрешен ред и сигурност” възлиза на 764 481.8 хил.лв. /105.7% спрямо утвърдените със закона/, в т.ч. 734 435.3 хил.лв. – на МВР, 17 437.5 хил.лв. – на НСО и 12 609.0 хил.лв. – на НРС. По КФП към 31.12.2004 г. са отчетени разходи в размер на 780 285.4 хил. лв., в т.ч. общини – 15 803.6 хил. лв.

С утвърдените по ЗДБРБ за 2004 г. разходи е предвидено изпълнението на основните цели и приоритети в областта на сигурността и вътрешния ред на страната – защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и противодействие на престъпността, охрана и контрол на държавната граница, осигуряване на държавен противопожарен контрол, пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност, защита на средствата за връзки, комуникационно осигуряване и оперативно-техническа информация, изпълнение на специфичните функции на НСО и НРС. В хода на текущото годишно изпълнение на бюджетите на трите ведомства са извършени следните корекции: По бюджета на НСО - в изпълнение на ПМС № 320/2004 г. за изплащане на еднократно ДМС за 2004 г. разходите са увеличени с 390.0 хил.лв., извършена е корекция за 300.0 хил. лв. за закупуване на два броя рентгенови апарати за проверка на багаж в сградата на МС. Общото увеличение на разходите на НСО по групата, в резултат на извършените през годината корекции, възлиза на 690.0 хил.лв. По бюджета на НРС - общото увеличение на разходите на НРС по групата, в резултат на извършените през годината корекции, възлиза на 516.8 хил. лв. /от тях 233,8 хил. лв. - в изпълнение на ПМС № 320/2004 г. за изплащане на еднократно ДМС за 2004 г./ В рамките на предоставените им през 2004 г. средства, НРС и НСО са реализирали като цяло своите цели и задачи, свързани с изпълнението на специфичните им функции. По бюджета на МВР -

извършване на вътрешни компенсирани промени по бюджета /най-значителна е промяната, с която са увеличени разходите по функция “Отбрана и сигурност”, група “Полиция, вътрешен ред и сигурност” за сметка на намаление на разходите по функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”, в размер на 10 600.0 хил. лв./; в изпълнение на ПМС № 320/2004 г./ за изплащане на еднократно ДМС за 2004 г. разходите са увеличени с 22 644.9 хил.лв., в изпълнение на ПМС № 235/2004 г. за увеличаване на щатната численост на МВР – с 5 650.0 хил.лв. Общото увеличение на разходите на МВР по тази група, в резултат на извършените през годината корекции, възлиза на 41 031.3 хил.лв.

Като цяло, през 2004 г. МВР не реализирало в пълен обем поставените за изпълнение задачи. Особени трудности съществуват по отношение извършването на планови и неотложни ремонти, подмяната на техническите и транспортните средства, както и на противопожарната техника. От важно значение е и проблемът с недостига на сграден фонд и недоброто състояние на наличния. В тази връзка, необходимо е подобрене в структурата на бюджета на МВР, с оглед осигуряването на достатъчни по обем финансови средства за текуща издръжка и капиталови разходи, които да гарантират изпълнението на основните политики и приоритети в дейността на министерството.

• Група “Съдебна власт”

Съдебната власт е държавната власт, осъществяваща правосъдието в Р България. С оглед изпълнение на заложените приоритети в Стратегията за реформа на българската съдебна система и Програмата за нейното изпълнение със ЗДБРБ за 2004 г. за групата е утвърден общ размер на разходите в размер на 208 120. 0 хил. лв.

Заложените приоритети при разработването и изпълнението на бюджета на група “Съдебната власт” са свързани с: преодоляване изоставането в материалните и кадрови ресурси, с оглед гарантиране провеждането на реформата в съдебната система; укрепване на правоприлагащия капацитет и квалификацията на магистратите и съдебните служители, с оглед въвеждане и прилагане на европейските стандарти в правораздаването; въвеждане на система за информационни технологии в съдебната система чрез цялостна компютъризация на органите на съдебната власт; подобряване на инфраструктурата и сигурността в съдебната система; оборудването и обновяването на материално-техническите условия за нормален съдебен процес, помещения за охранителния състав, за свидетели и участници в наказателните производства.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група	Отчет 2003	Закон 2004	Ут. план 2004	Отчет 2004	Отчет2004 / Закон 2004	Отчет2004 /ут. план 2004
Общо разходи, в т.ч	175 007,6	208 120,0	230 410,3	226 197,1	108.7%	98.2 %
<i>Текущи</i>	156 742,9	190 220,0	209 765,7	209 737,2	110.6%	100.0 %
<i>Капиталови</i>	18 264,7	17 900,0	20 644,6	16 459,9	92.0%	79.7 %
Съдебна власт, в т.ч.	172 002,8	205 220,0	226 107,4	221 931,2	108.1%	98.2 %
<i>Текущи</i>	156 742,9	190 220,0	208 607,5	208 583,0	110.0%	100.0 %
<i>Капиталови</i>	15 259,9	15 000,0	17 500,0	13 348,2	89.0%	76.3 %
Министерство на правосъдието, в т.ч.:	3 004,8	2 900,0	4 302,9	4 266,0	147.1%	99.1 %
<i>Текущи</i>			1 158,3	1 154,2	99.7%	99.6 %
<i>Капиталови</i>	3 004,8	2 900,0	3 144,6	3 111,7	107.3%	99.0 %

В група “Съдебна власт” се включват разходите за издръжката на органите на съдебната власт и трансферите за фонд “Съдебни сгради” и фонд “Затворни сгради” към Министерството на правосъдието (МП). Съгласно Закона за съдебната власт (изм. ДВ, бр.29/2004г.), 5 % от събираните държавни такси от съдилищата, службите по вписванията и съдебно-изпълнителните служби се превеждат за горепосочените фондове, за построяване, оборудване и поддържане на сградите на съдилищата, прокуратурите, следствените служби и местата за изпълнение на наказанието “лишаване от свобода” и техническите съоръжения в тях. Общият размер на одобрените с годишния закон средства за разходи - 208 120. 0 хил.лв. е разпределен, както следва:

- *По бюджета на съдебната власт* – 205 220.0 хил.лв. – разходи за издръжка на органите на съдебната власт (анализ за изпълнението на бюджета е изложен в материала за Съдебната власт, като самостоятелна част от държавния бюджет).

- *По бюджета на Министерството на правосъдието* - 2 900.0 хил.лв., трансфери от Висшия съдебен съвет за фонд “Съдебни сгради” и фонд “Затворни сгради” към МП.

В резултат на извършени корекции по съответните бюджети през 2004 г., разходите по уточнен план възлизат на 230 410.3 хил. лв. Увеличението от 22 290.3 хил. лв. спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2004 г. разходи е в резултат на промени в нормативни актове и влезли в сила нови такива - Закона за изменение и допълнение на Закона за кадастъра и имотния регистър, ПМС № 320/2004 г., чл.2, ал.5, § 23, ал.11 и § 25, ал.15 от ПЗР от ЗДБРБ за 2004 г. В края на отчетната година беше дадено право на разход от преизпълнение на собствените приходи на органите на съдебната власт, одобрения със ЗДБРБ за 2004 г. резерв за непредвидени и неотложни разходи и преходния остатък от края на 2003 г. по бюджета на съдебната власт.

По отчет общият размер на разходите по група “Съдебна власт” е 226 197.1 хил. лв. или 108.7 %, спрямо ЗДБРБ за 2004 г. и 98.2 % спрямо уточнения план, съответно:

- *Съдебна власт* - 221 931.2 хил. лв. (съответно 108.1 % и 98.2 %);

- *Министерство на правосъдието* - 4 266.0 хил. лв. (съответно 147.1 % и 99.1 %).

С Решение № 4 от 07.10.2004 г. Конституционният съд обяви за противоконституционни чл.36, чл.36а, чл.36б и чл.36в от Закона за съдебната власт. В резултат на тази промяна фонд “Съдебни сгради” и фонд “Затворни сгради” бяха заличени и отпадна нормативното основание за извършване на трансфери от ВСС към МП.

За капиталови разходи са отчетени 13 348.2 хил. лв., които са с 4 151.8 хил. лв. по-малко от размера им по уточнен план, дължащо се на трудности при провеждане на процедурите по възлагането на обществените поръчки.

• **Група “Администрация на затворите”**

Със ЗДБРБ за 2004 г. за групата по бюджета на Министерството на правосъдието са утвърдени средства в размер на 64 112.9 хил.лв. за реализиране на следните дейности: осъществяване на дейност по ръководство и контрол на местата за лишаване от свобода и контролиране режима в тях; осъществяване на дейност по ръководство и контрол на следствените арести и контролиране режима в тях; създаване и преобразуване местата за лишаване от свобода - затвори, поправителни домове, затворнически общежития и следствени арести; организиране на инвестициите в съдебната система и в местата за лишаване от свобода и в следствените арести; подобряване на битовите и жилищните условия в местата за лишаване от свобода.

В съответствие с разпоредбите на ЗУДБ и на основание ПМС № 30/2004 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р България за 2004 г. Министерство на правосъдието е пренасочило за други свои дейности 520.0 хил. лв. от група “Администрация на затворите”.

ХИЛ. ЛВ.

Гр. “Администрация на затворите”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	60 616.2	64 112.9	64 884.3	101.2 %
<i>Текущи</i>	60 168.2	63 592.9	64 077.5	100.8 %
<i>Капиталови</i>	448.0	520.0	806.8	155.2 %

По уточнен план средствата за групата възлизат на 64 942.7 хил. лв., като спрямо разпределението по ПМС № 30/ 2004 г. са извършени вътрешни компенсирани промени и са отпуснати средства в размер 1 349.8 хил. лв. в изпълнение на ПМС № 320 /2004 г. за изплащане на еднократно допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия.

Най-голям дял в групата са текущите разходи – 98.7 % , от които за заплати и осигуровки – 66.0%, за издръжка - 32.7%, а капиталовите разходи възлизат на 1.2 % от общо разходите по отчет за 2004 г. за групата.

Отчетените разходи за 2004 г. са нараснали с 107.0% спрямо тези през 2003 г., което се дължи основно на предвиденото увеличение на заплатите със ЗДБРБ за 2004 г.

По отчет заетите щатни бройки през 2003 г. в Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” са били 4584, при уточнен план 4607. През 2004 г. са направени промени в Устройствения правилник на Министерството на правосъдието и щатната численост е намалена от 4 588 (по ЗДБРБ за 2004 г.) на 4 343 щатни бройки по уточнен план. Заетите към 31.12.2004г. са били 4337 в системата на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията”.

Функция “Образование”

ХИЛ. ЛВ.

Функция ”Образование”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	280 692. 8	258 259.4	312 649.1	121.1 %
<i>Текущи</i>	266 888. 3	246 323.9	290 287.1	117.8 %
<i>Капиталови</i>	13 804. 5	11 935.5	22 362.0	187.4 %

В основната си част по-високите разходи в сравнение с утвърдените със ЗДБРБ за 2004г. са отчетени по бюджета на Министерството на образованието и науката. Същите се дължат на допълнително предоставените средства през втората половина на годината. През 2004 г. Министерския съвет одобри допълнителни разходи за системата на средното образование, финансирана от МОН, в размер на: 45 500 хил. лв. - за покриване на недостига на средства за осигуряване на учебния процес (ПМС № 185/2004 г. и ПМС № 348/2004 г.) и 10 000 хил. лв. - за основен ремонт на училищата и обслужващите звена към МОН (ПМС № 185 /2004 г.).

Основните дейности, финансирани с отчетените средства през 2004 г, включват: управление, оценка, контрол и лицензиране на дейности в системата на образованието, осъществявани от регионални инспекторати по образование, Национална агенция за оценяване и акредитация, Национална агенция по професионално образование и обучение- 8 117.4 хил.лв.; осигуряване на учебния процес в професионалните училища към МОН, МЗГ, Министерството на културата (и туризма) и Министерството на младежта и спорта за общо 189 493 ученици (средно-приравнен брой) – 180 545.1 хил. лв.; осигуряване на учебно-възпитателния процес в специалните училища – общо 15 636 ученици (средно-приравнен брой) – 36 745.6 хил. лв.; обучение и възпитание на деца, лишени от родителски грижи (средно-годишно 6 003 деца) - 17 434.3 хил. лв.; стипендии на учениците в средното образование – 10 843.1 хил. лв.; ученически отход и спорт –

8 092.3 хил. лв.; обучение и повишаване на квалификацията на служители в държавната администрация- Институт по публична администрация и европейска интеграция – 707.5 хил. лв.; професионална квалификация и обучение на заети и безработни лица по програма “Повишавана на пригодността за заетост” към МТСП – 2 471.0 хил. лв.; други дейности по образованието.

Щатните бройки, ангажирани във функция “Образование”, са 41 852 бр.

Функция “Здравеопазване”

ХИЛ. ЛВ.

Функция „Здравеопазване”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	701 095.7	609 301.9	774 298.6	127.08 %
<i>Текущи</i>	631589.2	561 358.0	708 614.9	126.23 %
<i>Капиталови</i>	69 506.5	47 943.9	65 683.7	137.00 %

Разходите на републиканския бюджет по функция “Здравеопазване” през 2004 г. обхващат финансирането на следните основни приоритети: функциониране на системата на общественото здравеопазване; осъществяването на диагностично-консултативна и лечебна дейност в лечебните заведения, финансирани от Министерството на здравеопазването, Министерството на транспорта и съобщенията, Министерския съвет и Министерството на отбраната; финансиране на Национални здравни програми по стратегически здравни приоритети; осигуряване на животоподдържащи и животоспасяващи лекарства и консумативи по централна доставка; инвестиции в системата на здравеопазването.

Финансирането на системата на здравеопазването през 2004 г. следва основните цели и приоритети дефинирани в Националната здравна стратегия, заложен в правителствената програма. Продължиха усилията за повишаване ролята на превантивната и профилактичната медицина, за реформиране на здравните структури, с оглед повишаване качеството и ефективността на извънболничната и болничната помощ и за усъвършенстване на методите на финансиране на националната здравна система. През 2004 г. в лечебните заведения за болнична помощ е налице устойчива тенденция на значително увеличаване броя на преминалите болни (9 % ръст спрямо 2003 г.) при редуциране на легловата база, подобряване на общата използваемост на болничните легла и намален среден престой на преминал болен.

Министерството на здравеопазването (МЗ) субсидира държавните и общински болници на база договор по методика в зависимост от броя на преминалите болни и средната стойност за лечението на преминал болен. Този модел е сравнително по-надежден и икономически ориентиран за разпределение на публичните средства за лечебните заведения.

Разходите за болнична помощ чрез бюджета на МЗ за 2004 г. по отчет са 372 501.9 хил. лв. Получените средства от държавните и общински болници през 2004 г. по договор с НЗОК е 209 877.0 хил.лв. или 37 % от общите приходи на болниците.

Съществен дял от разходите за здравеопазване по републиканския бюджет заемат разходите по централна доставка на животоспасяващи и животоподдържащи медикаменти, както и на консумативи и материали за хемодиализа, кардиостимулатори, радиоактивни изотопи, тестове за СПИН и хепатит, доставка на ваксини и др., които се осигуряват чрез бюджета на МЗ и гарантират ангажимента на държавата по отношение на лечението на онкоболни и други, страдащи от тежки хронични и социално значими заболявания. По отчет тези разходи възлизат на 86 275.4 хил.лв., като само за скъпоструващи лекарства по Наредба 23 са изразходвани 66 757.4 хил.лв. Чрез бюджета на МЗ се извършват и разходите по национални програми, приети от Министерския съвет, свързани с превенция, профилактика и лечение на значими заболявания, определени като

национални здравни приоритети. През 2004 г. е извършено финансиране по 19 национални програми в размер на 19 518.0 хил.лв.

Основните проблеми, които съпътстваха финансирането на системата през 2004 г. бяха голямата задължнялост от предходните години, с която започна финансовата година, обективното увеличение на разходите поради ежегодното нарастване на заболяемостта в страната и съответно броя на преминалите болни в лечебните заведения за болнична помощ, увеличаването на цените на лекарствата и на инфраструктурните разходи и неподписването на Национален рамков договор за годината. Един от съществените и все още нерешени проблеми е продължаващото финансиране на болниците от два източника. Не бяха преодолени и някои насложени в предходните няколко години проблеми, свързани с ограничените средства за инвестиции за ремонти на сградния фонд и за подмяна и модернизация на медицинската апаратура, съществуващата диспропорция в общото разпределение на финансовия ресурс в национален мащаб между извънболничната и болничната помощ и произтичащата от това разлика в равнището на възнагражденията на персонала зает в болничните структури в сравнение с този в доболничната помощ и другите бюджетни дейности.

В края на 2004 г. се предоставиха допълнително 106 520.0 хил. лв. на болниците, финансирани чрез републиканския бюджет, които се използваха за разплащане на просрочени задължения за медикаменти и консумативи, за медицинска апаратура и други капиталови разходи. Независимо от предприетите в това отношение мерки, просрочените задължения на лечебните заведения за болнична помощ, финансирани чрез бюджета на МЗ към 31.12. 2004 г., са в размер на 35 447.0 хил. лв.

Задълженията в системата на здравеопазването е проблем, който е постоянен в последните години, главно поради все още неосъществената структурна реформа в болничната помощ и съществуването на редица неефективни структури в системата както и липсата все още на финансиране от един източник на база реално извършена дейност. Тенденцията на натрупване на неразплатени задължения в болниците е доказателство, че е налице разминаване с една от основните цели на започналата преди пет години здравна реформа, а именно чрез подобряване на достъпа и обема на медицинските услуги в извънболничната помощ да се намали хоспитализацията в болниците, чиято дейност е свързана със значително по-големи разходи за системата.

През годината лечебните заведения за болнична помощ към Министерството на отбраната, Министерския съвет и Министерството на транспорта и съобщенията са изразходвали около 129 721.5 хил.лв. за осъществяване на лечебна дейност, като в тази сума са и средствата получени от болниците по договор с НЗОК за изпълнение на клинични пътеки.

Функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”

• Група “Пенсии”

В тази група се включват пенсиите, изплащани от бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) и пенсиите, изплащани от Учителския пенсионен фонд (УПФ), а така също и дължимите за изплащането на пенсиите пощенски такси.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група “Пенсии”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	3 161 133.7	3 375 882.0	3 544 272.2	105.0%
<i>Текущи</i>	3 161 133.7	3 375 882.0	3 544 272.2	105.0%

Пенсии по бюджета на Държавното обществено осигуряване

За изплащане на пенсиите (без пощенските такси) по бюджета на ДОО през 2004 г. са разходвани 3 514 638.4 хил. лв., което е с 169 784.4 хил.лв. повече спрямо ЗБДОО за 2004 г. За пощенски такси са изразходвани 27 367.0 хил. лв.

В рамките на тези средства освен своевременно изплащане на пенсиите е извършено още: осъвременяване на пенсиите с 6 % от 01.06.2004 г.; увеличение на социалната пенсия за старост на 53 лева месечно от 01.06.2004 г., вследствие на което са увеличени минималния и максималния размер на пенсиите и добавките към пенсиите, които са процент от социалната пенсия за старост; и др. Превишението на планираните разходи за пенсии се дължи на изплащането на допълнителна сума към пенсиите за м. декември 2004 г. по ПМС №308/2004 г.

Пенсии по бюджета на Учителския пенсионен фонд

Разходите за изплатени пенсии от УПФ са 2 275.8 хил. лв., или с 10.1 хил. лв. по-малко от планираните. За пощенски такси за изплащане на пенсиите са изразходвани 16.0 хил.лв.

Националният осигурителен институт като администриращ УПФ провежда следната основна политика: Осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование. За осъществяване на тази политика към 31.12.2004 г. са разходвани 2 275.8 хил.лв. за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране. Извършено е осъвременяване на пенсиите с 6 % от 01.06.2004 г. Към пенсиите за м. декември е изплатена еднократна допълнителна сума на основание ПМС № 308/2004 г.

• Група “Социални помощи и обезщетения”

В тази група разходи се включват помощите и плащанията към гражданите на основание: Закона за социално подпомагане, действащия през 2004 г. Закон за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите, Кодекса за социално осигуряване, Закона за семейни помощи за деца, Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Основно те се разпределят в бюджетите на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерския съвет и др.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	500 790.8	581 691.2	553 843.0	95.2%
<i>Текущи</i>	500 790.8	581 691.2	553 843.0	95.2%

Заложените в ЗДБРБ за 2004 г. разходи в тази група възлизат на общо 581 691.2 хил. лв., а отчетените към 31.12.2004 г. разходи са в размер на 553 843.0 хил.лв., в т.ч.:

По бюджета на *Министерството на труда и социалната политика* за 2004 г. са предвидени 514 848.1 хил. лв. По уточнен план средствата предвидени в тази група са 504 824.2 хил. лв. Спрямо разпределението по ПМС № 30/2004 г. са направени вътрешни компенсирани промени на основание чл. 34, ал.1 от Закона за устройството на държавния бюджет и в изпълнение на ПМС № 263/2004 г. за покриване дефицита във фонд Рехабилитация и социална интеграция към МТСП за осигуряване правото на целеви помощи на лица с увреждания за технически помощни средства. Отчетените разходи по бюджета на МТСП за 2004 г. са в размер

на 504 824.2 хил. лв., в т. ч. както следва: изплатени помощи по Закона за семейните помощи за деца – 238 898.9 хил.лв.; изплатени помощи по Закона за социално подпомагане – 110 732.9 хил.лв.; целеви помощи за отопление по Наредба № 5 от 30.05.2003 г. – 100 434.5 хил.лв.; изплатени помощи по Закона за интеграция на хората с увреждания – 42 579.5 хил.лв., по Закона за закрила на детето -1 047.7 хил.лв.; целеви програми в областта на социалното подпомагане - изразходвани са 1 132.4 хил. лв. от фонд “Социално подпомагане”; Здравноосигурителни вноски на лицата по чл.40, ал.2, т.т.1,4 и 8 от ЗЗО – 9 998.3 хил.лв.

В другите министерства и ведомства са отчетени общо 49 018.8 хил.лв., в т.ч.: за здравни осигуровки на лицата осигурени за сметка на държавния бюджет: по бюджета на Министерския съвет – за бежанците в Република България /37.7 хил.лв./; по бюджета на МП – за лишените от свобода /826.8 хил.лв./; по бюджетите на МВР и МО – за военнослужещите на наборна военна служба /съответно 80.8 хил. лв. и 935.0 хил. лв./ и по бюджета на МФ – за пенсионери в Главно управление на архивите /0.4 хил. лв./; за обезщетения по чл.237 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и чл.261 от Закона за Министерството на вътрешните работи: по бюджета на МО – 11 455.4 хил.лв.; по бюджета на МВР – 18 229.7 хил.лв.; по бюджета на НСО – 380.7 хил. лв. и по бюджета на НРС – 257.0 хил.лв., както и за обезщетения за финансово компенсирание на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове, изплащани от Националния жилищно компенсационен фонд към Министерския съвет – 16 815.2 хил. лв.

С изразходваните към 31.12.2004 г. средства в тази група в размер на 553 843 хил. лв. са постигнати следните цели: осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи; деинституционализация и децентрализация на социалните услуги; закрила на децата чрез преход от институционални към алтернативни грижи в семейна среда; интеграция на хора с увреждания; ресоциализация на други уязвими групи от населението; здравно осигуряване на лицата по чл. 40, ал. 2 от Закона за здравното осигуряване; и др.

• **Група “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”**

За тази група планираните разходи със ЗДБРБ за 2004 г. възлизат общо на 287 086.8 хил. лв. Разходи са планирани по бюджета на Министерството на труда и социалната политика - 204 180.0 хил. лв. за активните мерки на пазара на труда, с които се осигурява запазването и развитието на политиката по намаляване на безработицата, съхраняване и поддържане на работната сила. По уточнен план разходите са в размер на 246 868.6 хил. лв., от които за програми и мерки за осигуряване на временна заетост - 104 361.8 хил. лв. разпределени съответно в 14 министерства и Националния осигурителен институт.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	200 408.3	287 086.8	239 302.1	83.3 %
<i>Текущи</i>	189 116.5	280 935.4	209 460.1	74.6 %
<i>Капиталови</i>	11 291.8	6 151.4	29 841.8	485.1 %

От тази група разходи се финансира и дейността на агенциите към министъра на труда и социалната политика, които са ангажирани с изпълнението на социалната политика като: Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето и др., както и разходи в размер на 50 хил. лв. за издръжка на дейността на Дома на ветераните на културата и изкуствата към Министерството на културата и туризма.

На основание на ПМС № 30/2004 г. министерствата и ведомствата преразпределят утвърдените им финансови средства по функции и групи, и изготвят месечно разпределение на бюджетите си. След представянето на месечното разпределение на МТСП за 2004 г., предвидените разходи за усвояване на външния заем по проект “Социални инвестиции и насърчаване на заетостта” в размер на 20 668.1 хил.лв. са прехвърлени от Функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда” във функцията „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”, група “Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”.

При отчитането на разходите за парични награди на спортистите, спечелили медали и призови класирания на Игрите на XXVIII Олимпиада Атина2004, както и на други международни турнири, европейски и световни първенства, проведени през 2004 г. в размер на 3 275.4 хил. лв., е извършено и реструктуриране по бюджета на ММС.

Общо отчетените разходи за групата 239 302.1 хил. лв. се разпределят както следва: за издръжка на дейността на ДВКИ към МКТ - 56.3 хил. лв.; за издръжка на агенциите към МТСП - 132 794.1 хил. лв.; за парични награди по бюджета на ММС - 3 275.4 хил. лв.; за програми за временна заетост - 103 176.3 хил. лв.

Функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”

Основни цели в областта на жилищното строителство, благоустройството, комуналното стопанство и опазването на околната среда са: създаването на благоприятни условия за устойчиво балансирано регионално развитие; усъвършенстване управлението и разпореждането с недвижимите имоти - държавна собственост на основа на устройствено планиране на територията и създаването и поддържането на кадастъра и имотния регистър; създаване на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояване, доизграждане и поддръжка на водоснабдителните системи, пречиствателни станции за питейни води, укрепване на свлачища, геозащита и трансгранично сътрудничество; управление, контрол и регулиране на дейностите по жилищното строителство и териториалното развитие; подобряване управлението на водите, отпадъците и качеството на атмосферния въздух, опазване на биологичното разнообразие, предотвратяване на вредното въздействие на химичните вещества и препарати върху околната среда.

ХИЛ. ЛВ.

Функция	Отчет 2003 г.	Закон 2004 г.	Отчет 2004 г.	Отчет 2004 Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	44 251.5	126 656.4	77 021.9	60.8 %
<i>текущи разходи</i>	15 075.2	48 617.8	35 711.9	73.4 %
<i>капиталови разходи</i>	29 176.3	78 038.6	41 310.0	52.9 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. във функцията по бюджетите на министерствата и ведомствата утвърдените средства са 126 656.4 хил. лв. и са отчетени разходи в размер на 77 021.9 хил. лв.

По бюджета на *Министерство на регионалното развитие и благоустройството* за 2004 г. са предвидени средства в размер на 89 360.6 хил. лв., а отчетените разходи са 53 530.9 хил. лв. Разликата между разчетените разходи и отчетените данни се дължи на слабото усвояване на средствата за текущи и капиталови разходи – неусвояване на средствата по държавните

инвестиционни заеми по проект „България защита на речните брегове от ерозията и абразията и свързаните с тях свлачищни процеси”, по проект „Пречистване на отпадъчните води в басейна на река р. Марица” и проект „Кадастър и имотна регистрация”. По бюджета на *Министерство на околната среда и водите* за 2004 г. са предвидени средства в размер на 16 427.7 хил. лв. и са отчетени разходи в размер на 23 324.8 хил. лв. Разликата между разчетените със ЗДБРБ за 2004 г. разходи и отчетените данни основно се дължи на предоставени допълнително средства от републиканския бюджет за подобряване на водоснабдяването съгласно ПМС № 279/2004 г.

По бюджета на *Министерство на труда и социалната политика* за 2004 г. са предвидени средства в размер на 20 668.1 хил. лв. за реализация на дейностите за насърчаване на предприемачеството чрез инвестициите в инфраструктурата на местно ниво по линията на Социално-инвестиционния фонд. На основание ПМС № 30/2004 г. министерството е преразпределило утвърдените му средства по функции и групи и същите са отнесени във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”, група „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”. По бюджета на *Националния компенсационен жилищен фонд* към Министерския съвет за 2004 г. са предвидени средства в размер на 200.0 хил. лв., като за същия период са отчетени разход в размер на 166.2 хил. лв.

За изпълнението на поставените цели, през 2004 г. са постигнати следните **резултати**: Благоустрояване, доизграждане и поддръжка на водоснабдителни системи, пречиствателни станции за питейни води, укрепване на свлачища- следва да се има предвид, че по-голяма част от тези дейности са с продължителен период и крайните резултати ще могат да бъдат отчетени едва след приключването на многобройните обекти за които всяка година се извършват инвестиционни разходи; Изработване на кадастрални карти и регистри, анализ и оцифряване на съществуващи кадастрални планове, развитие на кадастъра и имотния регистър, изработен е бизнес плана на Агенцията по кадастъра; Обезпечаване на контролната и мониторингова дейност, извършвана в системата на МОСВ.

През 2004 г. *разходите* с най-голям дял в общите разходи са: *капиталови разходи* – 4 131.0 хил. лв., или 56.2 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 29 176.3 хил. лв. за капиталови разходи. През 2004 г. капиталовите разходи са нараснали с 41.6 % спрямо 2003 г.; *издръжка* – 18 271.8 хил. лв., или 23.7 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 9 712.0 хил. лв. за издръжка. През 2004 г. за изпълнение на поставените цели тези разходи са нараснали с 88.1 % спрямо разходите за издръжка за 2003 г.; *разходи за заплати* и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 11 206.9 хил. лв. или 14.6 % от общите разходи, при 3 594.8 хил. лв. за 2003 г. През 2004 г. относителния дял на разходите за заплати и други възнаграждения спрямо общите разходи е нараснал спрямо тези за 2003 г. с 211.8 %. Ръстът се дължи на индексацията на заплатите и структурните промени в системата на министерствата и ведомствата.

За изпълнението на целите в областта на жилищното строителство, благоустройството, комуналното стопанство и опазването на околната среда е утвърдена обща численост на персонала от 2 233 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 2 024 щ. бойки, като на *Министерство на регионалното развитие и благоустройството* е утвърдена численост на персонала от 896 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 747 щ. бр.; на *Министерство на околната среда и водите* – 1 322 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 1 266 щ. бр.; на *Националния компенсационен жилищен фонд* – 15 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 11 щ. бойки.

Функция "Почивно дело, култура, религиозни дейности"

• Група "Почивно дело"

Предвидените със ЗДБРБ за 2004 г. разходи за почивно дело са в размер на 5 746.5 хил. лв. и са предназначени за осигуряване на материално техническата обезпеченост на почивните бази към Министерския съвет, МП, МТСП, МРРБ и МЗГ.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група "Почивно дело"	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	7 559.7	5 746.5	7 443.8	129.5 %
<i>Текущи</i>	6 534.0	5 196.5	6 224.6	119.8 %
<i>Капиталови</i>	1 025.6	550.0	1 219.3	221.7 %

По уточнен план разходите са завишени с 1 177.3 хил. лв., като МОСВ е предвидило разходи за дейността чрез реструктуриране на разходите по бюджета си за 2004 г. и възлизат на 7 523.8 хил. лв., от които за текущи разходи – 6 293.0 хил. лв., необходими за поддръжка на почивните бази и 1 230.8 хил. лв. капиталови разходи.

Изпълнението на така предвидените за дейността разходи е в размер на 7 443.8 хил. лв., в т.ч. 1 219.3 хил. лв. капиталови разходи. Заетите лица за осъществяване на управлението и поддръжката на тези бази по закон са 449 щ. бр., по уточнен план 557 щ. бр. и по отчет 457 щ. бр. За заплати и възнаграждения на персонала, зает по трудови правоотношения, са изплатени средства в размер на 2 125.1 хил. лв.

• Група "Физическа култура и спорт"

Със ЗДБРБ за 2004 г. по тази функция са одобрени разходи в размер на 3 254.6 хил. лв. Тези средства са предоставени на Министерство на младежта и спорта за реализиране на основните стратегически цели и програми за тяхното реализиране в областта на физическото възпитание и спорта. В хода на изпълнение на ЗДБРБ разходите са увеличени с 4 996.0 хил. лв., като по уточнен план и отчет към 31.12.2004 г. разходите по групата са в размер на 8 250.6 хил. лв. Допълнителните средства са предоставени на министерството чрез вътрешно реструктуриране на разходите, предоставяне на допълнителни средства за олимпийската подготовка, участие и награди на българските спортисти в Олимпийски игри - Атина 2004 г., както и коригиране на сумите в съответствие с отчета за преведения данък от БСТ в изпълнение на § 11 от ПЗР на Закона за хазарта.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група „Физ.култура и спорт”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	5 759.2	3 254.6	8 250.6	253.5 %
<i>Текущи</i>	5 759.2	3 254.6	8 250.6	253.5 %

Усвояването на значително по-висок размер на средства спрямо предходната година, както и спрямо ЗДБРБ за 2004 г. е свързано предимно с осигуряване на средства за реализиране на политиката в областта на физическото възпитание и спорта за 2004 г.

Основните цели заложи за 2004 г. са реализирани чрез финансиране на 4 програми, за които са предоставени средства по бюджета на ММС: Национална програма за развитие на

физическото възпитание и спорта; програма за реализиране на мероприятия в масовия спорт и социалния туризъм; програма за развитие на ученическия и детско юношеския спорт; програма за осигуряване развитието на елитния спорт, подготовка, участие и награждаване на медалисти и призьори в Олимпийските игри –Атина 2004 г.

С отчетените средства са постигнати основните цели поставени пред ММС през 2004 г. в областта на физическото възпитание и спорта, в т.ч. в областта на Олимпийската подготовка и спорта за високи постижения, като: -129 спортисти по 15 вида спорт са покрили изискванията за включване през 2004 г. в състава на проектоолимпийския отбор на Република България;- 244 талантили деца и юноши, спечелили медали или завоювали призови класирания през на държавни първенства и състезания от международния спортен календар, са включени през 2004 г. в програма “Старт” за подпомагане спортното им развитие; Реализирани са високи спортни резултати от българските спортисти на международни турнири, европейски и световни първенства и на Олимпийски игри, като са завоювани са 85 квоти по 18 вида спорт за участие на Игрите на XXVIII Олимпиада Атина 2004 г. Извършени са разходи през 2004 г. за парични награди на спечелилите спортисти медали и призови класирания на Игрите на XXVIII Олимпиада Атина 2004г.; Реализирани са редица мероприятия за привличане на оптимален брой учащи се в провежданите на спортни игри, състезания и първенства с национален и международен характер; Финансирани са проекти на федерации за спортно развитие на талантили деца и юноши; Съвместно с други министерства и организации са финансирани спортни мероприятия за интегриране на деца и ученици с неравностойно социално положение, като са реализирани програми “Интеграция чрез спорт” за съвместно обучение и състезания на деца със и без увреждания; Оказано е съдействие и е подпомогнато участието на деца-спортисти с увреждания в международен спортни състезания.

Извършен е текущ ремонт на спортните бази и обекти, където се провежда спортно подготвителната дейност на националните отбори. Освен средствата по бюджета на Министерство на младежта и спорта, като източник на средства за финансиране дейността на спортни федерации, спортни клубове и други национални спортни организации се ползват средства и от постъпленията на Български спортен тотализатор. В подкрепа на развитието на спорта от централния бюджет за 2004 г. са разходвани целеви средства по разработени спортни проекти за провеждане на физическо възпитание и спорт сред учащи, студенти и военнослужещи в изпълнение на ПМС №129/2000 г.

• Група “Туризъм”

Основната цел в областта на туризма е насочена към неговото развитие като приоритетен отрасъл в икономиката и ефективен инструмент за социалноикономически растеж, чрез: Разширяване позициите на Република България на основните туристически пазари; Възвръщане позициите на Република България на традиционните пазари; Увеличаване равнището на информираност за България, като акцентът се поставя върху архитектурно-историческото ни наследство на отвъдокеанските пазари /САЩ, Япония, Канада/, за планински и балнеолечебен туризъм /арабските страни/; Диверсификация на туристическия продукт – превръщане на България в целогодишна туристическа дестинация (преодоляване на териториалната и сезонна концентрация в туризма в развитието на България като туристическа дестинация /летен, морски и зимен скитуризм/, като целта е развитие на специализираните видове туризъм с цел насищане с туристи на останалата част на страната /екотуризм, исторически туризъм, културен/).

Група „Туризм”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи, в т.ч.:	2 940.1	2 242.1	10 303.2	459.5 %
<i>Текущи</i>	2 848.5	2 222.1	10 263.3	461.9 %
<i>Капиталови</i>	91.6	20.0	39.9	199.5 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. за група “Туризм” са утвърдени разходи в размер на 2 242.1 хил. лв., а са отчетени 10 303.2 хил. лв. Разходи са предвидени и отчетени по бюджета на Министерство на икономиката за 2004 г. и по-точно по бюджета на Агенцията по туризъм, която е била второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на икономиката.

Разликата между разчетените със ЗДБРБ за 2004 г. разходи по групата в размер на 2 242.1 хил. лв. и отчетените 10 303.2 хил. лв. е 8 061.1 хил. лв., като изпълнението е 459.5 %. Дължи се на извършените разходи свързани с изпълнението на Годишната програма за държавното финансово подпомагане на развитието на туризма и основно на разходите за национална реклама в областта на туризма, като голяма част от тях са предоставени по бюджета на Министерство на икономиката с ПМС № 279/2004 г. за предоставяне на допълнителни средства от републиканския бюджет за 2004 г.

В отчетените през 2004 г. общо разходи по тази група с най-голям дял са разходите за издръжка – 10 001.5 хил. лв. или 97.1 % от всички разходи, тъй като в тях са отчетени разходите свързани с изпълнението на Годишната програма за държавно финансово подпомагане на развитието на туризма, част от която е и националната реклама в областта на туризма /с най-голям дял от издръжката/. Делът на останалите разходи в общите разходи е, както следва: за заплати -184.5 хил. лв. или 1.8 %, за осигурителни вноски - 77.2 хил. лв. или 0.8 % и за капиталови разходи - 39.9 хил. лв. или 0.39 %.

Спрямо отчетените по група “Туризм” разходи през 2003 г. (2 940.1 хил. лв.) извършените през 2004 г. са по-големи със 7 363.1 хил. лв., като нарастването е с 350.4 %. И тук най-голяма е разликата в разходите за издръжка – 7 382.7 хил. лв., като нарастването е с 381.9 %, поради извършените през 2004 г. значителни по размер разходи свързани с изпълнението на Годишната програма за държавно финансово подпомагане на развитието на туризма. Изпълнението през 2004 г. на другите разходи спрямо отчетените през 2003 г., е както следва: за заплати и осигурителни вноски през 2004 г. са изразходвани в повече 87.5 хил. лв., като изпълнението им спрямо това за 2003 г. е 150.2 %. Дължи се на провежданата политика по доходите и преди всичко на факта, че през 2004 г. с ПМС № 203 от 2004 г. за преобразуване на Изпълнителната агенция за национална туристическа реклама и информация към министъра на икономиката в Агенция по туризъм и за приемане на Устройствен правилник на Агенцията по туризъм е увеличена числеността на Агенцията по туризъм с 27 щ. бр. /от 26 щ. бр. на 47 щ. бр./. През 2004 г. разходите за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности не са отчетени в групата, както това е извършено през 2003 г. Изпълнението на капиталовите разходи през 2004 г. в размер на 39.9 хил. лв. е по-малко от тези за 2003 г. /91.6 хил. лв./ с 51.7 хил. лв. или с 56.4 %. Дължи се на това, че материалното оборудване на агенцията /компютри, софтуер и др./ основно е извършено през 2003 г.

С така изразходваните средства през 2004 г. средства по група “Туризм” са постигнати следните резултати: Осъществени PR акции по телевизионни канали /Евронюз и Евроспорт/ и в пресата и организирани журналистически турове и посещения на снимачни екипи в страната; Организирани презентации и пресконференции – проведени множество мероприятия, свързани с подготовката на сезон “Лято 2004”; Реклама на туризма в печатните медии /национални и международни/; Осъществена кампанийна външна реклама в редица страни преди започване

на активния летен сезон; Участия в международни туристически борси и изложения /туристическо изложение в Берлин, Москва, Лондон и Киев /.

В Министерство на икономиката, в т. ч. Агенцията по туризъм, за изпълнението на целите в областта на туризма е утвърдена численост на персонала от 26 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 36 щ. бр. Отчетената по-голяма численост на персонала спрямо утвърдената със ЗДБРБ за 2004 г. е вследствие на това, че с ПМС № 203/2004 г. е увеличена числеността на Агенцията по туризъм с 27 щ. бр. /от 26 щ. бр. на 47 щ. бр./.

• Група “Култура”

Общо предвидените по ЗДБРБ за 2004 г. разходи по групата са в размер на 50 884.1 хил. лв., в т.ч. капиталови разходи – 5 355.0 хил. лв., и включват публичните разходи за: културните институти към Министерството на културата – 44 012.0 хил. лв. за постигане изпълнението на дейностите - театри, опери, филхармонии и ансамбли, музеи и галерии, за развитие на културния обмен чрез българските културни институти в чужбина, за финансово подпомагане на проекти и програми в областта на книгата, театъра, музиката, музеите и филмопроизводството; за дейностите, свързани със съхраняване на архивния фонд – 4 249.2 хил. лв.; за дейности, свързани с инвестиционни разходи за социални проекти и програми към МТСП – 2 537.0 хил. лв.; за дейности по съхраняване историята на образованието към МОН – 85.9 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Група “Култура”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	56547.6	50884.1	61736.3	121.3 %
<i>Текущи</i>	49094.5	45529.1	54130.5	118.9 %
<i>Капиталови</i>	7453.1	5355.0	7605.8	142.0 %

В хода на бюджетния процес разходите са увеличени на 62 397.2 хил. лв., а по отчет разходите са в размер на 61 736.3 хил. лв. Допълнително отпуснатите средства са за реализиране на програми от културните институти, по-голяма част от които *в изпълнение на* : ПМС № 179/2004 г. за организиране честването на 100 годишния юбилей на Народния театър „Ив. Вазов” – 450 хил. лв., в т.ч. 300 хил. лв. за реконструкция на театъра; ПМС № 279/2004 за предоставяне на допълнителни средства по бюджета на МК, от които - 2 000 хил. лв. за реконструкция на Народния театър за младежта-София, финансово подпомагане на проекти за реализацията на игрални, документални и анимационни филми – 3 950 хил.лв., 1 609 хил. лв. за заплати и осигурителни вноски на творческите кадри от културните институти, 790 хил. лв. за основен ремонт на културните институти и прехвърляне на архивния фонд на филмотеката на негорима лента; на основание чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ са предоставени допълнително 100 хил. лв. за финансово подпомагане реализирането на творческата програма на Софийската опера и балет, 250 хил. лв. за извършване на ремонтни работи на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” и Националната художествена галерия; трансфер от МВнР в размер на 104.3 хил. лв. в изпълнение на Протокол № 21/03.06.2004 г. за одобряване на Националната програма за участие на Република България в муждуправителствените дейности на Съвета на Европа през 2004 г.; от МВнР бе предоставен трансфер в размер на 180.0 хил. лв. в изпълнение на Протокол № 16 от заседанието на МС от 2004 г. “За приемане на Работна програма за 2004 г. в изпълнение на План за действие 2002 - 2006 г. към Комуникационна стратегия за подготовка на членство на Република България в ЕС”.

В изпълнение на *програма за филмопроизводство* отчетената субсидия за филмови проекти е в размер на 3 892.3 хил. лв., в т.ч. за: игрални филми - 3 016. 2 хил. лв.; документални филми - 216. 2 хил. лв.; анимационни филми - 147. 2 хил. лв.; филми – европейска копродукция-

279. 0 хил. лв.; проекти за разпространение и промоция на български филми – 88.569 хил. лв.; промоция на български филми /национални фестивали и Академия „Оскар”/ - 145. 1 хил. лв.

В изпълнение на поставените цели за подпомагане развитието на *музикалното и танцово* изкуство са усвоени средства за творчески проекти, целеви програми, фестивали и конкурси, културен календар в размер на 286.7 хил. лв.

В изпълнение на програма “*книгоразпространение*” през 2004 г. за творчески проекти в областта на книгоразпространението са разходвани 301.4 хил. лв., с които средства са реализирани поставените цели, а именно: разработване и съдействие за формирането и усъвършенстването на държавната културна политика в областта на българската книжнина и икономиката на книжния сектор и участие в нейното осъществяване; подпомагане и стимулиране развитието на съвременната българска художествена, хуманитарна и научно-теоретична литература в областта на културата и националното книжовно наследство; провеждане конкурси за финансова подкрепа на издателски проекти, програми, творчески изяви, свързани с книгата. За изпълнение на програма “*театър*” през 2004 г. за творчески проекти и програми, в т.ч. и 60 хил. лв. по Комуникационната стратегия, са разходвани общо средства в размер на 358.5 хил. лв., с които са постигнати поставените цели за създаване на нови драматургични текстове, както и значими международни фестивали, дебюти и др.

През 2004 г. в изпълнение на програмата за развитие на културата Национален фонд “Култура” продължи да подпомага развитието на културата, като основните приоритети са насочени в следните направления – подкрепа за съвременни изкуства, подкрепа за опазването и популяризирането на културното наследство, разработване на нови, по-обхватни програми, които да дават възможност и перспектива за развитието на културата. За тази цел са разходвани 363.2 хил. лв. Предвидените средства за 2004 г в областта на архивното дело са за издирването, събирането, обработването, опазването и управлението на Държавния архивен фонд и са предназначени за осигуряване на документална информация, извършване на издателска, методическа и научноизследователска работа в областта на архивното дело и внедряване в практиката на нейните резултати. През годината с цел изпълнение на поставените цели разходите са увеличени с 510.8 хил. лв. и възлизат на 4760.0 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 4759.9 хил. лв., като очакваният ефект е подобряване на архивната системата.

• **Група “Религиозно дело”**

Със ЗДБРБ за 2004 г. за тази група е предвидена субсидия в размер на 1 200 хил. лв., които съгласно Закона за вероизповеданията се разпределят от Дирекция „Вероизповедания” в Администрацията на Министерския съвет. През 2004 г. посредством вътрешно компенсирана промяна субсидията за вероизповеданията става 1 200.4 хил. лв. Изпълнението на разходите към 31.12.2004 г. е в размер на 1 200.4 хил. лв., което прави 100 % изпълнение на уточнения план за 2004 г. Средствата са разходвани за официално регистрираните вероизповедания в България - за ремонти, реконструкции и поддръжка на част от църковните храмове в страната, както и за дейността на Светия синод на Българската православна църква, Пловдивската духовна семинария, Главното мюфтийство.

ХИЛ. ЛВ.

Функция /група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи, в т.ч.:	1 210.8	1 200.0	1 200.4	100 %
<i>Текущи</i>	1 210.8	1 200.0	1 200.4	100 %

Подпомогнати са и свещенослужителите и църковните настоятелства, развиващи своята дейност в чужбина – Австралия, Германия /Берлин/, Франция и Турция /Истанбул/, както и за религиозна литература. Поради големия брой обекти в страната, получили финансиране, най-

често сумата за един обект възлиза под 10 хил. лв. Това е размер, който осигурява най-неотложните дейности по поддръжката на църковните храмове и настоятелства.

Функция “Икономически дейности и услуги”

• Група “Минно дело, горива и енергия”

Основните цели по група “Минно дело, горива и енергия” са ефективното развитие и безопасното функциониране на ядрената енергетика, енергийно-ефективни иновации и опазване на околната среда.

ХИЛ. ЛВ.

Функция/група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи, т.ч.:	7 780.3	15 577.0	11 495.8	73.8 %
<i>Текущи</i>	6 947.9	14 563.4	9 462.2	65.0 %
<i>Капиталови</i>	832.4	1 013.6	2 033.6	200.6 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. по тази група са утвърдени средства общо в размер на 15 577.0 хил. лв. и са отчетени 11 495.8 хил. лв. Отчетените разходи за издръжка представляват 82.31 % от общия дял на разходите, а капиталовите – 17.69 %. Наблюдава се увеличение от 147.75 % на отчетените разходи за 2004 г. спрямо предходната 2003 г., което главно се дължи на увеличение на средствата по извеждане от експлоатация на блокове 1 и 2 на АЕЦ “Козлодуй” ЕАД и увеличение на разходите по осъществяване на дейностите на фонд “Радиоактивни отпадъци”.

По бюджета на *Министерство на околната среда и водите* със ЗДБРБ за 2004 г. са планирани разходи в размер на 1 018.6 хил.лв. Вследствие на текущи вътрешно-компенсирани корекции, планираните средства по бюджета на министерството са в размер на 1 585.6 хил. лв., а отчетените са 1 585.6 хил. лв. или 100 % изпълнение.

По бюджета на *Министерство на енергетиката и енергийните ресурси* за 2004 г. са планирани средства в размер на 14 445.1 хил. лв. Вследствие текущи вътрешно-компенсирани корекции през годината планираните разходи по бюджета на МЕЕР възлизат на 13 675.9 хил.лв., от които са отчетени 9 910.2 хил. лв. или 72.46 % изпълнение.

През 2004 г. не е усвоен пълният размер на утвърдените средства по бюджета, тъй като поради спецификата и изключителната важност на проблемите и забавяне на дейности по текущи проекти, не са осъществени всички планирани мерки за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и изграждане на хранилища за радиоактивни отпадъци.

За изпълнението на поставените цели през 2004 г. са извършени следните *дейности*:

- повишаване на енергийната ефективност и увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници в България, намаляване на енергоемкостта на БВП, намаляване на енергийната зависимост на страната, намаляване на вредните газови емисии в атмосферата и на отрицателното им въздействие върху околната среда, подобряване на комфорта на живот на българина, постигане на устойчиво икономическо развитие, подготовка на България за преговори за присъединяване към ЕС, изпълнение на икономическите критерии от Копенхаген 1993 г., европейска интеграция и устойчиво развитие. В тази връзка са осъществени общо 55 проекта: 4 проекта в областта на законодателната и нормативна дейност, 12 проекта в областта на национални стратегии, програми и анализи, 7 проекта в областта на евро-интеграцията, 15 проекта в областта на международното сътрудничество. Разработени са 4 проекта съвместно общинските управи и 13 проекта за информираност и обучение;

- извършване на експертизи и обследване на енергийните потребители, предоставяне на техническа информация, разработване на мерки за намаляване на енергийното потребление в промишлеността, подпомагане и реализация на национални програми за енергийна ефективност, осъществяване трансфер на технологии, опит и знания в областта на енергийната ефективност. Обследвани 30 предприятия в основните промишлени отрасли и е постигнато намаление на енерго-потреблението по отделни агрегати и съоръжения с около 12 %;

- осъществени са дейности по актуализиране и допълване на технически решения по проект “Извеждане от експлоатация на блокове 1 и 2 на АЕЦ Козлодуй”, финансирана е издръжката на българските специалисти в Групата за управление на проектите по споразумение с консорциума “BNFL – EdF”, осъществени са дейности по осигуряване на нормалното функциониране на Управление “Извеждане от експлоатация” на площадката на АЕЦ “Козлодуй и дейности по подготовка и лицензиране на площадката за изграждане на Хранилище за сухо съхранение на отработено ядрено гориво;

- съгласно сключени договори са извършени разходи за обезпечаване дейността по приемане и съхранение на радиоактивни отпадъци съгласно ремонтната, инвестиционна и експлоатационна програми на ДП “Радиоактивни отпадъци” и неговите специализирани подразделения;

- експертно участие в междуведомствени групи, работни срещи, участие в разработването на проекти за европейска стратегия в областта на почвите, осъществяване на държавен надзор върху търсенето, проучването и експлоатацията на подземни богатства, предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, редица проекти за ликвидация и рекултивация на стари геолого-проучвателни изработки в страната и минни обекти;

- дейности по събиране, анализ и архивиране на геоложката документация, изготвяне на национален баланс на запасите от подземни богатства, поддържане на регистър и специализирана карта на находищата на подземни богатства, геоложки изследвания и други.

В групата са заети 41 щ. бр., от които 31 щ.бр. в Агенцията по енергийна ефективност и 10 щ. бр. в Центъра за енергийна ефективност в индустрията, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на енергетиката и енергийните ресурси.

• Група “Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов”

Основни цели в областта на селското стопанство е ускорената подготовка на аграрния сектор за присъединяване към ЕС и подготовка и повишаване конкурентноспособността на земеделските производители. Друг основен приоритет е стимулирането и подпомагането на тютюнопроизводителите. Със ЗДБРБ за 2004 г. за групата по бюджета на Министерство на земеделието и горите (МЗГ) са утвърдени средства в размер на 280 715.1 хил. лв., с ПМС № 30/2004 г. са разчетени 291 515.6 хил. лв. и са отчетени разходи в размер на 305 293.5 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Функция /група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	311 607.3	280 715.1	305 293.5	108.8 %
<i>Текущи</i>	298 658.7	262 315.1	294 247.3	112.1 %
<i>Капиталови</i>	12 948.6	18 400.0	11 046.2	60.0 %

През 2004 г. разходите с най-голям дял в общите разходи са следните: *издръжка* – 124 910.0 хил. лв. или 40.9 % от общите разходи; *разходи за заплати* и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 57 804.5 хил. лв. или 18.9 % от

общите разходи; *разходите за субсидии* на нефинансови предприятия са в размер на 84 498.1 хил. лв. или 27.7 % от общите разходи - за изплащане на премиите на тютюнопроизводителите.

През 2004 г. разходите по групата за завишени с 13 777.9 хил. лв. от преизпълнение на собствените приходи на МЗГ. С тези разходи са осигурени: закупуването на противоградови ракети и охраната на национални обекти; премахване щетите от възникналите горски пожари и за залесяване на нови горски масиви; борба с карантините вредители, провеждане на задължителната имунопрофилактика по животните, маркиране на животните и други.

За изпълнението на целите в областта на селското стопанство на Министерство на земеделието и горите е утвърдена численост на персонала от 14 493 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 12 684 щ. бр., като основно незаетите щатни бройки са в системата на Национално управление на горите поради сезонния характер на дейностите, които извършват.

• Група “Транспорт и съобщения”

Основни цели в областта на транспорта и съобщенията са: развитие на ефективна, безопасна и екологосъобразна транспортна система, развитие на съобщителните услуги и на информационно общество. Със ЗДБРБ за 2004 г. за тази група по бюджетите на министерствата и ведомствата са утвърдени средства в размер на 407 734.0 хил. лв. и са отчетени разходи за 481 249.9 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Функция /група	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи, в т.ч.:	385 524.7	407 734.0	481 249.9	118.0 %
<i>Текущи</i>	202 174.3	141 016.2	259 425.7	184.0 %
<i>Капиталови</i>	183 350.4	266 717.8	221 824.2	83.2 %

По бюджета на *Министерство на транспорта и съобщенията (МТС)* за 2004 г. са предвидени средства в размер на 124 631.1 хил. лв., а отчетените разходи са 100 558.4 хил. лв. Разликата между разчетените разходи и отчетните данни се дължи на слабото усвояване на средствата за капиталови разходи, в т.ч. и неусвояване на средствата по ДИЗ по проект “Електрификация на ж.п. линия Пловдив - Свиленград” и проект “Дунав мост- 2”.

По бюджета на *Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ)* са предвидени 272 810.5 хил. лв., а отчетените разходи са в размер на 371 323.7 хил. лв. Разликата между разчетените разходи и отчетните данни основно се дължи на измененията и допълненията в Закона за пътищата, с който през 2004 г. се въведе събирането на винетни такси за ползване на пътната инфраструктура в Р България и се създаде фонд „Републиканска пътна инфраструктура”. Предназначението на фонда е да финансира ремонта и поддържането на републиканската пътна мрежа. На основание ПМС № 279 от 2004 г. са предоставени допълнително средства на министерството в размер на 45 500 хил. лв. за основен ремонт и изграждане на пътища и магистрала. През 2004 г. Изпълнителна агенция „Пътища” погаси натрупаните просрочени задължения към 31.12.2003 г.

По бюджета на *Комисията за регулиране на съобщенията (КРС)* са предвидени 10 292.4 хил. лв., а са отчетени разходи в размер на 9 367.8 хил. лв. Разликата между предвидените със закона и действително направените разходи се дължи на слабото усвояване на средствата за капиталови разходи.

За изпълнението на поставените цели през 2004 г. са постигнати следните **резултати**: Разширение на пристанище Бургас - през 2004 г. приключват драгажните работи по обходния канал, приключена е съществената част от работата по основната конструкция на стената на кея

на терминал 2А, започнато е издигането на първата рамка на разтоварно съоръжение № 1. През 2004 г. е завишена годишната задача по изпълнението на проекта с 18 682 хил. лв. за национално съфинансиране в допълнение към предвидените в бюджета на МТС - 10 000 хил. лв.; Строителство на Зимовник за 39 плавателни съда по р. Дунав при гр. Русе – успешно са завършени първия и втория етап на проекта, финансиран от Програма ФАР. През 2004 г. са подписани договорите за строителство и строителен надзор, като през годината за строителството на обекта са усвоени 4 080 хил. лв. След приключване на проекта ще се осигури престой през цялата година на 39 плавателни съда и 20 яхти с осигурено обслужване по международните стандарти; Закупуване на компютри за училища и университети и изграждане на телецентрове са предоставени допълнително 10 000.0 хил. лв.; изцяло са завършено строителството на Лотове 5/98, 11а/98 и 6б/98 от проекта “Транзитни пътища III”.

През 2004 г. *разходите* с най-голям дял в общите разходи са следните: *издръжка* – 226 415.6 хил. лв., или 47.0 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 171 310.4 хил. лв. за издръжка. През 2004 г. за изпълнение на поставените цели тези разходи са нараснали с 32.2 % спрямо разходите за издръжка през 2003 г.; *капиталови разходи* – 221 824.2 хил. лв., или 46.1 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 183 350.4 хил. лв. за капиталови разходи. Това означава, че през 2004 г. капиталовите разходи са е нараснал с 21.0 % спрямо 2003 г.; *разходи за заплати и възнаграждения* на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 22 525.4 хил. лв. или 4.7 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 20 525.8 хил. лв. Това означава, че през 2004 г. относителния дял на разходите за заплати и други възнаграждения спрямо общите разходи е нараснал с 9.7 %. Ръстът на разходите се дължи на индексацията на заплатите и структурните промени в системата на министерствата и ведомствата.

За изпълнението на целите в областта на транспорта и съобщенията на МТС е утвърдена численост на персонала от 1 634 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 1 522 щ. бр.; на МРРБ утвърдената численост на персонала е от 2 889 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 2 825 щ. бр.; на КРС - численост на персонала от 237 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 220 щ. бр. За изпълнение на целите в областта на транспорта и съобщенията са утвърдени 4 760 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 4 567 щ. бр.

• Група “Промисленост и строителство”

Основната цел в областта на промишлеността и строителството е създаване на благоприятна среда и условия за развитието на конкурентноспособен сектор на малки и средни предприятия. Със ЗДБРБ за 2004 г. за тази група са утвърдени разходи в размер на 445.5 хил. лв., а са отчетени 2 429.6 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Функция / група	Отчет2003	Закон2004	Отчет2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи, в т.ч.:	499.4	445.5	2 429.6	545.4 %
<i>Текущи</i>	477.7	425.5	2 374.0	557.9 %
<i>Капиталови</i>	21.7	20.0	55.6	278.0 %

Горепосочените *разходи* са предвидени и отчетени по бюджета на *Министерство на икономиката (МИ)* за 2004 г. и по-точно по бюджета на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, която съгласно чл. 2, ал. 2, т. 2 от ПМС № 9 от 2000 г. е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на икономиката.

Разликата между разчетените със ЗДБРБ за 2004 г. 445.5 хил. лв. разходи по група “Промисленост и строителство” и отчетените 2 429.6 е 1 984.1 хил. лв., като изпълнението е 545.4 %. Дължи се на това, че през годината в тази група се отчетоха и разходите извършени от Изпълнителната агенция за насърчаване на търговията /отчитани до този момент в друга група

на същата функция/, поради обединяването ѝ с Агенция за малки и средни предприятия (АМСП) в Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия /ПМС № 240 от 2004 г. за приемане на устройствен правилник на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия към министъра на икономиката. В изпълнение на Националната стратегия за насърчване развитието на малките и средните предприятия са извършени разходи за подпомагане на МСП при изграждане на системи за управление на качеството.

В отчетените през 2004 г. общо разходи по групата с най-голям дял са разходите за издръжка – 1 387.4 хил. лв. или 57.10 %, поради това, че разходите за дейностите, извършвани от Изпълнителна агенция за насърчване на търговията до обединяването ѝ с АМСП в Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия са отчетени в тази група. Делът на останалите разходи в общите разходи е, както следва: за заплати - 280.3 хил. лв. или 11.54 %, за осигурителни вноски – 108.5 хил. лв. или 4.47 %, субсидии за нефинансови предприятия – 597.8 хил. лв. или 24.60 % и за капиталови разходи – 55.56 хил. лв. или 2.29 %.

Спрямо отчетените по група “Промисленост и строителство” разходи през 2003 г. /499.44 хил. лв./ извършените през 2004 г. са по-големи със 1.930.1 хил. лв., като нарастването е с 486.45 %. С най-голяма разлика са разходите за издръжка – 1 162.8 хил. лв., като нарастването е с 617.88 %, поради извършените през 2004 г. поради това, че през 2003 г. в тази група са отчитани само разходите извършвани от Агенцията за малки и средни предприятия (АМСП). Изпълнението през 2004 г. на другите разходи спрямо отчетените през 2003 г., е както следва: за заплати и осигурителни вноски през 2004 г. са изразходвани в повече 100.5 хил. лв., като изпълнението им спрямо това за 2003 г. е 155.9 %. Дължи се на провежданата политика по доходите и преди всичко на факта, че преди обединяването на двете агенции в една /Агенция за малки и средни предприятия и Изпълнителна агенция за насърчване на търговията - ИАНТ/ разходите извършваните от Изпълнителната агенция за насърчване на търговията дейности се отчитаха в друга група на същата функция.

Изпълнението на капиталовите разходи през 2004 г. е в размер на 55.6 хил. лв. и са по-големи от тези за 2003 г. /21.7 хил. лв./ с 33.9 хил. лв. или с 256.13 %. Дължи се на това, че през 2004 г. тук са отчетени само капиталовите разходи на АМСП.

За изпълнението на целите в областта на малкия и средния бизнес на *Министерство на икономиката*, в т. ч. Агенция за малки и средни предприятия, е утвърдена численост на персонала от 31 щ. бр., а към 31.12.2004 г. са заети 64 щ. бр. Отчетената по-голяма численост спрямо утвърдената е вследствие на обединяването през на 2004 г. на Агенцията за малки и средни предприятия /36 щ. бр./ и Изпълнителна агенция за насърчване на търговията /63 щ. бр./ в Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия /99 щ. бр./.

• Група “Други дейности по икономиката”

Със ЗДБРБ за 2004 г. за групата са определени разходи в размер 60 568.1 хил. лв., като по-голямата част от тях са предназначени за финансиране дейностите свързани с: Издателската дейност, Държавен вестник и хранителния комплекс на Народното събрание; Издръжка на дворци, резиденции и стопанства към Министерски съвет; Поддръжка на материална база, осигуряване на представително облекло, стимулиране служителите на данъчната администрация и служителите в Държавната комисия по хазарта - Министерство на финансите; Разходи за покриване щетите от национални бедствия и аварии възникнали през годината - Министерството на земеделието и горите, Министерство на отбраната и Министерството на вътрешните работи, Министерство на транспорта и съобщенията, Министерството на регионалното развитие и благоустройството; Разходи по бюджета на Министерството на икономиката за подобряване на бизнесклимата чрез ефективен контрол на регулативните режими, чрез ускоряване на демонополизацията и приключване на приватизацията,

осигуряване закрила на индустриалната собственост, осигуряване достъпа на български стоки и услуги до други пазари.

ХИЛ. ЛВ.

Функция /група	Отчет2003	Закон2004	Отчет2004	Отчет2004/Закон2004
Общо разходи,в т.ч.:	77 100.7	60 568.1	81 862.9	135.2 %
<i>Текущи</i>	72 724.6	54 748.1	72 705.9	132.8 %
<i>Капиталови</i>	4 376.1	5 820.0	9 157.0	157.3 %

Отпуснати са допълнително средства за 2004 г. в размер на 20 990.9 хил. лв., които са разходвани за осигуряване изпълнението на влезли в сила нормативни актове. Изразходваните средства през 2004 г., в размер на 81 862.9 хил.лв. са осигурили изпълняването на посочените дейности. През 2004 г. разходите с най-голям дял в общите разходи са следните: текущи – 54 748.1 хил. лв., или 90.4 % от общите разходи. През 2003 г. са отчетени 72 724.6 хил. лв. като текущи разходи. Текущите разходи за 2004 г. за изпълнение на поставените цели са 72 705.9 и са спаднали с 0.03% спрямо текущите разходи през 2003 г.; капиталови разходи – 5 820.0 хил. лв. или 9.6% от общите разходи. През 2003г. са отчетени 4 376.1 хил. лв. за капиталови разходи. Това означава, че през 2004 г. капиталовите разходи са нараснали с 33 % спрямо 2003 г.

Функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции”

ХИЛ. ЛВ.

Функция “Разходи, неклассифицирани в другите функции”	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи в т.ч.:	21 734.2	47 695.4	31 187.2	65.39 %
<i>Текущи</i>	21 734.2	47 695.4	31 187.2	65.39 %

Разходите по тази функция на министерствата и ведомствата са свързани с изплащането на лихви по заеми. Приетите със ЗДБРБ за 2004 г. средства са в размер на 47 695.4 хил. лв., по уточнен план - 47 358. 8 хил. лв., а отчетените към 31.12.2004 г. са 31 187.2 хил. лв., което е 65.39 % спрямо ЗДБРБ за 2004 г.

Други разходи

По ЗДБРБ за 2004 г. са разчетени средства в издръжката за министерствата и ведомствата в размер на 144 110.00 хил. лв. Средствата по уточнен план са 11 026.98 хил. лв. Разликата между общо планираните средства и уточнен план са прехвърлените с корекции средства към съответните министерства и ведомства и са отчетени чрез бюджетите им.

ХИЛ. ЛВ.

Общодържавни разходи	Отчет 2003	Закон 2004	Отчет 2004	Отчет2004/Закон 2004
Общо разходи, в т.ч.:	8 172.66	144 110.00	4 860.06	3.37 %
<i>Текущи</i>	8 172.66	144 110.00	4 860.06	3.37 %

Отчетените средства са в размер на 4 860.06 хил. лв. или 59.47 % спрямо отчетените средства през 2003 г. Разликата се получава от това, че през 2004 г. са отпаднали някои от

заложените в предишната година програми, като: финансиране разпространение на българската телевизионна и радиoproграма чрез спътник и проучвателни работи и замразяване на атомен реактор ИТР-2000. С отчетените средства са постигнати следните цели: *Функция Общи държавни служби, група “Изпълнителни и законодателни органи”*: субсидиране на политическите партии и коалиции, съгласно Закона за политическите партии и коалиции – 4 500 хил. лв. са определените по закон, а отчетените средства са 4 479.98 хил. лв. Изпълнението спрямо закона е 99.55 %. *Функция Образование*: Помощ на студентите редовно обучение по държавна поръчка за свободно наета квартира – 661.00 хил. лв. са планираните средства, по уточнен план – 540.50 хил. лв. Отчетените средства са в размер на 380.08 хил. лв. или 57.50 % спрямо закона. За 2004 г. средногодишно са получили квартирна помощ общо 1700 студенти от Икономически университет – Варна и Технически университет – Варна.

9 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

Основната задача на Сметната палата е да допринесе за доброто управление на бюджетните и другите публични средства, както и да предоставя на Народното събрание надеждна информация за използването на средствата, съгласно принципите за законосъобразност, ефективност, ефикасност и икономичност и за достоверно отчитане на изпълнението на съответните бюджети. Сметната палата извършва независим одит на бюджета и на други публични средства, с който гарантира общественото доверие при разходването на средствата и допринесе за осигуряване на стабилно финансово управление в страната.

С чл. 3 от ЗДБРБ за 2004 г. по бюджета на Сметната палата са одобрени разходи в размер на 9 434.3 хил. лв. и трансфери (нето) в размер на 9 434.3 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Сметна палата	Отчет 2003	Закон 2004	Ут.план 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004	Отчет 2004/ Ут.план 2004
Общо разходи, в т. ч.:	7 738.5	9 434.3	9 680.9	8 495.8	90.1 %	87.8 %
<i>Текущи</i>	7 409.6	8 834.3	9 340.9	8 160.8	92.4 %	87.4 %
<i>Капиталови</i>	328.9	600.0	340.0	335.0	55.8 %	98.5 %

Разходите за 2004 г. по отчет са общо 8 495.8 хил. лв. или 90.1 % спрямо утвърдения бюджет, от които за текущи разходи - 8 160.8 хил. лв. и за капиталови разходи – 335.0 хил. лв.

Капиталовите разходи са изпълнени 98.5 % спрямо уточнения план.

На основание чл. 35, ал. 2 от Закона за устройството на държавния бюджет са извършени промени по бюджета на Сметната палата за 2004 г. и бяха предоставени 246.6 хил. лв. за изплащане на еднократно допълнително материално стимулиране в изпълнение на чл. 1, ал. 2 от ПМС № 320 от 26.11.2004 година.

По отчет има изпълнение на приходите в размер на 4. 3 хил. лв. (неданъчни) и на трансфери (нето) в размер на 8 497. 0 хил. лв.

С предоставените през 2004 г. средства на Сметната палата са осигурени необходимите условия за оптималното функциониране на институцията за изпълнение на специфичните й функции.

10 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

Комисията за финансов надзор (КФН) е специализиран държавен орган за регулиране и надзор върху инвестиционната дейност, застрахователната дейност и допълнителното социално осигуряване. Тя е независима от изпълнителната власт съгласно чл.28, ал.2 от Закона за Комисията за финансов надзор и отчита дейността си пред Народното събрание.

Приходи

Общо приходи по ЗДБ за 2004 г.	2 123.0 хил.лв.
Общо приходи по Уточнен план за 2004 г.	2 240.7 хил.лв.
Общо приходи по отчет за 2004 г.	2 467.0 хил.лв.
Отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	110.0 %

Приходите, които комисията събира, са основно от държавни такси /чл. 27, ал. 2 от ЗКФН/, от глоби санкции и наказателни лихви, приходи от продажба на държавно имущество и други неданъчни приходи. Реализираните собствени приходи в размер на 2 467.0 хил. лв. са 110.0 % от планираните със ЗДБРБ за 2004 г.

Разходи

Общо разходи по ЗДБ за 2004 г.	4 082.4 хил.лв.
Общо разходи по Уточнен план за 2004 г.	4 202.8 хил.лв.
Общо разходи по отчет за 2004 г.	3 917.4 хил.лв.
Отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	96.0 %

Към 31.12.2004 г. КФН отчита общо разходи в размер на 3 917.4 хил. лв. Най-голям е дялът на разходите за заплати и възнаграждения на персонала в размер на 2 045.9 хил. лв и на разходите за текуща издръжка - 895.7 хил. лв.

Спрямо уточнения план за 2004 г. е реализирана икономия на средства в размер на 285.4 хил. лв. Независимо от това Комисията е осъществила своите дейности и е постигнала основните цели - защита интересите на инвеститорите, на застрахованите и осигурените лица, осигуряване на стабилност, прозрачност и доверие във финансовите пазари.

Текущо през 2004 г.е извършена корекция по бюджета на КФН за увеличаване на разходите за издръжка за сметка на преизпълнение на приходите.

Със ЗДБРБ за 2004 г. за Комисията за финансов надзор са определени 215 щатни бройки, а по отчет те са 208 щатни бройки.

11 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

Собствените приходи в бюджета на държавното обществено осигуряване към 31.12.2004 г. възлизат на 3 270 053. 7 хил. лв., което представлява 104.2 % от годишния план на приходите по Закона за бюджета на ДОО за 2004 г. Приходите от осигурителни вноски са 3 212 242.7 хил. лв. и формират 98.2 % от собствените приходи, като 75.7 % са от работодателите, а личните вноски са 19.4 %.

общо приходи по ЗБДОО за 2004 г.	3 139 759.3 хил.лв.
общо приходи по уточнен план за 2004 г.	3 139 759.3 хил.лв.
общо приходи по отчет за 2004 г.	3 270 053.7 хил.лв.
отчет спрямо ЗБДОО за 2004 г.	104.2 %

През 2004 г. разходите са в размер на 4 195 901.9 хил. лв. Изпълнението на разходите спрямо заложените в Закона за бюджета на ДОО е 101.8%.

общо разходи по ЗБДОО за 2004 г.	4 122 327.5 хил.лв.
общо разходи по уточнен план за 2004 г.	4 122 327.5 хил.лв.
общо разходи по отчет за 2004 г.	4 195 901.9 хил.лв.
отчет спрямо ЗБДОО за 2004 г.	101.8 %

За изплащане на пенсиите (без пощенските такси) са разходвани 3 514 638.4 хил.лв. или 83,8% от общия размер на разходите. В рамките на тези средства, освен своевременно изплащане на пенсиите, е извършено още: осъвременяване на пенсиите с 6 % от 1 юни 2004 г.; увеличение на социалната пенсия за старост на 53 лв. месечно, считано от 1 юни 2004 г., вследствие на което са увеличени минималния и максималния размер на пенсиите и добавките към пенсиите, които са процент от социалната пенсия за старост; и др. Превишението на планираните разходи за пенсии се дължи на изплащането на допълнителна сума към пенсиите за м.декември 2004 г. съгласно ПМС №308/2004 г.

За изплащане на обезщетения и помощи за домакинствата на различни основания от Кодекса за социално осигуряване /основно разходите за обезщетения при временна неработоспособност и разходите за обезщетения при безработица/ са разходвани общо 593 830.1 хил. лв. /без пощенските такси/ или 14.2% от общите разходи, като от тях за обезщетения и помощи за безработица са изразходвани 101 321.9 хил. лв. Средствата включват и разходите за здравноосигурителни вноски за пенсионерите, за безработните лица и за децата до 18-годишна възраст в общ размер 212 255.0 хил. лв.

Към 31.12.2004 г. разходите за издръжка са в размер на 43 259.9 хил. лв. (82.3 % от заложеното в Закона за бюджета на ДОО за 2004 г.), като от тях 18 175.7 хил. лв. са за пощенски такси при изплащането на пенсиите и обезщетенията за безработица. Разходите за лихви по заема от Световната банка са в размер на 882.4 хил. лв., а разходите за членски внос и участие в Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО) - в размер на 56.7 хил. лв. За заплати на персонала, нает по трудово правоотношение, са изплатени 27 034.0 хил. лв., в т.ч. за допълнително материално стимулиране по чл.110, ал.11 от Кодекса за социално осигуряване в размер на 8 327.6 хил. лв. Разходите, свързани с управлението на системата на ДОО, представляват едва 1.4 % от общия размер на разходите за ДОО.

Направените капиталови разходи са в размер на 6 221.9 хил. лв. или през годината са усвоени 96.1% от капиталовите разходи, заложен в ЗБДОО за 2004 г.

Получените от НОИ субсидии от републиканския бюджет към 31.12.2004 г. са 927 878.1 хил. лв. от които: за изплащане на социални пенсии, пенсии за особени заслуги към държавата и нацията, пенсии и добавки към пенсиите на участниците и пострадалите от войните, както и за наследниците на загиналите в Отечествената война и др. – 145 118 хил. лв.; за здравноосигурителни вноски, които се трансферират към НЗОК – 206 886.1 хил. лв., в т.ч. за

пенсионери – 188 886.1 хил. лв. и за деца до 18-годишна възраст – 18 000 хил. лв.; за отбранително-мобилизационна подготовка – 187.2 хил. лв.; за обезщетения по чл. 233 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България – 300 хил. лв.; трансфер за еднократна допълнителна сума към пенсиите по ПМС № 308/2004 г. и по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица – 104 000 хил. лв.; допълнителна субсидия от централния бюджет за покриване недостига от средства по бюджета на ДОО – 469 886.8 хил. лв. или със 105 738.1 хил. лв. по-малко от заложената в ЗБДОО за 2004 г. Не е използван трансфера за резерва в социалното осигуряване от 60 000 хил. лв. Към 31.12.2004 г. в централния бюджет са възстановени 759.4 хил. лв.

Предоставени са трансфери за фонд “Условия на труд” и фонд “Рехабилитация и социална интеграция на инвалидите” в общ размер 5 282.1 хил. лв. или с 1 217.9 хил. лв. по-малко от предвиденото в бюджета на ДОО за 2004 г.

При заложените макроикономически показатели и политика по доходите в ЗДБРБ за 2004 г., консолидираният бюджет на ДОО за 2004 г. изпитва недостиг от средства в резултат от реформата в социалната област. Недостигът се финансира под формата на допълнителна субсидия за покриване на недостига от средства, която през 2004 г. е 469 886.8 хил. лв. В предвид промените в приходната и разходната част на бюджета на ДОО за 2004 г., с цел да се повиши стимулт на работодателите и осигурените лица към доброволно спазване на осигурителните задължения, е ясно, че положителният ефект от реформата има известен времеви лаг и ще започне по-значимо да се проявява след 4-5 години.

Изпълнение на бюджета на Учителския пенсионен фонд

Приходите по бюджета на Учителския пенсионен фонд към 31.12.2004 г. са в размер на 23 388.0 хил. лв. или 102.1 % спрямо планираните за 2004 г. Приходите от осигурителни вноски са 20 274.1 хил. лв. и формират 86.7 % от общите приходи, а приходите от лихви по държавни ценни книжа са в размер на 2 199.5 хил. лв. (9.4 %).

общо приходи по ЗДБ за 2004 г.	20 888.0 хил.лв.
общо приходи по уточнен план за 2004 г.	22 909.0 хил.лв.
общо приходи по отчет за 2004 г.	23 388.0 хил.лв.
отчет спрямо уточнения план за 2004 г.	102.1 %.

Общите разходи по бюджета на Учителския пенсионен фонд към 31.12.2004 г. са в размер на 2 379.8 хил.лв. или 100.2% спрямо планираните за 2004 г.

общо разходи по ЗДБ за 2004 г.	1 706.3 хил.лв.
общо разходи по уточнен план за 2004 г.	2 374.8 хил.лв.
общо разходи по отчет за 2004 г.	2 379.8 хил.лв.
отчет спрямо уточнения план за 2004 г.	100.2 %.

Разходите за изплатени *пенсии* от Учителския пенсионен фонд са в размер на 2 275.8 хил. лв., което е с 10.1 хил. лв. по-малко от планираните, а разходите за здравноосигурителни вноски за пенсионери – 83.0 хил. лв.

НОИ като администриращ Учителския пенсионен фонд провежда следната основна политика: Осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование. За осъществяване на тази политика към 31.12.2004 г. са разходвани 2 275.8 хил. лв. за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране. Извършено е осъвременяване на пенсиите с 6 % от 1 юни 2004 г. Към пенсиите за м. декември е изплатена еднократна допълнителна сума на основание ПМС № 308/2004 г.

12 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА

Бюджетът на Националната здравноосигурителна каса за 2004 г. включва приходи в размер на 838 646.0 хил. лв. и разходи в размер на 898 093.8 хил. лв.

По отчет приходите за годината са в размер на 882 967.1 хил.лв. или 105.34 % спрямо годишния размер на предвидените по Закона за бюджета на НЗОК за 2004 г. и 118 % спрямо тези за 2003 г. Освен приходите от здравноосигурителни вноски в размер на 847 660.7 хил.лв., НЗОК отчита и постъпления от лихви по текущи банкови сметки и по срочни депозити в размер на 12 426.6 хил. лв., както и 22 791.7 хил. лв. приходи от глоби и санкции във връзка със събирането на здравноосигурителни вноски и изпълнението на сключените договори с изпълнители на медицинска помощ. Остатъкът по сметки от предходния период е в размер на 757 529.3 хил. лв.

Разходите по отчет възлизат на 881 633.9 хил.лв., което представлява 98.2 % спрямо предвидените по Закона за бюджета на НЗОК за 2004 г. и ръст 114 % спрямо тези за 2003 г.

Извършените през 2004 г. разходи са съобразени с предвидените по ЗБ на НЗОК. Най-голям дял от разходите заемат тези за здравноосигурителни плащания – 853 270.6 хил. лв. или 98.5 % спрямо одобрените със ЗБ на НЗОК и 97 % от общия размер на разходите. Административните разходи (заплати, осигурителни вноски и издръжка) по отчет са 25 394.8 хил. лв., което представлява 92.4 % спрямо предвидените по закон и 2.9 % от общия размер на разходите. Основен дял в структурата на разходите заемат направените през годината здравноосигурителни плащания. Тяхното разпределение е следното: първична извънболнична медицинска помощ - 97 154.8 хил. лв.; специализирана извънболнична мед. помощ - 94 003.8 хил. лв.; стоматологична помощ - 46 002.3 хил. лв.; медико-диагностична дейност - 42 589.3 хил. лв.; лекарства за домашно лечение - 245 723.2 хил.лв.; болнична помощ - 327 797.2 хил. лв.

Най-голям е относителният дял на разходите за болнична помощ – 38.4 % от общо усвоените през 2004 г. средства за здравноосигурителни плащания. Предвидените първоначално със Закона за бюджета на НЗОК 769 705.2 хил. лв. за здравноосигурителни плащания бяха увеличени със средства от резерва за непредвидени и неотложни разходи в размер на 75 640.0 хил. лв. и 20 000 хил. лв., с които бе актуализиран бюджета на НЗОК за 2004г. за сметка на превишението на приходите. Националната здравноосигурителна каса отчита много добро изпълнение на приходите за 2004 г., което позволи да се актуализира бюджета ѝ за сметка на преизпълнение на приходите и да се осигурят достатъчно средства за заплащане на извършената през годината дейност от изпълнителите на медицинска помощ.

13 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

С оглед изпълнение на заложените приоритети в Стратегията за реформа на българската съдебна система и Програмата за нейното изпълнение със ЗДБРБ за 2004 г. по бюджета на съдебната власт, като отделен ред от държавния бюджет, са одобрени средства в размер на 205 220.0 хил. лв.

ХИЛ. ЛВ.

Съдебна власт	Отчет 2003	Закон 2004	Ут.план 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004	Отчет2004/ ут.план2004
Общо приходи, в т.ч.:	64 080,0	56 000,0	59 255,9	55 355,8	98.9%	98.2 %
“Съдебни такси”	60 731,8	56 000,0	47 100,0	48 855,5	87.2%	103.7 %
Общо разходи, в т.ч.:	172 002,8	205 220,0	226 107,4	221 931,2	108.1%	98.2 %
<i>Текущи</i>	156 742,9	190 220,0	208 607,5	208 583,0	110.0%	100.0 %
<i>Капиталови</i>	15 259,9	15 000,0	17 500,0	13 348,2	89.0%	76.3 %

Със ЗДБРБ за 2004 г. планираните приходи по бюджета на съдебната власт са в размер на 56 000.0 хил. лв. През годината настъпиха промени в нормативни актове, които повлияха върху приходната част на бюджета на съдебната власт – измененията в Тарифа №1 към Закона за държавните такси, събирани от съдилищата, прокуратурата и следствените служби, в посока намаление на техния размер, приети с Решение № 295/16.01.2004 г. на ВАС, както и извеждането на държавните такси по вписванията от бюджета на съдебната власт, които постъпват в новосъздадената Агенция по вписванията към министъра на правосъдието, в резултат на изменение и допълнение на Закона за кадастъра и имотния регистър. В резултат на извършени корекции и във връзка с очакваното неизпълнение на приходите от дейността на органите на съдебната власт, техният размер по уточнен план възлиза на 47.1 млн. лв.

На основание чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ и във връзка с чл. 2, ал.5 от ЗДБРБ за 2004 г. е компенсирано очакваното към 31.12.2004 г. неизпълнение на приходите от такси от дейността на органите на съдебната власт.

Отчетените към 31.12.2004 г. общо приходи са в размер на 55 126.5 хил. лв., от които 48 855.5 хил. лв. са “Съдебните такси” (повече с 1 755.5 хил. лв. в абсолютен размер или с 3.7 % спрямо уточнения план).

В изпълнение на Решение № 4 от 2004 г., с което Конституционният съд обяви за противоконституционни чл.36, чл.36а, чл.36б и чл.36в от Закона за съдебната власт, отпадна нормативното основание за предоставяне на трансфери от Висшия съдебен съвет към Министерството на правосъдието. По тази причина направените през годината отчисления (2 463.5 хил. лв.) представляват 88 % от одобрените със ЗДБРБ за 2004 г.

Анализът на отчета към 31.12.2004 г. показва, че най- голям относителен дял от средствата заемат разходите за заплати и осигурителни вноски на заетите в съдебната система, като техният размер е значително над определените със ЗДБРБ за 2004 г. Това се дължи на реда и основанието, по които Висшият съдебен съвет формира средствата за работни заплати – Единният класификатор на длъжностите в съдебната администрация за съдебните служители и Таблицата за заплати на магистратите, която се ползва за възнагражденията на магистратите. Отчетените средства за изплащане на възнаграждения на лица, преки участници в съдебното производство по нормативно установения ред (служебни защитници, вещи лица, съдебни експерти), са по-малко, спрямо предвидените със закона.

За капиталови разходи са отчетени 13 348.2 хил. лв., които са с 4 151.8 хил. лв. по-малко от размера им по уточнен план, което се дължи на трудности при провеждане на процедурите по възлагането на обществените поръчки.

Бюджетът на съдебната власт за 2004 г. е разчетен за осигуряване на издръжката на 12 050 щ. бр. По отчет към 31.12.2004 г. техният брой е 10 451 щ.бр. (10 422 ср.год.щ.бр.). Незаетата щатна численост е в резултат на сравнително дългата процедура по назначаването на магистратите и служителите, свързана с централизиран конкурс с определяне броя на длъжностите и органите на съдебната власт, за които се отнася.

С предвидените през 2004 г. средства по бюджета на съдебната власт са създадени условия за осигуряване на адекватна материална среда за протичане на съдебния процес, с оглед изпълнението на приоритета на правителството за продължаване на съдебната реформа с цел изграждането на ефективно функционираща правораздавателна система, отговаряща на европейските изисквания и стандарти.

14 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА

Приходите на държавните висши училища (МОН) за 2004 г. са с 3.5 % по-високи спрямо отчетените за 2003 г. Основната част от приходите и от реализирания по тях ръст се дължи на постъпленията от семестриални такси за обучение, в т.ч. от платено обучение в образователно-квалификационна степен “магистър”.

Приходи

общо приходи по утвърден план за 2004 г.	135 000.0 хил.лв.
общо приходи по отчет за 2004 г.	143 176.0 хил. лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	106.1 %.

Със ЗДБРБ за 2004 г. беше определен трансфер от републиканския бюджет за държавните висши училища в размер на 216 662.4 хил. лв. Отчетът на изпълнението на субсидията възлиза на 108.1 %. Преизпълнението в размер на 17 510.9 хил. лв. се формира главно от допълнително предоставени средства за капиталови разходи на отделни висши училища и за изпълнение на ПМС № 320 от 2004 г. за изплащане на еднократно допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия.

Разходи

общо разходи по утвърден план за 2004 г.	351 662.4 хил. лв.
общо разходи по отчет за 2004 г.	371 414.5 хил. лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	105.6 %.

Основната част от разходите за 2004 г. – 300 369.1 хил. лв. са свързани с дейностите по осигуряването на учебния процес във висшите училища. От тези разходи 66.2 % са средствата за възнаграждения и осигурителни плащания на заетите, 24.4 % - за издръжка и 9.4 % - за капиталови разходи. В сравнение с 2003 г. се наблюдава увеличение на дела на капиталовите разходи за сметка на разходите за издръжка. Друга значителна част са социално-битовите разходи, свързани с дейностите по осигуряване на равен достъп до висше образование и здравно обслужване. За 2004 г. тези разходи възлизат съответно на 68 408.1 хил. лв., в т.ч. за: стипендии на студентите и докторантите - 23 225.7 хил. лв.; студентски общежития - 28 444.3 хил. лв.; студентски столове - 7 575.5 хил. лв.; здравноосигурителни вноски на студентите и докторантите - 9 162.6 хил. лв. Третият основен елемент от отчетените разходи са свързани с дейностите по участие в международни програми и споразумения, получени дарения и помощи от чужбина. За 2004 г. тези разходи възлизат на 9 186.3 хил. лв.

Щатната численост в държавните висши училища през 2004 г. е 24 491 бр., със 137 бр. по-малко спрямо 2003 г.

Със ЗДБРБ за 2004 г. е одобрен трансфер по бюджета на Министерство на отбраната за Висшите военни училища (ВВУ) в размер на 18 072.0 хил. лв. Отчетът на предоставените трансфери към 31.12.2004 г. е в размер на 16 498.5 хил. лв. Освен тези средства ВВУ са изразходвали и 1 316.6 хил. лв. собствени приходи и 205.1 хил. лв. от преходния остатък. Общо отчетените разходи са в размер на 18 020. 2 хил. лв., от тях 17 561.6 хил. лв. - по функция „Образование”.

15 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Приходите на Българската академия на науките за 2004 г. са с 29.8 % по-високи спрямо отчетените за 2003 г. Ръстът на собствените приходи се дължи, преди всичко на интензивното участие в международни програми и проекти. Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са от договори за научни разработки.

Приходи

общо приходи по утвърден план за 2004 г.	13 000. 0 хил. лв.
общо приходи по отчет за 2004 г.	23 596. 3 хил. лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	181. 5 %

Субсидия

Със ЗДБРБ за 2004 г. беше определен трансфер за Българската академия на науките от републиканския бюджет в размер на 54 766.5 хил. лв. Отчетът на изпълнението на субсидията е в размер на 62 992.7 хил. лв. (115.0 % спрямо закона). Предоставените 8 226. 2 хил. лв. в повече са за извършени структурни промени - прехвърлянето на финансирането от централния бюджет към БАН на Института по ядрени изследвания и ядрена енергетика и на Института по хидро- и аеро динамика преминал от Министерството на икономиката към системата на БАН /ПМС № 67 от 2004 г./, както и допълнително предоставените с ПМС № 185/2004 г. средства за покриване на недостига на средства за заплати и ПМС № 320/2004 г.

Разходи

общо разходи по утвърден план за 2004 г.	67 766. 5 хил. лв.
общо разходи по отчет за 2004 г.	82 151. 0 хил. лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	121. 2 %

Основна част от разходите са свързани с осигуряването на издръжката на 87-те поделения в системата на БАН. От общо отчетени разходи 82 151.0 хил. лв. - 65.6 % са средства за заплати и осигурителни плащания; 25.5 % са средства за текуща издръжка и 8.9 % за капиталови разходи.

Щатната численост в Българската академия на науките през 2004 г. е 8408 бр., със 114 бр. повече спрямо 2003 г., дължащи се на описаните по-горе структурни промени.

16 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО

В изпълнение разпоредбите на Закона за радиото и телевизията Управителният съвет на националното радио приема бюджета на Българското национално радио, като включва в него и определената със ЗДБРБ за 2004 г. субсидия в размер на 31 912.0 хил. лв. В рамките на годината УС актуализира бюджета на БНР, в т.ч. разпределението на разходите по регионалните радио центрове и структурни звена с цел оптимизиране на разходите и осъществяване контрол върху изпълнението и отчитането на средствата по бюджета.

Приходи

общо приходи по ЗДБ за 2004 г.	1 800. 0 хил.лв.
общо приходи по уточнен план/актуализиран/	1 710. 6 хил.лв.
общо приходи по отчет за 2004 г.	1 712. 8 хил.лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г.	95. 2 %

Отчетените за 2004 г. приходи в размер на 1 712.8 хил. лв. включват: 1 710.8 хил. лв. неданъчни приходи и 2.0 хил. лв. помощи. Изпълнението на неданъчните приходи възлиза на 106.6 % спрямо планираните в началото на годината - 1 605.6 хил. лв. и 89.1 % спрямо отчетените неданъчни приходи за 2003 г. Ниското процентно изпълнение спрямо предходната година е резултат от отчетените по-ниски стойности приходи от реклама (87.4 %), които формират основния дял от неданъчните приходи по бюджета на Българското национално радио. По-ниските параметри на изпълнение на приходите спрямо ЗДБРБ за 2004 г. и спрямо 2003 г. са резултат от интензивната промяна в структурата на радио пазара, спад на радиорекламата от общия рекламен пазар, наложените със Закона за радиото и телевизията ограничения на БНР по отношение на времетраенето на реклама (до 6 мин. на час). В структурата на приходите от собственост най-голям дял имат приходите от реклама - 69.2 %, следвани от приходите от спонсорски съобщения – 15.2 % и приходите от продуцентски права и концерти – 6.6 %.

Разходи

общо разходи по ЗДБ за 2004 г.	33 712. 0 хил.лв.
общо разходи по уточнен план/актуализиран/	38 827. 3 хил.лв.
общо разходи по отчет за 2004 г.	35 397. 7 хил.лв.
отчет спрямо ЗДБ за 2004 г	105. 0 %

Разликата в разходите по уточнен план и тези по ЗДБ за 2004 г. са резултат от: включването на преходния остатък от 2 474.3 хил. лв., наличности в края на 2003 г., които следва да се използват през следващата година по предназначение и съответно се разпределят в разходната част на бюджета на БНР за 2004 г.; допълнително предоставени средства от централния бюджет в размер на 456.6 хил. лв. в изпълнение на ПМС № 320/26.11.2004 г. за изплащане на еднократно допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия; целево предоставени средства за дълготрайни материални активи в размер на 2 280.0 хил. лв. На основание чл. 35, ал. 2 от Закона за устройството на държавния бюджет на БНР са предоставени допълнителни средства от централния бюджет за реконструкция и модернизация на Централна апаратна и студията в техническата сграда на националното радио.

Изпълнението на разходите по бюджета на БНР възлиза на 35 397.7 хил. лв., което представлява 91.2 % от общите разходи по уточнен план за 2004 г.(38 827.3 хил. лв.) Спрямо 2003 г. изпълнението на разходите бележи ръст от 6.0 % в резултат на нарастване процента на усвоените капиталови разходи през годината и индексация на доходите на персонала на БНР.

За реализиране на основната политика на БНР като национален обществен радиооператор по подготовката, създаването и разпространението на национални и регионални програми са отчетени разходи в размер на 32 712.1 хил. лв., от които 30 712.0 хил. лв. субсидия при утвърден с ПМС № 30/2004 г. норматив на час радиoproграма 417 лв. Общият обем на излъчената от БНР програма е 74 701 ч. /в т.ч. 649 ч. реклама/, при план - 73 566 ч. или 101.5% изпълнение за годината, при което среднодневното излъчване е 204 ч. и 6 мин. вместо планираното 201 часа.

Изпълнението на текущите разходи за осъществяването на основната дейност на националното радио възлиза на 96.7% спрямо планираните за периода, а в сравнение с 2003г. – 103.5%. С най-голям дял са разходите за издръжка – 18 398.1 хил.лв. или 56.2% от общите текущи разходи, като от разходите за външни услуги усвоените средства за изплатени такси за излъчване на радиoproграмите са в размер на 11 850.7 хил.лв. или 36.2% от отчетените разходи за радио дейност. Разходите за заплати и възнаграждения за персонала представляват 27.9% от общо отчетените разходи, а спрямо 2003г. бележат ръст от 8% в резултат на индексация на доходите на персонала и изплатено допълнително материално стимулиране. Капиталови разходи - отчетените капиталови разходи са в размер на 2 685.5 хил.лв., от които 1 200.0 хил.лв. субсидия, определена със ЗДБРБ за 2004 г. Спрямо 2003г. усвоените капиталови разходи бележат ръст от 47.6%. Изразходваните средства за придобиване на дълготрайни материални активи са в размер на 2 638.3 хил.лв. и представляват 7.5% от общите разходи, като с най-голям дял са разходите за оборудване на технологичната и репортажната база на БНР – 43.0%, следвани от разходите за изграждане на инфраструктурни обекти – 41.1%.

В края на отчетния период заетите щатни бройки са 1540, а средногодишните – 1541 щ.бр.(в т.ч. 5 бр. изборни длъжности по ЗРТ). Заетите щатни бройки представляват 99.4% от планираната за годината численост на персонала, която се определя от УС на БНР, съгласно разпоредбите на ЗРТ.

17 АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ

Съгласно чл.62, ал.6 от Закона за радиото и телевизията, Управителният съвет на БНТ приема бюджета на Българска национална телевизия, като включва в него и определената със ЗДБРБ за 2004 г. субсидия в размер на 49 123. 0 хил. лв. През годината е предоставена допълнителна субсидия в изпълнение на ПМС № 320/2004 г. за допълнително материално стимулиране в размер на 574.0 хил. лв., както и 5 000.0 хил. лв. за реконструкция и модернизация на преносната среда и комутации, за Студиен комплекс № 5 и информационен комплекс на основание чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ.

ХИЛ. ЛВ.

БНТ	Закон 2004	Уточнен план 2004	Отчет 2004	Отчет2004/ Закон 2004
Приходи	17 800.0	16 662.7	15 301.7	86.0 %
Общо разходи, в т.ч.:	66 923.0	77 021.6	66 073.8	98.7 %
<i>Текущи</i>	64 923.0	52 101.5	49 405.2	76.1 %
<i>Капиталови</i>	2 000.0	24 920.1	16 668.6	833.4 %

Към 31.12.2004 г. БНТ реализира собствени приходи в размер на 15 301.7 хил.лв., при планирани приходи в консолидирана програма 17 800.0 хил.лв. или 86.0% изпълнение.

През последните години се установи тенденция на намаляване на собствените приходи на БНТ в резултат на реално установилата се конкуренция в лицето на ефирните и кабелни телевизии и на частните телевизии с национален обхват, които решително се намесиха в преразпределението на медийния и особено на рекламния телевизионен пазар.

В структурата на отчетените собствените приходи най-голям дял имат приходите от реклама 63.5%, следвани от приходите от спонсори 18.2% и приходите от техн. услуги - 7.3%.

С отчетените разходи за 2004 г. в размер на 66 073.8 хил.лв., телевизията осъществява своята основна цел на основание издадените индивидуални лицензии за телевизионна програма, като национален обществен телевизионен оператор: Национална телевизионна програма „Канал 1“; Регионална телевизионна програма, излъчвана от четири телевизионни центрове; ТВ”България” – В изпълнение на Решение № 663 от 1998 г. Българска национална телевизия изготвя и разпространява по сателит телевизионна програма, целяща популяризирането на българската култура и изкуство, както и други социално значими програми.

Субсидията, предвидена със ЗДБРБ за 2004 г. за осъществяването на тези цели е за подготовка, създаване и разпространение на 18 788 часа телевизионна програма

С предоставените средствата по бюджета на БНТ за 2004 г. са постигнати основните цели ръководещи дейността на телевизията: По програма “Канал 1” са излъчени 8743 ч. при планирани 8 784 ч., като най-голям дял в структурата има собствената програма – 35.5 %, следвани от повторения – 32.5 %, и чуждата програма – 22.0%. Неизпълнението на обема програма от 43 ч. е в резултат от извършвана техническа профилактика. За 2004 г. процентът на излъчения обем собствена програма е по-голям със 6.4% в сравнение с отчетената през 2003 г. и се дължи на предоставената през 2004 г. по-голям размер на субсидия; Обемът на излъчената сателитна програма за 2004 г. е 4866 ч. при планирани 4392 ч., т. е. 474 ч. над плана или ръст от 10.8%. Преизпълнението на обема програма е в резултат на взето решение на УС на БНТ за

увеличаване часовете за излъчване на програмата от 12 ч. на 18 ч.; В контекста на поставените цели за реализиране на регионална телевизионна програма от четирите телевизионни центрове е излъчена общ обем телевизионна програма от 5828 ч. при планирани 5612 ч.

Излъчването на регионалната програма от четирите телевизионни центрове, в които са инвестирани значителни средства е предназначена освен за съответния регион, така и за българите живеещи в съседни страни, близки до регионите. Бъдещото им развитие и настоящото съществуване до голяма степен е обусловено и от задължението на кабелните оператори да излъчват програмите на регионалните телевизионни центрове.

Основните специфични разходи, свързани с осъществяване на целите и реализиране на програмите на Българска национална телевизия са разходите, свързани с производството и закупуването на телевизионна програма.

Отчетените капиталови разходи за техническо обновяване, телевизионно оборудване и универсални апаратни, свързани с дейността на телевизията са в размер на 16 668.6 хил. лв., в т.ч. предвидената със ЗДБРБ за 2004 г. субсидия от 2 000 хил. лв. за дълготрайни материални активи. По-голяма част от отчетените разходи, в размер на 11 407.0 хил. лв., са нематериални дълготрайни активи, в т.ч. 4 865.6 хил. лв. средства за филмопроизводство, 2 409.8 хил. лв. за европейски и световни първенства, 3 823.2 хил. лв. отстъпени права за излъчване на чужди и български програми. Като заключение следва да се отбележи, че същественото различие в планираните по ЗДБРБ за 2004 г. и отчетени капиталови разходи се дължи на това, че по указание на Министерството на финансите плащанията на активи с полезен срок над една година /собственост на БНТ/ следва да се отчитат като нематериални дълготрайни активи – филмопроизводството, права за излъчване на чужди и български програми, европейски и световни първенства.

18 АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Основните цели поставени пред Министерство на околната среда и водите (МОСВ) за 2004 г. са: подобряване управлението на водите, отпадъците и качеството на атмосферния въздух, опазване на биологичното разнообразие, предотвратяване на вредното въздействие на химичните вещества и препарати върху околната среда, повишаване обществената култура и съзнание, интегриране на политиката по околна среда и на екологични проблеми в секторните политики за постигане на устойчиво развитие и присъединяване на България към усилия за борба с изменението на климата. Изпълнението на тези цели се осъществява предимно от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). Със Закона за опазване на околната среда от 01.01.2003 г беше създадено ПУДООС със статут на държавно предприятие по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон. Със ЗДБРБ за 2004 г. от бюджета на МОСВ се предоставени средства в размер на 20 000 хил. лв. за формиране на имуществото и капитала и за стартиране на дейността му.

Средствата са изразходвани за: финансиране на инвестиционни екологични проекти - водоснабдяване, водопроводи, улични канализации, пречиствателни станции, колектори и канализации, и съоръжения за отпадъци; финансиране на неинвестиционни проекти и дейности – кампании по почистване, екозалесяване и озеленяване, мероприятия за безопасно съхранение на негодни за употреба и с изтекъл срок на годност пестициди, изграждане на мониторингова система отговаряща на изискванията на ЕС за включването на България в Европейската единна система за екологичен мониторингов контрол, научни разработки и изследвания с приложен характер; административни разходи на предприятието - за текущи и капиталови разходи.

С изразходваните средства са изпълнени поставените цели, което води до следните ползи за обществото: оптимална осигуреност на населението и икономиката с природна вода в необходимото количество и качество, както и природна вода за възпроизводството и развитието на водните екосистеми; предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда; намаляване вредното въздействие и предотвратяване на опасности и щети върху здравето на хората, животните, растенията, природните и културни ценности от негативното изменение в качеството на атмосферния въздух в резултат на различни дейности; съхранени, опазени и възстановени диви растителни и животински видове и генетичните им ресурси, местообитания и забележителни обекти на неживата природа и пейзажи; предотвратяване на вредното въздействие от опасни химични вещества и препарати върху околната среда; информационно обезпечаване на политиките и повишаване на общественото съзнание и др.

19 АНАЛИЗ НА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ И ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА ИМ С ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ

Със ЗДБРБ за 2004 г. финансирането на делегираните от държавата дейности се осигури изцяло със средства от преотстъпен данък върху доходите от физическите лица и обща допълваща субсидия, а общинските дейности – от местни данъци, такси, неданъчни приходи и обща изравнителна субсидия, като изравнителната субсидия от 15 000 хил. лв. за 2003 г. се увеличи на 35 000 хил. лв. през 2004 г.

Разчетените *собствени приходи* на общините за 2004 г. в размер на 667 766.9 хил. лв. са увеличени при приемането им от общинските съвети на 724 307.9 хил. лв. или увеличение с 56 541 хил. лв., от които данъчни приходи – 6 819.6 хил. лв., неданъчни приходи – 48 682.9 хил. лв. и помощи и дарения – 1 038.4 хил. лв. спрямо разчетените за 2004 г. Основен дял в увеличението на неданъчните приходи имат приходите от продажби на общинско имущество с 32 253.3 хил. лв. и приходите от местни такси с 14 858.3 хил. лв. Изпълнението на собствените приходи на общините към 31.12.2004 г. е 821 551.5 хил. лв. (в т.ч. помощи -7 178. 4 хил. лв.), или 113.4 % спрямо приетите на сесия и 123.0 % спрямо разчетените по закон. За данъчните приходи изпълнението е 113.7 %, за неданъчните - 112.6 % и помощи и дарения - 226.2 % спрямо приетите на сесия. Най-ниско изпълнение за годината от неданъчните приходи имат приходите от концесии – 68.6 % и такса за ползване на полудневни детски градини – 51.7 %. Изпълнението на тези приходи спрямо разчетените по закон е съответно 39.9 % и 39.6 %. Ниският процент на изпълнение се дължи на това, че част от общините с приемането на общинските бюджети, за да увеличат разходите за местните дейности, залагат увеличение на този вид местни приходи, без основания за това.

При разчетени за 2004 г. разходи в размер на 1 909 920.7 хил. лв., общините са приели бюджети в размер на 1 961 621.8 хил. лв. или увеличение от 51 701.1 хил. лв. Увеличението в разходната част, прието от общинските съвети, е за заплати 31 145.6 хил. лв. и осигурителни вноски 13 738.8 хил. лв. за допълнително приети щатни бройки, от които за местни дейности са 10 081.5 щ. бр. Предвидено е и дофинансиране на 2 402 щ. бр. Увеличени са средствата за отбрана и сигурност с 12 528 хил. лв., други възнаграждения и плащания с 14 038.2 хил. лв., субсидии с 20 288.9 хил. лв., лихви – 3 859.1 хил. лв., капиталови разходи - 8 225.0 хил. лв. и резерв от 21 694.8 хил. лв. Част от увеличенията са за сметка на намалената издръжка в размер на 52 796.2 хил. лв.

Касовото изпълнение на разходите на общините към 31.12.2004 г. е 2 335 635.5 хил. лв. или 119.1 % спрямо първоначалния план и 122.3 % спрямо закона. По отчет се откроява изпълнението на разходите за “Други възнаграждения и плащания”. По ЗДБРБ за 2004 г. те са 47 164.2 хил. лв., по първоначалния план приет на сесия 61 202.4 хил. лв., а изпълнението към 31.12.2004 г. е 122 739.4 хил. лв. или 200.5 % спрямо приетите разходи на сесия и 260.2 % спрямо закона. Разчетените средства за отбрана и сигурност по ЗДБРБ за 2004 г. са в размер на 11 862.1 хил. лв., приетите на сесия от общинските съвети са 24 390.1 хил. лв. и изпълнението към 31.12.2004 г. е 28 833.7 хил. лв. или 118.4 % спрямо сесия и 243.1 % спрямо закона.

Към 31.12.2004 г. общините са получили трансфери от МТСП, МРРБ, МОН, Министерски съвет, МВнР, МП, МОСВ и ММС в размер на 157 142.0 хил. лв., с които са финансирали целеви програми за временна заетост, образователни дейности, физкултурни, спортни и други дейности. Към 31.12.2004 г. общините са възстановили средства по бюджетите на гореизброените министерства в размер на 2 244. 2 хил. лв. или нето трансфери – 154 897.8 хил. лв. За отчетния период общините са получили заеми от бюджетни сметки и извънбюджетни фондове в размер на 6 464.8 хил.лв. и са погасили 7 565.7 хил. лв. заеми. Предоставили са 197.5 хил. лв. заеми и са възстановили 152.0 хил. лв.

На общините към 31.12.2004 г. са предоставени общо трансфери в размер на 1 430 141.6 хил. лв., от които обща допълваща субсидия 407 844.1 хил.лв., преотстъпен данък по ЗОДФЛ – 800 066.4 хил.лв., обща изравнителна субсидия 99 452.9 хил. лв., целева субсидия за капиталови разходи 123 706.5 хил. лв. и са възстановени субсидии от м. г. в централния бюджет – 928.3 хил. лв. Отчетената сума за *дофинансиране на държавните дейности* за сметка на местните дейности е в общ размер на 25 232.5 хил. лв. Сумата от 7 145.2 хил. лв. е отчетеното превишение на прихода над разхода в делегираните от държавата дейности, което общините неправомерно са отклонили от държавните към местните дейности.

През бюджетната 2004 г. на общините са предоставени допълнително средства над предвидените по чл. 10, ал. 1 от ЗДБРБ'2004 г. или са извършени корекции, както следва:

Корекциите на общата изравнителна субсидия са в общ размер на 64 972.2 хил. лв., основните от които са:

	ХИЛ. ЛВ.
1. По ПМС №320/2004г. за изплащане еднократно допълнително възнаграждение	3 471.4
2. По РМС № 880/2004 г (субвенции за текущ ремонт по §31-12)	780.5
3. По ПМС № 328/2004 г. за предоставяне на допълнителни средства от републиканския бюджет за 2004 г. по бюджетите на общините	60 000.0

Корекциите на общата допълваща субсидия са в общ размер на 100 986.6 хил. лв., основните от които са:

	ХИЛ. ЛВ.
1. За компенсиране на част от разходите на учителите за пътуване	2 696.5
2. За допълнителни възнаграждения на учителите - § 35 от ДР на ЗИД на ЗНП, в т.ч.:	30 593.6
- за 24 май	18 605.2
- за 15 септември	11 988.4
3. За подпомагане дейността на читалища и големите градски библиотеки	1 103.3
4. За развитие на физическото възпитание и спорта по ПМС № 129/2000 г.	1 380.3
5. За медицински прегледи и пътни разходи на донаторници	3 150.0
6. За лекарства на ветераните от войните и пътни разходи на правоимащи болни	1 576.4
7. За присъдени издръжки	1 401.0
8. По ПМС № 320/2004 г. за изплащане на еднократно допълн. възнаграждение	33 119.6
9. За Коледни възнаграждения на учителите по Наредба № 3/1999 г. на МОН и ФО № 53/2004 г.	7 370.0

Корекциите на целевата субсидия за капиталови разходи са в общ размер на 64 828.2 хил. лв., основните от които са:

	ХИЛ. ЛВ.
1. За съфинансиране на проекти по чл.51 от ПМС №30/2004 г	995.0
2. По РМС № 880/2004 г. за основен ремонт на В и К обекти	25 119.5
3. За съфинансиране на проекти в изпълнение на ПМС №290/2004 г.	1 015.0
4. За основен ремонт на общ. училища и обслужващи звена по ПМС №185/2004 г.	10 000.0
5. Придобиване на ДМА и основен ремонт на местните общ.пътища	6 100.0

В изпълнение на § 31, ал. 4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2004 г. - от преизпълнение на преотстъпения държавен данък по ЗОДФЛ и по писмо № ФО-54/15.12.2004 г. на МФ, на общините бяха предоставени допълнително 74 777.7 хил. лв. С всички извършени корекции по §31-19 окончателната годишна сума на промените по преотстъпения държавен данък по ЗОДФЛ е в размер на 73 987.8 хил. лв.

С допълнително предоставените средства общините приключиха 2004 г. с уточнен план на бюджетните взаимоотношения в размер на 1 433 939.6 хил. лв., от които 410 042.7 хил. лв. обща допълваща субсидия, 800 066.5 хил. лв. преотстъпен държавен данък, 99 972.2 хил. лв. – обща изравнителна субсидия и целева субсидия за капиталови разходи – 123 858.2 хил. лв.

Нарастването на средствата може да се проследи в следната таблица:

	Преотст. ДДФЛ (държ. приходи)	Обща допълваща субсидия	Обща изравнит. субсидия	Целева субсидия капитал. разходи	В т.ч.:		Всичко бюджетни взаимоотнош. с КР
					Сума само за КР	За еколог. обекти	
А	1	2	3	4(5+6)	5	6	7(1+2+3+4)
Закон 2004	726 078.7	309 056.1	35 000.0	59 030.0	27 030.0	32 000.0	1 129 164.9
Уточнен план 2004	800 066.5	410 042.7	99 972.2	123 858.2	91 858.2	32 000.0	1 433 939.6
ут. план - закон	73 987.8	100 986.6	64 972.2	64 828.2	64 828.2	-	304 774.7
ут.план/закон(%)	110.2 %	132.7 %	285.6 %	209.8 %	339.8 %	-	127.0 %

ХИЛ. ЛВ.

От горните числа става видно, че бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ са се увеличили с 27 % спрямо закона, в т. ч. с 32.7 % се е увеличила общата допълваща субсидия, с 10.2 % преотстъпеният държавен данък по ЗОДФЛ, а с повече от два пъти се увеличават общата изравнителна субсидия и целевите средства за капиталови разходи.

Общините приключиха бюджетната 2004 г. с банкова наличност в размер на 179 650.2 хил. лв., от които срочните депозити са в размер на 12 567.9 хил. лв. За сравнение през същия период на 2003 г., наличностите са били 76 831.7 хил. лв., от които срочни депозити 5 982 хил. лв. или съпоставени за двете години сумите изглеждат така:

	ХИЛ. ЛВ.			
	31.12.2003 г.	31.12.2004 г.	Нараства(+)/ намалява(-) 2004-2003 г.	% на нарастване/ намаляване 2004/2003 г.
	1	2	3(2-1)	4(2/1)
Банкова наличност, в т.ч.:	76 831.7	179 650.2	102 818.5	233.3 %
средства на депозит	5 982.0	12 567.9	6 585.9	210.1 %

Общините с най-голям размер на депозитите към 31.12.2004 г. са: Добрич – 4 302.8 хил. лв., Пловдив – 2 000.0 хил. лв., Столична община – 2 126.3 хил. лв., Несебър – 2 000.0 хил. лв., Поморие – 930.0 хил. лв., Свищов – 708.2 хил. лв. Всички депозити са в местните дейности.

Просрочени задължения на общините към 31.12.2004 г.

Към 31.12.2004 г. общините отчитат **общо** просрочени задължения в размер на **42 302.1 хил. лв.**, от които за делегирани от държавата дейности 6 050.0 хил. лв., съставляващи 14.3 % от общата сума, за местни дейности – 35 163.4 хил. лв. или 83.1 % и за други просрочени задължения – 1 088.7 хил. лв., които съставляват незначителна част от общия размер 2.6 %.

ХИЛ. ЛВ.

	Просрочени задължения към 31.12.2003 г.	Просрочени задължения към 31.12.2004 г.	Нараства(+)/намалява(-) 2004-2003 г.	Нараства(+)/намалява(-) 2004/2003 г.
	1	2	3(2-1)	4(2/1)
Всичко, в т.ч.:	78 609.0	42 302.1	-36 306.9	53.8 %
- за държавни дейности	13 602.7	6 050.0	-7 552.7	44.5 %
- за общински (местни) дейности	65 006.3	35 163.4	-29 842.9	54.1 %
- други	-	1 088.7	1 088.7	-

В сравнение с просрочените задължения на общините към 31.12.2003 г. отчетените към 31.12.2004 г. са намалели с 36 306.9 хил. лв., като това е резултат от намаление с 29 842.9 хил. лв. в местните дейности, намаление с 7 552.7 хил. лв. в делегираните от държавата дейности и увеличение с 1 088.7 хил. лв. в размера на други просрочени задължения.

Най-чувствителното намаление по видове параграфи е при просрочените задължения в “Други разходи” със 17 867.4 хил. лв., реализирани предимно в местните дейности (16 719.4 хил. лв.), “Топлоенергия” с 5 172.2 хил. лв., от които 3 451.4 хил. лв. в местните дейности и в “Ел.енергия” с 9 097.5 хил. лв. реализирани предимно в местните дейности (8 752.9 хил. лв.). Голямото намаление в размера на просрочените задължения се дължи на допълнителните средства, предоставени по бюджетите на общините през м. декември по нормативни документи. Независимо от това обаче, има общини с голям размер на натрупани нови задължения, някои от които са: Хасково – 2 854.0 хил. лв., Столична община – 3 828.6 хил. лв., Баните – 324.6 хил. лв., Севлиево – 295.6 хил. лв. и др. Други общини през 2003 г. не са имали просрочени задължения, а приключват 2004 г. с голям размер нови: Своге – 200.2 хил. лв., Драгоман – 118.0 хил. лв., Бяла (Рс) – 214.1 хил. лв., Долни Чифлик – 301.5 хил. лв., Мизия – 364.6 хил. лв., Троян – 287.2 хил. лв., Ардино – 319.1 хил. лв. В трети случай общините, които през 2003 г. са имали голям размер задължения и отпуснатите средства по ПМС №328/2004 г. не са били достатъчни за покриването им изцяло и се прехвърлят в 2004 г. Това са: Перник – 602.8 хил. лв., Видин - 347.3 хил. лв., Кърджали – 356.6 хил. лв., Момчилград – 190.2 хил. лв. и др.

Към 31.12.2004 г. 53 общини са финансирани местни дейности с държавни приходи в размер общо на 12 372.3 хил. лв., като напр.: Димово, Струмяни, Якоруда, Ихтиман, Мизия, Раковски, Родопи, Столична община, Стамболово, Силистра, Иваново, Джебел, Баните.

Направеното до момента проследяване на динамиката на просрочените задължения към различните отчетни периоди показва следните общи тенденции:

- Запазва се относително високият дял на натрупаните просрочия в местните дейности;
- По видове разходи през всичките отчетни периоди най-голяма тежест имат просрочените задължения за други разходи, външни услуги и електроенергия и горива;
- Нарастванията в общия размер на просрочените задължения спрямо предходен период се дължат предимно на увеличението на размера им в местните дейности.

Делегирани от държавата дейности

• **Функция “Общи държавни служби”**

➤ **Дейност “Общинска администрация”**

С приетия ЗДБРБ за 2004 г. по функция “Общи държавни служби”, дейност “Общинска администрация” са предвидени общо средства в размер на 174 635.8 хил. лв. Изпълнението е 282 794.6 хил. лв. или с 108 158.8 хил. лв. повече от закона.

Разходите за заплати, осигурителни вноски и други възнаграждения на персонала, които са делегирана от държавата дейност, са в размер на 132 241.0 хил. лв. по закон, а изпълнението е 140 118.1 хил. лв. или с 7 877.1 хил. лв. повече от закона. Ръстът е 6 %. Предвидените в закона средства за заплати са 91 555.4 хил. лв., а изпълнението – 95 496.8 хил. лв. или с 3 941.4 хил. лв. повече от закона. *Увеличението на разходите е следствие от:*

- увеличението на средната месечна брутна работна заплата за дейността с 28.0 лв. или ръст със 7.37 % след прилагането на Методиката за определяне числеността на персонала в делегираната от държавата дейност “Общинска администрация”;

- завишената численост на персонала в дейността от 19 975.5 щ. бр. на 21015 щ. бр. или с 1039.5 щ. бр. повече от закона. Промяната на числеността е в резултат на увеличение с 29 щ. бр. за новосъздадената след приемането на ЗДБРБ за 2004 г. община Сопот и завишение с 1010.5 щ. бр. в резултат на прилагането на методиката. С нея на 170 общини е увеличена числеността с 1803.5 щ. бр., на 89 общини е намалена числеността със 793 щ. бр. и в 5 общини няма промяна. Компенсираното увеличение на числеността на персонала е 1010.5 щ. бр.

Средствата за други възнаграждения на персонала са 8 475.6 хил. лв. по закон, а по отчет - 9 265.4 хил. лв., т.е. със 789.8 хил. лв. повече от закона. Ръстът на средствата е 9.3 %.

Предвидените средства за осигурителни вноски по ЗДБРБ за 2004 г. са в размер на 32210.0 хил. лв., а изпълнението е 34 936.5 хил. лв. или с 2 936.5 хил. лв. в повече от закона.

По отчетни данни за 2004 г. общините са дофинансирани със собствени приходи 1512 щ. бр. Средствата за заплати са 4 163.2 хил. лв., за други възнаграждения - 2634.1 хил. лв., за осигурителни плащания - 1 912.4 хил. лв.

• **Функция “Отбрана и сигурност”**

Разходите за функцията за 2004 г. са в размер на 28 886.5 хил. лв., при одобрени 11 862.1 хил. лв. със ЗДБРБ за 2004 г. или със 17 024 4 хил. лв. повече от закона.

➤ **Делегирани от държавата дейности:**

Отчетът на общините за делегираните от държавата дейности във функцията е 15 479.1 хил. лв., при одобрени със закона 11 862.1 хил. лв. или ръст с 30.49 %. За дейностите по “Отбрана” са изразходвани 12 648.3 хил. лв. и за дейностите по “Полиция, вътрешен ред и сигурност” – 2 830.8 хил. лв. В дейностите по “Отбрана” са отчетени фактически разходваните средства за пътни разходи и медицински прегледи на донаторниците в изпълнение на чл.182 и чл.183 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Във връзка с обявяването на гр. Сопот за община, са предоставени допълнително 41.5 хил. лв. за изграждане на нов пункт за управление и др. дейности по отбранително-мобилизационната подготовка.

По отчет за 2004 г. числеността на персонала на секретарите на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е 75.5 бройки, при план 299 бройки. Причините за това са, че голяма част секретарите на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните работят на втори

трудоу договор. Освен това, поради ниското месечно възнаграждение, значителен брой секретари са назначени във функция “Образование” с по-високи работни заплати.

Просрочените задължения към 31.12.2004 г. са 15.9 хил. лв., основно за: осигурителни вноски за ДОО - 3.1 хил. лв., външни услуги - 4.0 хил. лв. и други разходи - 2.8 хил. лв. Погасените просрочени задължения за 2003 г. по функцията в размер на 115.9 хил. лв.

Дофинансирането на функцията е в размер на 708.1 хил. лв., като в по-голямата си част разходите са за отбранително-мобилизационни дейности.

• Функция “Образование”

Със ЗДБРБ за 2004 г. по функция “Образование” са предвидени средства в размер на 881 036.1 хил. лв. Изпълнението е 942 156.6 хил. лв. (със 102 817.9 хил. лв. повече от закона).

➤ Делегирани от държавата дейности

Предвидените със закона средства за финансиране на делегираните от държавата дейности по образованието са в размер на 745 519.8 хил. лв. От тях за заплати и възнаграждения за персонала, други възнаграждения и плащания за персонала, осигурителни вноски, издръжка и стипендии са 726 919.8 хил. лв. и за капиталови разходи – 18 600 хил. лв.

Съгласно отчета за изпълнение на общинските бюджети извършените разходи за финансиране на делегираните от държавата дейности са в размер на 827 996.7 хил. лв. и са повече със 102 817.9 хил. лв. или ръст с 13.8 % спрямо закона.

За текущи разходи /заплати и възнаграждения за персонала, други възнаграждения и плащания за персонала, осигурителни вноски, издръжка и стипендии/ са отчетени 803 480.8 хил. лв. или с 96 932 хил. лв. повече спрямо закона. Средствата са разчетени в изпълнение на РМС № 743 от 2003 г. за разделение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети на държавни и общински и определянето на стандарти за численост на персонала и стандарти за издръжка на държавните дейности през 2004 г. За заплати и възнаграждения на персонала са отчетени 449 666.6 хил. лв., което е в повече с 40 926.8 хил. лв. от закона или ръст с 10 %. За осигурителни вноски от работодателите общините са изразходвали 168 888.7 хил. лв. или с 35 184.8 хил. лв. повече от закона. Разходите за заплати и осигурителни вноски на персонала са извършени за 124048 бр. на численост на персонала при определени по закона 125 155 бр.

Увеличените размери на разходите за заплати и възнаграждения за персонала, осигурителни вноски във функция “Образование” са в резултат на предоставените през 2004 г. допълнителни средства от централния бюджет за възнаграждение на персонала в системата на народната просвета на основание §35 от ДР на ЗИД на Закона за народната просвета (ДВ, бр. 36 от 1998 г.) и ПМС № 320/2004 г. за изплащането на допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия.

За други възнаграждения на персонала са изразходвани 19 961.9 хил. лв. или 87.2 % от предвидените със закона средства.

Разходите за *издръжка* на делегираните от държавата дейности по образование са 174 789.9 хил. лв., в повече с 21 665.8 хил. лв. от определените със закона или ръст с 14.5 %. Превишени са предвидените разходи за горива, вода и електроенергия на общо образователните училища, общежитията и специалните детски градини. Разходите за издръжка са извършени при следните натурални показатели: 761 217 ученика по отчет при 803 583 ученика по закон, което представлява намаление с 42 366 ученика; за 55 597 деца на 6-години в предучилищна полудневна подготовка по отчет при 58 261 деца по закон или намаление с 2 664 деца; за 10 329 ученика в общежития по отчет при 11 468 по закон или намаление с 1139 ученика. По предложение на МОН през 2004 г. бяха извършени две корекции за намаление на средствата за издръжка в размер на 2 997.2 хил. лв. във връзка с намалението на учениците в

училищата и обслужващите звена и на децата в детските градини в делегираните от държавата дейности. За стипендии са изразходвани средства в размер на 10 135.6 хил. лв. или с 835.4 хил. лв. по-малко от определените по закона. За капиталови разходи са отчетени разходи за 24 485.9 хил. лв., което е с 5 885.9 хил.лв. повече спрямо закона или с 31.6 % ръст. През 2004 г. в делегираните от държавата дейности по образование разходите за заплати и осигурителни вноски на персонала са 77.1 % от общите разходи, за издръжка -18.7 %, за стипендии -1.2 % и за капиталови разходи 3 %.

Общините са дофинансирани с 8 978.8 хил. лв. делегираните от държавата дейности по образование, в т.ч. за: заплати и осигурителни вноски с 1 445.2 хил. лв., с което са финансирани допълнителна 83 бр. численост на персонала; други възнаграждения на персонала със 757.8 хил. лв.; издръжката на училищата и общежитията с 4 534.0 хил. лв.; стипендии с 46.3 хил. лв.; капиталови разходи с 2 195.5 хил. лв.

Общият размер на просрочените задължения по общинските бюджети за делегираните от държавата дейности във функцията е 6 086.3 хил. лв., като за заплати и осигурителни вноски - 1 858.1 хил. лв., за издръжка - 3 927.7 хил. лв., за капиталови разходи - 300.5 хил. лв.

- **Функция “Здравеопазване”**

Съгласно ЗДБРБ за 2004 г. средствата за тази функция са в размер на 120 879.3 хил. лв., а по отчет са 109 190.5 хил. лв. Текущите разходи са 115 279.3 хил. лв., а по отчета - 104 667.1 хил. лв. Предвидените капиталови разходи са 5 600.0 хил. лв., а по отчет - 4 523.4 хил. лв.

- **Делегирани от държавата дейности:**

По ЗДБРБ за 2004 г. средствата за здравеопазване са в размер на 69 546.4 хил.лв., а по отчет са 73 506.6 хил. лв., в повече са с 11 150.0 хил. лв. или ръст от 14.8 % спрямо закона.

Средствата за субсидии за здравна дейност и медицинска помощ по закон са 30 419.0 хил. лв., а по отчет са 35 757.4 хи л.лв. или с 5 338.4 хил. лв. повече. Ръстът е 17.5 % спрямо закона и е следствие от извършените разходи за: осигуряване дейността на Диспансера за онкологични заболявания в община Варна - 400.1 хил. лв.; медицинска помощ в размер на 4 938.3 хил. лв. от увеличени държавен трансфер по реда на § 31, ал.4 от ПЗР на ЗДБРБ за 2004 г.; реимбурсиране лекарствата на ветераните от войните и пътните разходи на правоимащите болни, предоставени като обща допълваща субсидия на общините за 2004 г.

По ЗДБРБ за 2004 г. разходите за заплати на медицинския персонал в здравните кабинети на ученическото и детското здравеопазване са 26 832.0 хил. лв., а по отчет - 25 177.9 хил. лв. и са извършени за 10 085 бр. численост на персонала, при 11 200 бр. по закона. Незаетата численост на персонала е основно в детските ясли в Столична община, поради протичащи реституционни процедури.

Дофинансирането на функцията е в размер на 1 717.1 хил. лв., в т.ч. 1 522.9 хил. лв. за текущи разходи и 194.2 хил. лв. за капиталови разходи. От текущите разходи субсидии за здравна дейност и медицинска помощ са в размер на 584.8 хил. лв.

Просрочените задължения са в размер на 10.4 хил. лв.

- **Функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”**

Със ЗДБРБ за 2004 г. по функцията са предвидени средства в размер на 89 963.3 хил. лв. Изпълнението е 190 352.7 хил. лв. или с 98 016.1 хил. лв. повече от закона.

➤ **Делегирани от държавата дейности**

Във функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи” за делегираните от държавата дейности със закона са предвидени разходи в размер на 55 617.2 хил. лв., а по отчет - 153 115.5 хил. лв. или с 97 498.3 хил. лв. повече от закона.

Текущите разходи по закон са 53 585.2 хил. лв., а по отчет - 151 259.5 хил. лв. или с 97 674.3 хил. лв. повече от закона. Капиталовите разходи по закон са 2 032.0 хил. лв., а по отчет - 1 856.0 хил. лв. или със 176.0 хил. лв. по-малко от закона.

По закон средствата за заплати и възнаграждения на персонала, други възнаграждения и осигурителни вноски за заведенията за социални услуги са в размер на 24 294.2 хил. лв., а по отчет - 121 459.1 хил. лв. или с 97 164.9 хил. лв. повече от закона. Отчетените разходи за други възнаграждения и плащания на персонала са със 70 672.9 хил. лв. повече от закона. Разликата е от предоставените трансфери от МТСП за изплащане на възнагражденията и осигурителните плащания на работещите по програмите за временна заетост. Средствата за издръжка на заведенията за социални услуги по закона са 29 291.0 хил. лв., а по отчет - 29 800.4 хил. лв. или с 509.4 хил.лв. повече. Финансирани са 241 бр. заведения за социални услуги и 17 000 бр. места. Средства за дофинансиране на дейностите по план са 2 827.9 хил. лв., а по отчет - 2 482.9 хил. лв. или с 345.0 хил. лв. по-малко от предвидените. Просрочените задължения към 31.12.2004 г. в делегираните от държавата дейности по функцията са в размер на 582.2 хил. лв. и са намалели с 48.5 хил. лв. спрямо отчета за 2003 г. От тях най-голям е дялът на здравноосигурителните вноски, които са в размер на 427.6 хил. лв.

По отчет числеността на персонала във функцията е 6547.5 щ. бр. или с 8.5 щ. бр. повече спрямо закона. Числеността на персонала е увеличена за разкритите “защитени жилища” в общините Батак, Сливен и Видин със средства от централния бюджет.

● **Функция “Почивно дело, култура и религиозни дейности”**

Със ЗДБРБ за 2004 г. по функцията са предвидени средства в размер на 75 264.7 хил. лв. Изпълнението е 103 510.5 хил. лв. или с 6 765.5 хил. лв. повече от определените със закона.

➤ **Делегирани от държавата дейности:**

За група “Физическа култура и спорт” за издръжка са отчетени 1 453.4 хил. лв., осигурени от целевите разходи по централния бюджет в изпълнение на ПМС № 129/2000 г. за осигуряване на средства за физическо възпитание и спорт на деца и ученици.

За група “Култура” със ЗДБРБ за 2004 г. за делегираните от държавата дейности са предвидени общо 41 780.5 хил. лв., в т.ч. за текущи разходи - 40 980.5 хил. лв. и за капиталови разходи - 800.0 хил. лв. Отчетените разходи за 2004 г. са в размер на 46 947.1 хил. лв., в т. ч. за текущи разходи - 44 574.7 хил. лв. и за капиталови разходи - 2 372.4 хил. лв. Спрямо закона общото изпълнение е с 5 166.6 хил. лв. в повече или ръст с 12.4 %.

За делегираните от държавата дейности “Музеи и художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с регионален характер” и “Библиотеки с регионален характер” са предвидени средства за заплати и възнаграждения на персонала в размер на 6 846.8 хил. лв. По отчета средства за заплати и възнаграждения за персонала са 6 937.9 хил. лв. или 91.1 хил. лв. повече, което представлява ръст 1.3 %. Увеличението е във връзка с изплащането на допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия по ПМС № 320 от 2004 г. За други възнаграждения и плащания за персонала са предвидени 1 467.5 хил. лв., а за осигурителни вноски - 2 677.2 хил. лв. Изплатените средства за др. възнаграждения и плащания за персонала са 870.5 хил. лв. или с 597.0 хил. лв. по-малко. За осигурителни вноски са изразходвани 2 461. хил. лв. или с 216.0 хил. лв. по-малко от закона.

При предвидени със закона средства за издръжка в размер на 5 858.5 хил. лв. са отчетени 7 890.1 хил. лв., което е с 2031.6 хил. лв. повече или ръст с 34.7 % спрямо закона. Отчетената численост на персонала е 2 341 щ. бр. при план 2360 щ. бр. или незаети 19 щ. бр.

За 2004 г. са финансирани 27 библиотеки и 85 музеи и художествени галерии с регионален характер. Предвидените по закон субсидии за дейност "Читалища" са в размер на 24 130.5 хил. лв. за подпомагане дейността на читалищата: за ремонти, за закупуване на компютърна техника, обновяване на библиотечния фонд и за провеждане на културни мероприятия, а отчетените средства са 26 359.0 хил. лв. (или с 2 228.5 хил. лв. повече). Финансирани са 3 096 бр. читалища и 5560 бройки субсидирана численост. По отчета за изпълнението на общинските бюджети за 2004 г. усвоените средства за дофинансиране на функцията са 2 577.6 хил. лв. при план 3 091.0 хил. лв. или с 513.4 хил. лв. по-малко от плана.

Просрочените задължения към 31.12.2004 г. за делегираните от държавата дейности са в размер на 48.6 хил. лв.

Местни дейности

• Общински приходи

Утвърдените със ЗДБРБ за 2004 г. постъпления от общински приходи са в размер на 667 766.9 хил. лв., а по първоначален план, приет на сесии от общинските съвети, те възлизат на 723 749.3 хил. лв. или с 55 982.4 хил. лв. повече от разчетените по закон. Това се дължи преди всичко на завишените с бюджетите неданъчни приходи на общините, чиито размер по закон е 474 861.6 хил. лв., а от сесия на общините – 523 158.2 хил. лв. или с 48 296.6 хил. лв. повече, което е по-близо до реалното им изпълнение по отчет към 31.12.2004 г.

Изпълнението към 31.12.2004 г. на собствените общински приходи възлиза на 821 531.9 хил. лв., като спрямо закон 2004 г. преизпълнението е в размер на 153 765.0 хил. лв. (123.0 %), а спрямо първоначалния план, утвърден на сесии, размерът му е 97 782.6 хил. лв. (113.5 %).

От общите постъпления на приходите по общинските бюджети към 31.12.2004 г.- 224 655.0 хил. лв. или 27.4 % са от данъчни приходи – данък върху недвижими имоти, данък върху наследствата, данък върху превозните средства, данък при придобиване на имущества по дарения и възмезден начин, пътен данък и други. От 01.04.2004 г. частично отпадна пътният данък и започна поетапното въвеждане на винетната система на заплащане на пътни такси. В резултат на това е и намалението на относителния дял на данъчните приходи на 27.4 % в сравнение с 29.8 % през 2003 г. в общия размер на приходите, както и по-ниското изпълнение по отчет на пътният данък - 31 948.2 хил. лв. в сравнение със закона, където той е разчетен на 43 300.0 хил. лв. и първоначалния план – 41 870.3 хил.лв. Разчетените по закон данъчни приходи са 190 770.0 хил. лв., а по първоначален план на общините – 197 417.4 хил. лв. Преизпълнението на данъчните приходи е в размер на 33 889.2 хил. лв. или 117.8 % спрямо закона, и в размер на 27 241.8 хил. лв. или 113.8 % спрямо първоначалния план.

Постъпленията от неданъчни приходи по отчет възлизат на 589 694.3 хил. лв. или 71.8 % от всичко общински приходи по отчет към 31.12.2004 г. Разчетените по закон неданъчни приходи са 474 861.6 хил. лв. Този разчет е съобразен с предложенията на общините, направени на предварителен етап при изготвянето на проекто-бюджета за 2004 г. При съставянето и приемането на общинските бюджети на сесии, заложените постъпления от неданъчни приходи нарастват на 523 158.2 хил. лв. или с 48 296.6 хил. лв. повече от първоначално представените от общините разчети. Това създава предпоставка още с приемането на общинските бюджети да се формира по тях структурен дефицит, т.е. да се одобряват разходи за местните дейности, без да са сигурни постъпленията от необходимите за това приходи. В по-голямата си част от този структурен дефицит се формират просрочените задължения в местните дейности в течение на

годината. Преизпълнението на неданъчните приходи по отчет в сравнение със закона е в размер на 114 832.7 хил.лв.(124.2 %), а спрямо приетите бюджети на сесии с 66 356.1 хил.лв. (112.7 %).

От неданъчните приходи, постъпили по бюджетите на общините към 31.12.2004 г., с най-голям относителен дял са постъпленията от *общински такси* – 54.3 % или 320 327.8 хил.лв. Разчетените по закон приходи от общински такси са в размер на 275 516.9 хил. лв., а по бюджетите от сесии – 290 095.7 хил. лв., което е с 14 578.8 хил. лв. повече. Постъпленията от общински такси са преизпълнени спрямо закона с 44 810.9 хил. лв., или 116.3 %, а спрямо приетите на сесия разчети – с 30 232.1 хил. лв. или 110.4 %. На второ място в постъпленията от неданъчни приходи по отчет са *приходите от продажби на държавно и общинско имущество* - 111 144.4 хил. лв., т.е. те формират относителен дял от 18.8 % в постъпленията от неданъчни приходи. Разчетените по закон приходи от продажба на общинско имущество са в размер на 84 219.9 хил. лв., а по бюджетите от сесии – 116 457.2 хил. лв., което е с 32 237.3 хил. лв. в повече. Постъпленията от продажби на общинско имущество са преизпълнени с 26 924.5 хил. лв. или 132.0 % в сравнение със закона, а спрямо разчетите от сесиите на общините - с 5 312.8 хил. лв. по-малко или 95.4 % от тях. Този вид приходи имат еднократен характер и са по-трудно прогнозируеми. С по-малки относителни тегла в общо постъпленията от неданъчни приходи са *приходите и доходите от собственост* - 13.5 %; *другите неданъчни приходи* - 9.0 %; *глоби, санкции и наказателни лихви* – 3.9 %; *приходи от концесии* – 0.4 %. Постъпленията от *помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми*, като част от общинските приходи, по отчет са 7 178.4 хил. лв. – 0.9 %. Утвърденият разчет по закон за този вид приходи е 2 135.3 хил. лв., а по бюджетите от сесии - 3 173.7 хил. лв. Превишението на постъпленията от помощи и дарения спрямо закона е 5 043.1 хил. лв.(336.2 %), а спрямо разчета от сесия – 4 004.7 хил. лв. (226.2 %).

• Текущи разходи

За финансиране на текущите разходи в местните дейности по общинските бюджети към 31.12.2004 г. са изразходвани общо средства в размер на 802 157.8 хил. лв. Утвърдените със закона за 2004 г. разходи за местните дейности /без капиталовите разходи/ са 652 766.9 хил. лв., планът на тези разходи в приетите от сесии бюджети на общините възлиза на 668 506.5 хил. лв., а уточненият план на разходите за местните дейности към 31.12.2004 г. е в размер на 846 963.5 хил. лв. Изразходваните в повече средства по отчет в сравнение с утвърдените на сесии са 133 651.3 хил. лв. или 120.0 %, спрямо закона са изразходвани 149 390.9 хил. лв. в повече (122.9 %). Средствата за местните дейности са усвоени 94.7 % спрямо уточнения план към 31.12.2004 г.

С най-голям относителен дял в текущите разходи за местните дейности са разходите за функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”, които по отчет към 31.12.2004 г. са в размер на 291 448.2 хил. лв. или 36.3 % от текущите разходи за местните дейности. Утвърдените текущи разходи за тази функция по закон за 2004 г. са в размер на 324 058.1 хил. лв., по плана от първоначалните бюджети на общините, приети на сесии – 249 740.9 хил. лв. и по уточнен план към 31.12.2004 г. - 303 345.0 хил. лв. Изпълнението спрямо първоначално приетите на сесии бюджети е с 41 707.3 хил. лв. в повече, или 116.7 %, а спрямо уточнения план усвоените средства са с 11 899.8 хил. лв. в по-малко, или 96.1 %. Като цяло изпълнението на разходите по тази функция превишава разчетените по закона за 2004 г. с размера на извършените капиталови разходи. Отчетените текущи разходи по функция “Икономически дейности и услуги”, група “Транспорт и съобщения” възлизат на 117 546.2 хил. лв. или 14.7 % от размера на текущите разходи по отчет за местните дейности. Утвърдените средства за тази цел в първоначалните бюджети на общините, приети на сесии, са 86 398.3 хил. лв., а по уточнен план към 31.12.2004 г. същите възлизат на 127 652.5 хил. лв. Изпълнението на разходите спрямо първоначалните бюджети от сесиите е 136.1 %, а спрямо уточнения план - 92.1 %. Текущите разходи на група “Други дейности по икономиката” от функцията по отчет са 40 442.8 хил. лв., при утвърдени по първоначален бюджет 33 521.7 хил. лв. и по уточнен план към 31.12.2004 г. – 43 274.7 хил. лв.

Разходваните в повече средства спрямо одобрените на сесиите на общините са 6921.1 хил. лв. (120.6 %). Спрямо уточнения план към 31.12.2004 г. усвоените средства възлизат на 93.5 %.

Във функция “Изпълнителни и законодателни органи” текущите разходи по отчет към 31.12.2004 г. са 119 188.9 хил. лв. Утвърдените със закона възлизат на 41 256.7 хил. лв., а от плана на сесиите – 92 120.2 хил. лв. Преизпълнението на отчетените разходи спрямо закона е съответно - 77 932.2 хил. лв. или 288.9 %, а спрямо сесията – 27 068.7 хил. лв. или 129.4 %. В тази функция освен издръжката на общинската администрация, която е най-значително разходно перо, се включват и заплатите на председателите на общинските съвети, както и възнагражденията на общинските съветници, които не са предвидени по закон. При разработките на проекта на закон за бюджета за 2006 г. и тригодишната бюджетна прогноза за периода 2006 - 2008 г. се предвиждат средства за заплатите и трудовите възнаграждения на председателите на общинските съвети и общинските съветници. Делът на тази функция в общите текущи разходи по отчет е 14.9 %. Относителен дял от 12.6 % в отчета на общите текущи разходи за местните дейности по отчет имат разходите за образование в размер на 100 927.2 хил. лв. В основната си част това са разходи, предназначени за издръжка - 98 461.2 хил. лв., предимно на целодневните детски градини, др. дейности за децата и по образованието, сезонни и полудневни детски градини, столове. Разчетените по закон разходи за тази функция са в размер на 135 516.3 хил. лв., утвърдените на сесия - 86 393.3 хил. лв. Съпоставени спрямо закона, отчетените към 31.12.2004 г. текущи разходи са с 34 589.1 хил. лв. по-малко, което е в резултат на по-ниското изпълнение на разходите за издръжка, докато спрямо одобрените на сесия същите са с 14 533.9 хил. лв. в повече или с преизпълнение от 116.8 %.

В група “Работи и служби по социалното осигуряване и заетостта”, функция “Социално осигуряване и грижи”, разходите с текущ характер по отчет към 31.12.2004 г. са в размер на 33 511.3 хил. лв. или 4.2 % от общо текущите разходи по отчет. Разчетените със закона разходи по тази група са 34 346.1 хил. лв. или с 834.8 хил. лв. в повече от изпълнението им по отчет, а утвърдените с бюджетите на общините разходи са в размер на 32 301.4 хил. лв., което е с 1 209.9 хил. лв. по-малко от отчетените. В общия размер на текущите разходи, най-голям е делът на тези за издръжка, като се има предвид, че в тази група се осъществява финансирането на домашния социален патронаж, трапезариите, клубовете на пенсионера, инвалида и други социални услуги, предвидени по решение на общинския съвет.

С почти същия относителен дял по отчет в общите текущи разходи на местните дейности са разходите за група “Култура” на функция “Почивно дело, култура и религиозни дейности”, съответно - 37 050.1 хил. лв. или 4.6 %. Съпоставени с разчетените по закон - 28 550.0 хил. лв. текущи разходи, отчетените към 31.12.2004 г. са с 8 500.1 хил. лв. в повече или 129.8 %, а спрямо утвърдените на сесии – 32 101.4 хил. лв., разходите по отчет ги превишават с 4 948.7 хил. лв. или 115.4 %. Значителен дял имат разходите за заплати и издръжка за финансирането на общинските театри, оркестри и ансамбли, обредни домове и зали, зоопаркове и други местни дейности в областта на културата.

Отчетените по функция “Здравеопазване” текущи разходи към 31.12.2004 г. са в размер на 29 637.6 хил. лв. или 3.7 % от общия размер на текущите разходи по отчет. Разчетените разходи с текущ характер по бюджетите на общините са 25 629.7 хил. лв., а утвърдените със закон – 45 732.9 хил. лв. Преизпълнението по отчет спрямо приетите на сесия разходи е 4 007.9 хил. лв. или 115.6 %. Разходите по уточнен план към 31.12.2004 г. са 34 882.6 хил. лв., като изпълнението им по отчет спрямо уточнения план е 84.9 %. Относителният дял на разходите за субсидии за здравна дейност по отчет съставлява 51.0 % от общия размер на текущите разходи по функция “Здравеопазване”.

Изравнителната субсидия за местните дейности по закон е в размер на 35 000 хил. лв. По отчет към 31.12.2004 г. тя възлиза на 99 452.9 хил. лв., като увеличеният ѝ размер е в резултат на средствата, предоставени по реда на ПМС № 320 от 2004 г. за изплащане на еднократно

допълнително материално стимулиране за 2004 г. в бюджетните предприятия в размер на 3 471.4 хил. лв. По реда на ПМС № 328 от 2004 г. за предоставяне на допълнителни средства от републиканския бюджет за 2004 г. по бюджетите на общините за разплащане на просрочените задължения в местните дейности към 31.12.2003 г. са предоставени допълнително още 60 000 хил. лв. под формата на обща изравнителна субсидия.

• **Капиталови разходи**

В консолидираната бюджетна програма за 2004 г. капиталовите разходи по общинските бюджети, включени в държавния бюджет възлизат на 187 018.8 хил. лв., като се отчита изпълнение в размер на 150.98 % или с 95 334.2 хил. лв. в повече. Преизпълнението се дължи главно на капиталови разходи, финансирани от собствени бюджетни приходи на общините, както и на допълнителни капиталови разходи, финансирани с целева субсидия от централния бюджет (ЦБ) в резултат на извършени промени в бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ. Преизпълнението се дължи и на капиталовите разходи с източник външно финансиране (Столична община) в размер на 13 287.1 хил. лв. или с 64 701.7 хил. лв. в по-малко от бюджетната програма за 2004 г. По отчет за 2004 г. са извършени капиталови разходи в размер на 36 699.3 хил. лв. за делегираните от държавата дейности или 13.0 % от общия им размер 282 353 хил. лв., като от тях са извършени капиталови разходи за делегираните от държавата дейности в размер на 3 984 хил. лв., финансирани от собствени бюджетни приходи на общините. За 2004 г. са извършени капиталови разходи за местни дейности в размер на 245 653.7 хил. лв., които съставляват 87.0 % от общия размер на тези разходи, включени в отчета на консолидирана бюджетна програма. По отчет за 2004 г. капиталовите разходи на общините *по функции* са в следното съотношение в % към общия им размер: функция “Общи държавни служби”- 5.22 %; функция “Отбрана и сигурност”- 0.02 %; функция “Образование”- 10.97 %; функция “Здравеопазване” – 1.60 %; функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи” – 1.12 %; функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда – 65.68 %”; функция “Почивно дело, култура, религиозни дейности” – 2.46 %; функция “Икономически дейности и услуги” – 12.93 %.

• **Просрочени задължения и вземания на общините в местните дейности**

➤ **Просрочени задължения**

Просрочените задължения на общините в местните дейности към 31.12.2004 г. са в размер на 35 163. 4 хил. лв. Делът им към общо приходите за местните дейности по приетите на сесии бюджети на общините за 2004 г. (881 718 хил. лв.) е 3.99 %. Към общо приходите за местните дейности по отчета към 31.12.2004 г. делът на просрочените задължения е в размер на 3.34 %. Делът на просрочените задължения към общо разходи за местните дейности по приетите на сесии бюджети на общините (853 602.7 хил. лв.) е в размер на 4.12 %, а към разходите по отчет (1 034 471.6 хил. лв.) е в размер на 3.40 %. Към местните общински приходи по отчет към 31.12.2004 г., намалени с приходите с еднократен характер (приходи от продажба на общинско имущество, помощи и дарения, приходите от такса смет и финансирането от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда), делът на просрочените задължения е в размер на 7.79 %.

Делът на просрочените задължения към 31.12.2004 г. към постъпленията от местни общинските приходи по отчет към 31.12.2004 г. (без приходите с еднократен и целеви характер, посочени по-горе) в някои общини е твърде обезпокояващ. Най-голям е този относителен в общините: Хаджидимово – 134.48 %, Брегово – 75.73 %, Дългопол – 119.98 %, Макреш – 76.63 %, Ардино – 92.16 %, Момчилград – 172.20 %, Бобовдол – 300.28 %, Перник – 107.75 %, Стамболийски – 94.63 %, Баните – 225.87 %, Борино – 128.22 %, Златоград – 131.08 %, Неделино – 374.16 %, Мирково – 70.63 %, Опака – 96.86 %. Към 31.12.2003 г. размерът на

просрочените задължения в местните дейности е 65 006.2 хил. лв. Разликата между просрочените задължения към 31.12.2004 г. и 31.12.2003 г. е в размер на 29 842.9 хил. лв. или с 54.1 % намаление за периода. Намалението се дължи на изпълнението на ПМС № 328 от 2004 г. за предоставяне на допълнителни средства от републиканския бюджет за 2004 г. по бюджетите на общините, на основание на което са предоставени допълнителни средства за разплащане на просрочените задължения в местните дейности към 31.12.2003 г. в размер на 60 000 хил. лв. Разликата между просрочените задължения към 31.12.2004 г. и остатъка на просрочените задължения към 31.12.2003 г. (5 006.2 хил. лв. след ПМС № 328/2004 г.) представляват непогасените в договорения срок разходи за местните дейности на общините за 2004 г. в размер на 30 157.1 хил. лв. През 2004 г. 136 общини са натрупали просрочени задължения в местните дейности в размер на 31 657.6 хил. лв., от които 25 общини не са имали просрочени задължения към 31.12.2003 г. С най-големи размери на просрочени задължения в местните дейности към 31.12.2004 г. са общините: Бургас – 810.1 хил. лв., от тях 383 хил. лв. натрупани през 2004 г., Приморско – 839.2 хил. лв., от които 780.6 хил. лв. натрупани през т. г., Видин – 84.6 хил. лв., от които 797.4 хил. лв. натрупани през т. г., Кърджали – 1 061.2 хил. лв., от които 995.5 хил. лв. натрупани през 2004 г., Момчилград – 816 хил. лв., от тях 785.6 хил. лв., натрупани през т. г.

Просрочените задължения на общините за местните дейности към 31.12.2004 г. общо на 1 жител на страната са в размер на 4.21 лв., от които 3.79 лв. на 1 жител са натрупани през 2004 г. Към периода изпълнението на общо приходи по общинските бюджети за местните дейности средно на 1 жител е 126.04 лв., в т.ч. 54.09 лв. от собствени общински приходи, без горепосочените приходи с еднократен характер. Най-голяма задлъжнялост, натрупана от общините за местните дейности към 31.12.2004 г. на 1 жител по настоящ адрес, се наблюдава в общините: Хаджидимово – 31.39 лв., Приморско – 134.42 лв., Дългопол – 24.34 лв., Момчилград – 35.66 лв. Общините с най-големи просрочени задължения към 31.12.2004 г. на 1 ж. са със собствени приходи значително под средния размер на собствени приходи на 1 ж. за страната, с изключение на общините Приморско и Перник, а община Хасково е малко под средния приход на 1 ж. на страната към 31.12.2004 г. Най-голям дял в просрочените задължения по общинските бюджети за местните дейности към 31.12.2004 г. имат разходите по функция “Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда” – 14 534.7 хил. лв., които представляват 41.37 % от просрочените задължения, в т.ч. за ел.енергия - 1 157.4 хил. лв., за външни услуги - 6 570.1 хил. лв., за други разходи - 3 831.1 хил. лв.; за капиталови разходи - 2 674.5 хил. лв. На второ място по относителен дял са разходите по функция “Икономически дейности и услуги” – 6 545.3 хил. лв., което представлява 18.61 % от просрочените задължения и на трето място по относителен дял са просрочените задължения за дължими заеми – 5 626.9 хил. лв., които представляват 16 %. Относителният дял на просрочените задължения за “Външни услуги” е 8 583 901 хил. лв., което представлява 24.41 % от просрочените задължения за местните дейности към 31.12.2004 г.

От направения анализ на просрочените задължения по общинските бюджети за местните дейности към 31.12.2004 г. могат да се направят следните *изводи и предложения*:

- Тревожен е размерът на отчетените просрочените задължения в “Други разходи” и “Външни услуги”. Тези задължения следва да се разшифроват с оглед по-голяма прозрачност на тези разходи и извършване на анализ и мониторинг.

- Общините с най-големи просрочени задължения към 31.12.2004 г. на 1 ж. са със собствени приходи значително под средния размер собствени приходи на 1 ж. за страната, т.е. тези общини имат недостиг на собствени средства за покриване на извършените разходи на местните дейности. Същевременно община Венец, която е с най-нисък размер на собствени приходи на 1 ж. – 10.99 лв., има просрочени задължения на 1 ж. – 2.99 лв. Община Кайнарджа е на второ място по нисък размер на собствени приходи на 1 ж. – 12.63 лв., като няма просрочени задължения към 31.12.2004 г., а просрочените задължения към 31.12.2003 г. в размер на 1.7 хил. лв. са били погасени през 2004 г. Община Руен е на трето място по-нисък

размер на собствени приходи на 1 ж. – 12.95 лв., като тя също няма просрочени задължения към 31.12.2004 г., а просрочените задължения към 31.12.2003 г., в размер на 4.2 хил. лв., са били погасени през 2004 г. Следователно причините за генериране на просрочени задължения от общините следва да се търсят не само в недостига на собствени приходи, а и в неспазване на финансовата дисциплина и неоптимизиране на разходите, извършвани по решения на органите на местното самоуправление и местната администрация.

- Следва добрата практика за стимулиране на общините, недопускащи натрупване на просрочени задължения, да продължи да се разширява, в посока разработване и изпълнение на програми за ликвидиране на натрупаните такива.

➤ **Просрочени вземания**

За местните дейности просрочените вземания на общините към 31.12.2004 г. са в размер на 23 446.8 хил. лв. Най-голям размер на просрочени вземания имат някои общини – областни центрове: Бургас – 1 002.3 хил. лв., Варна – 498 хил. лв., Враца – 487 хил. лв., Добрич – 489.7 хил. лв., Пазарджик – 809.4 хил. лв., Пловдив – 3 055.9 хил. лв., Русе - 533 хил. лв., Смолян – 699.1 хил. лв., Столична община – 4 158.4 хил. лв. и Хасково – 490.8 хил. лв. Със значителен размер на просрочените вземания са и общините: Несебър – 584.3 хил. лв., Свищов – 540.4 хил. лв., Бяла Слатина – 627.7 хил. лв. и Казанлък – 1 611.1 хил. лв. С 80.8 % от просрочените си вземания в местните дейности община Бургас може да покрие просрочените си задължения в същите дейности, а община Казанлък съответно с 40.4 %. Размерът на просрочените вземания на общините за местните дейности общо към 31.12.2004 г. представлява 66.68 % от просрочените задължения на общините за местните дейности за същия период.

Просрочените вземания на общините за местните дейности към 31.12.2004 г. общо на 1 ж. на страната са в размер на 2.81 лв. при просрочени задължения в размер на 4.21 лв. Най-висок размер на просрочени вземания на 1 ж. по настоящ адрес се наблюдава в общините: Несебър – 27.14 лв., Макреш – 12.57 лв., Бяла Слатина – 20.08 лв., Бобов дол – 12.51 лв., Смолян – 15.06 лв., Казанлък – 18.57 лв., Николаево – 12.11 лв. и др.

20 НАЦИОНАЛЕН ФОНД КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Националният фонд (НФ) към Министерството на финансите е създаден като централен съкровищен орган, за средствата отпуснати от Европейския съюз на страната по предприсъединителните инструменти ФАР, САПАРД и ИСПА. Отговаря за цялостното финансово управление на средствата, включително и на националното съфинансиране по програмите.

Изпълнението на проектите по предприсъединителните инструменти се извършва от Изпълнителни агенции/Агенция САПАРД (по смисъла на съответните финансови меморандуми/споразумения и на Меморандума за създаване на Националния фонд). За целите на отчетността и касовото изпълнение всички активи, пасиви, приходи, разходи и операции на Националния фонд се третират като отделна консолидационна единица, независимо че Изпълнителните агенции/Агенция САПАРД организационно и юридически са в състава на други министерства и ведомства.

Постъпилите по извънбюджетни сметки на Националния фонд средства по предприсъединителните инструменти на Европейския съюз за 2004 г. са 409 584 хил.лв., което е 91% от заложените приходи от помощи на НФ в консолидирания държавен бюджет, а приходите от лихви са 5 613 хил. лв., което е 143.50 % от заложените приходи от лихви. Важно е да се отбележи, че скоростта и ритмичността на постъпване на средствата от Европейския съюз в рамките на одобрените годишни квоти за България зависи единствено от скоростта и ритмичността на усвояване на средствата от Изпълнителните агенции /Агенция САПАРД. От държавния бюджет са постъпили трансфери в размер на 112 000 хил. лв. или 75 % от предвидените за 2004 г.

Общите разходи по трите предприсъединителни инструмента, заложи в консолидирания държавен бюджет за 2004 г., са 597 591 хил.лв., като от тях са изразходвани 448 342 хил. лв. или 75 %. Направените капиталови разходи са 70 % от общите, разходите за текуща издръжка са 24 %, субсидиите са 5.8 % и разходите за заплати – 0.2 %.

Разходите се разпределят по пред-присъединителните инструменти както следва:

Програма ФАР

Изразходвани са 250 344 хил. лв. (вкл. изходящи трансфери към общини в изпълнение на проекти по грантови схеми), представляващи 54.72 % от общите извършени разходи. Основната цел на програмата е укрепване на българските институции, хармонизиране на българското законодателство с това на Европейския съюз и стимулиране на пограничните райони. Значителен дял от разходите по програма ФАР в размер на 16.41% или 39 596 хил. лв., заемат вноските на Република България за участие в програмите и агенциите на Европейския съюз.

Програма САПАРД

През 2004 г. са изразходвани 135 225 хил. лв. или 30% от общите извършени разходи. Разходваните средства по програма САПАРД включват помощта от Европейския съюз и съответното национално съфинансиране. Основната цел на програмата е подобряване на ефикасността на земеделското производство и насърчаване на конкурентноспособен хранително-преработвателен сектор, чрез по-добра пазарна и технологична инфраструктура и стратегическа инвестиционна политика, насочени към достигане на европейските стандарти и устойчиво развитието на селските райони в България.

Програма ИСПА

През 2004 г. от помощта по ИСПА и националното съфинансиране са изразходвани 71 960 хил. лв. или 16% от общите разходи. Области на приложение на програмата са предимно големи екологични проекти и проекти в транспортната инфраструктура с цел достигане на критериите за присъединяване в Европейския съюз. От началото на програмата до края на 2004 г. от помощта по ИСПА и националното съфинансиране по програмата са платени 115 795 хил. лв. или 6.78 % от средствата от Европейския съюз и националното съфинансиране по подписаните Финансови меморандуми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като резултат от продължилата през последните години тенденция на устойчив икономически растеж, за 2004 г. бе отчетен най-високият ръст на БВП за последните десет години – 5.6 %. Развитието на българската икономика през 2004 г. беше обусловено в голяма степен от следните фактори: увеличен обем на външнотърговските сделки; увеличено потребление (поради сравнително стабилни доходи и нарастване на отпуснатите от търговските банки потребителски кредити); нарастване на инвестициите. Потенциалните рискове за стабилността и устойчивото развитие на икономиката бяха свързани главно с дефицита на текущата сметка на платежния баланс, чийто основен компонент е отрицателното търговско салдо.

В условията на валутен борд фискалната политика представлява един от основните инструменти за постигане на икономическа стабилност и осигуряване на необходимите предпоставки за постигане на устойчив икономически растеж на страната. Изключително важна роля изигра провежданата през последните четири години фискална политика, която осигури стабилност на публичните финанси. Според заложените цели, тя се характеризираше с поддържане на балансиран бюджет и постигане на първичен бюджетен излишък, осигуряващ фискална устойчивост, оптимално ниво на фискалния резерв, гарантиращ устойчивостта на валутния борд и обслужването на държавния дълг, спазването на твърди бюджетни ограничения спрямо държавния сектор, укрепване на данъчната система и фискалния мениджмънт, подобряване управлението на касовото изпълнение на бюджета и осигуряване на необходимите разходи за изграждането на инфраструктурни проекти и социалното подпомагане.

Постигнатите икономически резултати и активната политика по управление на външния дълг доведоха до неколккратно повишаване на кредитния рейтинг на страната в рамките на периода 2002 - 2004 г. В тази връзка за първи път през 2004 г. беше присъден инвестиционен клас рейтинг на страната за българския дългосрочен дълг в чуждестранна валута, с което в бъдеще ще се постигне и по-ниска цена на финансиране от външните пазари.

Излишъкът по консолидирания бюджет на касова основа за 2004 г. представлява 1.7 % от БВП или 656.4 млн. лв.

Бюджетният излишък, постигнат в края на 2004 г., не е само в противовес на дефицита по текущата сметка на платежния баланс, с оглед теоретичните постановки за избягване на двойните дефицити, но и увеличава нивото на агрегираните спестявания в икономиката и дава възможност за по-високи инвестиции, т.е. създава се база за увеличено производство през следващите години. Освен това, постигането на бюджетен излишък представлява силно позитивен сигнал за международната финансова общност, предоставя възможност за намаляването на някои данъци и за предсрочно погасяване на държавен дълг. Това повишава доверието в устойчивостта на икономиката ни с всички положителни последици, като повишаване на кредитния рейтинг, привличане на преки чуждестранни инвестиции, превръщане на страната ни в желан бизнес партньор и др.

Изпълнението на Бюджет 2004 бе изцяло в подкрепа на икономическата политика на правителството, насочена към осигуряване на фискална устойчивост в предприсъединителния период, и създаде условия за поддържане на макроикономическата стабилност. С Бюджет 2004 бе продължена провежданата политика на правителството за намаляването на данъчното бреме, като същевременно бяха удовлетворени редица приоритетни разходи

Бюджетното изпълнение за 2004 г. даде възможност да се осигури необходимия финансов ресурс за обезпечаването на допълнителни разходи за редица приоритетни области и да се подобри бюджетния баланс. Основните приоритетни направления, за които бяха насочени

допълнително одобрените разходи, са в сферата на здравеопазването, образованието, земеделието, изграждане и поддържане на инфраструктурни обекти, изграждане на малки обекти с регионално значение и основен ремонт на общински училища. С оглед да се избегне натиск върху Бюджет 2005, бяха одобрени допълнителни средства за разплащане на просрочените задължения в някои бюджетни системи на републиканския бюджет и в общините.

Фискалният резерв към 31.12.2004 г. по текущи валутни курсове нарасна на 4 714.5 млн. лв. и е гаранция за стабилност на икономиката и защита срещу възникване на евентуални рискове за изпълнението на бюджета за текущата година.

Добрите показатели на бюджетното изпълнение, постигнати за периода, представляват една солидна основа за поддържане на макроикономическата стабилност и устойчивостта на валутния борд в следващия период, през който ще приключи подготовката за присъединяване на България към ЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

1. Отчет за изпълнението на държавния бюджет за 2004 г.
2. Отчет на консолидирания държавен бюджет за 2004 г.

МИНИСТЪР: